

Maj 2001

Cena: 500 SIT

KRAJEVNI INFORMATOR

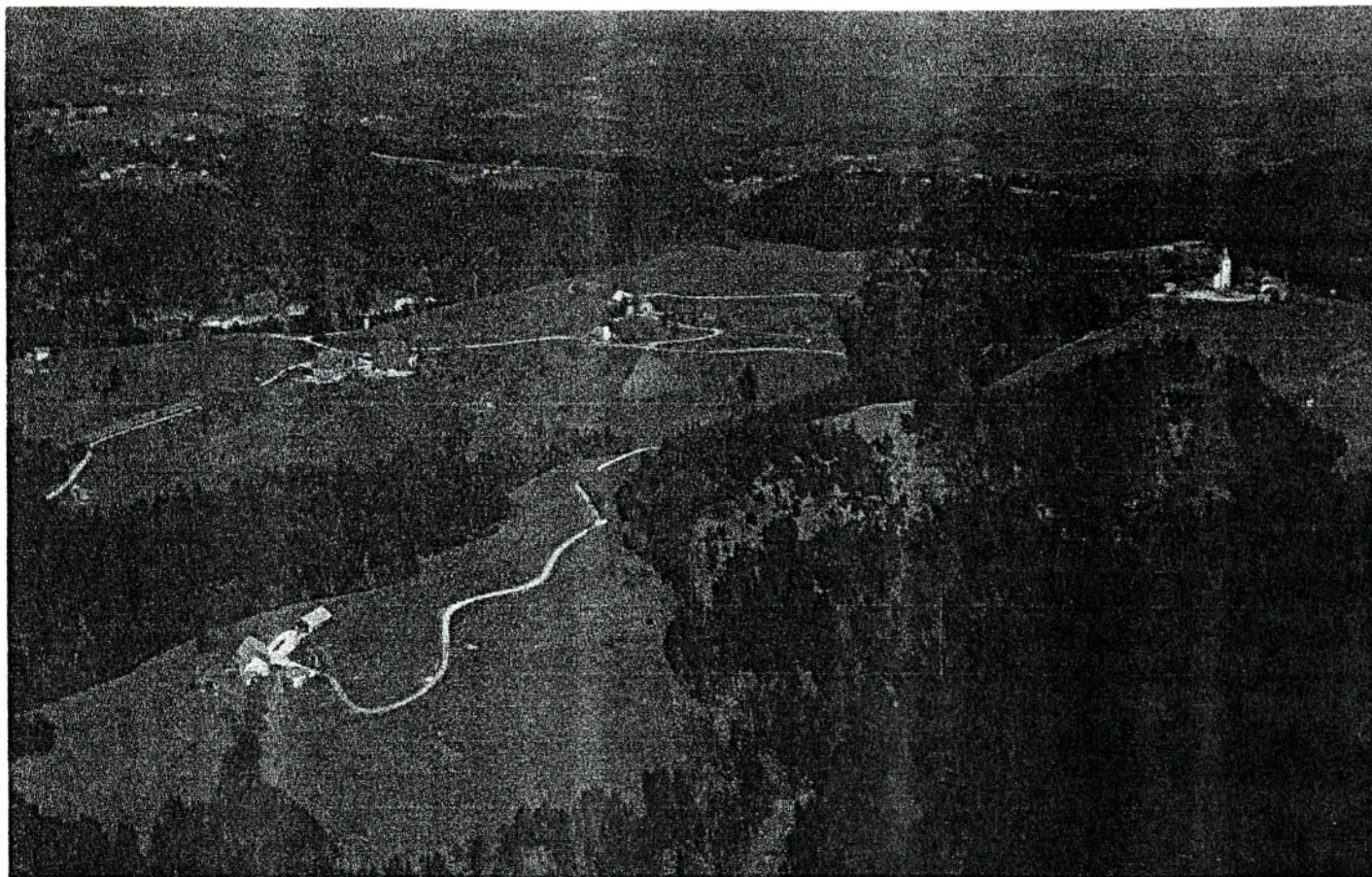
Ločatec
r 35
KRAJEVNI INF.
2001
352.9(497.4 Vrh Sv. Trije Kralji)

1001801, MAJ

KNJIZNICA LOČATEC

COBISS c

GLASILO KRAJANOV KS VRH SV. TREH KRALJEV Z OKOLICO

Vrh Sv. Treh Kraljev posnet iz višine.

Tudi mi smo štirinajst dni imeli svojo policijsko postajo.

Želimo vam prijetno branje!

KRAJEVNI INFORMATOR

Glasilo ŠKD Vrh
Vrh Sv. Treh Kraljev 19
1373 Rovte

glavni in odgovorni urednik:

Rafael Krvina

tehnični urednik:

Tomaž Tišler

IZ VSEBINE:

- Krajevna skupnost	4
- V fari	6
- Gasilci	9
- ŠKD	14
- Otroci	22
- Kronika	24
- Naši ljudje	25
- Potovanja	32
- Šport	36
- Vreme	48

Drage bralke, dragi bralci!

Krajevni informator izhaja že od leta 1988. Prva dva je uredila učiteljica Čelik Evlalija. Vsebina je temeljila bolj na izpovedih šolskih otrok in nekaterih starejših, ki so opravljali funkcijo predsednikov. Časopis je bil tehnično slab, za današnje razmere, izdelan je bil s ciklostilno tehniko. Takrat pa smo bili nanj ponosni.

Po letu devetdeset je uredništvo prevzel Žust Marko, ki je takrat že obvladal delo z računalnikom in uredil časopis v letih 1991, 1993, 1994, 1995 in 1996. Časopis je dobil novo obliko, tudi prispevki so bili vse bolj bogati, korak naprej pa je bil storjen v samem oblikovanju časopisa. Razmnoževali pa smo ga s fotokopiranjem. Ker vsaka stvar nekaj stane smo mu dali tudi ceno, sicer simbolično, za pokritje realnih stroškov izdaje.

V letu 1996 je prišlo do zamenjav v uredništvu in to bo četrta izdaja pod imeni na levi. Marsikatera novost je nastala v vsaki izdaji od prejšnje, tako po vsebinski plati kot tehnični.

Po slednji je že moralo priti, saj današnja tehnika dovoljuje že skoraj nemogoče. Vsebino pa smo razširili iz tipičnega opisovanja dogodkov v bolj odprta razpravljanja, včasih že polemično in kritično. Čeprav tak časopis, ki izhaja enkrat letno, ne dovoljuje polemiziranja, pa vseeno se je našel kak pisec, ki je dregnil v žerjavico. Za seboj je potegnil kakšno govorico več, mogoče tudi užaljenost. Pa vendar: časopis, ki piše samo o lepih stvareh in hvali, zame nima nikakršne cene. V čem vidim še napredek. Da znamo pri ljudeh poiskati različne zgodbe, ki imajo zgodovinski pomen. Če je enkrat zapisano, se tega ne da več izbrisati.

In prihodnost!

Letošnja izdaja je fotokopirana. V tej smeri sem poskušal narediti korak dalje, vendar finančna pogača društva v jubilejnem letu tega ne dovoli. Cilj tiskanega časopisa prenesemo v naslednje leto. Kot urednik se zavedam, da bo časopis dober takrat, ko bo število piscev še večje in da bodo pod peresom nastajale tudi zgodbe z mislijo. Zahtevnejša naloga, vendar za bralca privlačnejše. Hvala vsem, ki ste si vzeli čas za pisanje, Vam bralci pa prijetno branje.

Urednik

Predsednik sveta KS

VALENTIN JESENKO

Investicije in predvidevanja v krajevni skupnosti Vrh v začetku novega stoletja

Obilica dogodkov se obeta in že odvija v letošnjem letu. Ne samo delo, tudi volja je potrebna, da se za neko stvar najprej odločiš in jo potem tudi narediš. Stara in obrabljena je že fraza; »jaz bi pa naredil tako«. Vsi imamo možnost, da to naredimo, seveda pa je veliko lažje ocenjevati delo drugih in hkrati pozabljati na svoje slabosti, ki jih poleg dobrih, imamo vsi.

Čeprav v krajevni skupnosti ne odločamo o ne vem kako velikih in zelo pomembnih stvareh za širši krog ljudi ali območje pa se je v kraju videlo kdo želi odločiti in kako odločiti. Dejstva so taka, da ljudje oz. večina njih odloči in določi skupino ljudi, ki bo zastopala njihove interese.

Bojazen, ki je bila velikokrat izražena, da bodo programi krajevne skupnosti predvsem iz finančne in investicijske plati naravnani ne vem kam, nima na podlagi vseh pokazateljev nobene argumentirane osnove. Kot dobri in mislim, da tudi realni ocenjevalci investicijske suše zadnjih nekaj let menim, da dodatna razlaga ni potrebna. Večje investicije v občinski prioriteti, so že v osnovi zahtevale razumljivo velika sredstva, dodatna in večdela pa so te številke le še povečevala. Obrobni kraji in s tem tudi naša krajevna skupnost smo dobivali zelo malo, tisto malo pa je bilo razporejeno po planih zadnjih let in tam kjer je bil složni moralni in materialni vložek krajanov največji.

Razmišljanja in predlogi, da v programih ni tega ali onega, predvsem na področju vodovoda, cest, ureditve vodotokov ali mrliške vežice niso nič novega. Vse je bilo že dostikrat zapisanega in za vse velja enako: Nobena od teh stvari ni samo želja posameznika ampak je to tudi dejanska potreba. Postaviti pa se je potrebno tudi na drugo stran, stran drugih porabnikov. Že pri obravnavah nujnih vzdrževalnih del je možno od predstavnikov občanov, ki predstavljajo večji del logaškega občinskega prebivalstva slišati, da so preveč zapostavljeni pri delitvi proračunskega denarja, z glasovalnimi vplivi v občinskem svetu pa je to razmišljanje možno le še dodatno potrditi.

Proračun Občine Logatec za leto 2001, ki je bil sprejet konec meseca marca, nam je za investicije namenil 12 milijonov tolarjev, za delovanje krajevne skupnosti in vzdrževanje krajevnih cest preko celega leta pa še slaba 2 milijona tolarjev. Glede na

potrebe je predvsem investicijskih sredstev premalo, glede na zadnja leta pa je to le preskok, saj ta znesek pomeni vrednost, ki smo jo v obliki investicijskih sredstev dobili v zadnjih štirih letih skupaj.

Naloga, razdeliti sredstva v višini 12 milijonov tolarjev, je bila s strani Občine Logatec, naložena svetu krajevne skupnosti. Pred oz. ob razpravi o porabi navedenih sredstev je bilo podanih veliko argumentov, kdo in zakaj naj bi nekdo imel prioriteto. Tudi argumenti zakaj, so se glede na prejšnja leta spremenili. Vendar, ko se enkrat odločiš, misli da si se odločil prav.

Svet KS se je javno in soglasno odločil, naloga Občine pa je, da razen zbiranja soglasij mejašev ob cesti ali soglasij za delni poseg v zasebno zemljišče, izpelje vse postopke priprave, oddaje, vodenja in plačila del, da se sredstva proračuna Občine Logatec, namenjena obnovi cest v Ks Vrh Sv. Treh Kraljev v višini 12.000.000,00 Sit nameni:

1. Za lokalno cesto Sopot - Hlevišče - Dolina - Orel, na odseku od konca asfalta pri »Mravlincu proti Dolini se nameni 70 % sredstev, kar znaša 8.400.000,00 Sit. Sredstva se namenijo za ureditev profila ceste,

utrditvam spodnjega in zgornjega ustroja v makadamski izvedbi ter odvajnanju. Dolžina odseka je odvisna od razpoložljivih sredstev.

2. Za javno cesto Staje - Petrač - Planinska koča, se nameni 30 % sredstev, kar znaša 3.600.000,00 SIT. Sredstva se namenijo za ureditev profila ceste, utrditvam spodnjega in zgornjega ustroja v makadamski izvedbi ter odvajnanju.

3. V primeru, da se na trasi ceste Staje - Petrač - Planinska koča ne pridobijo soglasja za poseg v sosednja zemljišča, ki bodo potrebna za razširitve, se navedena sredstva v višini 3.600.000,00 SIT nameni razširitvi dela ceste Hlevni vrh - Gošar, na odseku od »Maretnka« do znamenja »Na Krog« kjer so soglasja za zemljišča že pridobljena.

Sredstva za vzdrževanje cest smo delno razporedili, saj zimsko služba ni povzročila preveč zajetnih stroškov in ureditvi zgornjega ustroja cest na odsekih proti Vrbancu in od Česna proti Sovetu za vsak odsek namenili po 400.000 tolarjev.

Tudi nabavi gasilskega avtomobila smo prisluhnili in iz sredstev delovanja sveta smo člani namesto sejin in kilometrin (nikoli si jih nismo izplačali) namenili 80.000 tolarjev.

Veliko je bilo tudi razmišljanja posameznikov o grobarini. Konkreten odgovor lahko postavi stvari na svoje mesto. Grobarina, ki jo plačujete krajevni skupnosti je, preverjeno, daleč naokoli najcenejša. Letno se zbere 140.000 tolarjev, ki se namensko porabijo. S tem denarjem se plačuje urejanje pokopališča - predvsem košnja, ureditev in nasip poti, nabava peska - po potrebi, nakladanje, odvoz in deponiranje odpadkov (za tono odpadkov na komunalni deponiji se plača 2.500 SIT), košnja trave in

čiščenje ob cerkvi in platoju pred cerkvijo, kar je potrebno opraviti večkrat v sezoni, v primeru zametov pa je potrebno plačati tudi dodatne ure pluzenja, saj v kvoti občinskih sredstev, ki jih dobimo za zimsko službo in letno vzdrževanje ni nikakršnega zneska za vzdrževanje in urejanje parkirišč in zelenic. Tudi dela iz prejšnjih let so skupaj z rednimi vedno preseгла zbrana sredstva (nabava vozička za prevoz krste, izgradnja vodohrama in napeljava...), tako da je bilo do lanskega leta potrebno zalagati iz drugih virov. Ne bi želel nikogar žaliti ali vračati, vendar je to vse skupaj zagotovo, če ne vredno, vendar pa stane zagotovo več kot pet »jurjev«.

Vendar, če se po jutru dan pozna potem nam tudi začetek tega stoletja obeta boljše nadaljevanje in več zadovoljstva pri uresničevanju naših in vaših planov, ki bodo toliko bolj izvedljivi, če bo v njih čimveč skupnih interesov in čimmanj uveljavljanja svojih v imenu skupnosti.

PEPCA PETROVČIČ

Naše spoštovanje do pokojnih

Pravijo, da je pokopališče ogledalo kraja, kjer se nahaja. Na žalost naše pokopališče v zadnjem času kaže prav žalostno podobo.

Prav vesela sem bila in gotovo še marsikdo drug, ko je bil za Vse Svete lepo pripravljen pesek za posipanje grobov. Res najlepša hvala tistemu, ki je zato poskrbel. A kaj, ko pa nas je nekaj dni po Dnevu mrtvih čakalo na pokopališču pravo razdejanje. Lepe ikebane in nasajene rože so vse križem ležale po grobovih. Cvetovi in zelenje pa požrto od nespametnih koza. Prav gotovo si naši pokojni, ki so naši najbližji sorodniki, ne zaslužijo, da bi po njihovih grobovih hodile živali in zraven še krasile tla s svojimi iztrebki. Vem, da žival nima pameti.

Pamet pa bi moral imeti človek, ki je lastnik teh živali. Mislim, da je na

Kdo je torej grešni kozel?

kmetiji že toliko trave, da bi ne bilo treba kozam iskati hrane na pokopališču. Le kaj si mislijo tuji izletniki, ki jih je na Vrhu v vsakem vremenu dosti, in gotovo si marsikdo ogleda tudi pokopališče. Nikakor to ne more biti lepa slika našega lepega vrhovskega griča. Tudi mi bomo enkrat pokopani na domačem pokopališču, če Bog da, in prav gotovo si nobeden od nas ne želi, da še po smrti ne bi imel pravega miru.

Opomba urednika:

Stanje na pokopališču je zdaj že, kakršno mora biti.

MARINKA JELOVČAN

Znamenje na Speh

Na zahodni strani Vrha Sv. Treh Kraljev leži vas Hlevišče, ki je ena od štirih majhnih vasi te župnije. Na Hlevišah, po domače na Speh je stala kapelica z Marijinim kipom posvečena Žalostni materi božji.

Zaradi posodobitve in razširitve ceste je bilo potrebno kapelico odstraniti. Lansko leto pa je bila ponovno postavljena po zaslugi našega vaščana Ivana Mivška, ki je postavitev in izgradnjo opravil sam. Material pa je prispeval lastnik zemljišča Ivan Arhar. Na binkoštno nedeljo, 11. junija 2000, je gospod dekan Jože Stržaj kapelico blagoslovil. Da je bila slovesnost še bogatejša nam

je zapel mladinski cerkveni pevski zbor z Vrha Sv. Treh Kraljev. Po slovesnosti smo se okrepčali in poizkusili polno dobrot, ki so jih pripravile naše pridne roke. Hkrati pa je stekla beseda tudi o tem, da nas čaka še ena obnova kapelice v našem okolju in vsi smo bili mnenja, da nam bo tudi to uspelo, saj smo ljudje, ki znamo ob pravem času združiti moči.

ALENKA BUH

Sveta birma

Življenje je polno lepih trenutkov, katerih se z veseljem spominjaš. Zame je bil eden od teh zagotovo doživetje svete birme.

Bilo je zelo lepo. Cerkev je bila čudovito okrašena. Maša, ki je bila polepšana s prečudovitim petjem, mi je bila zelo všeč. V srcu sem čutila neizmerno veselje, da mi je sestra Jasmina lahko botra. Mašo je vodil škof Andrej Glavan. Kljub dežju, ki je ves čas neusmiljeno padal je bilo vzdušje še vedno praznično in veselo. Najlepši trenutek je bil glavni obred, pri katerem sem prejela Svetega Duha. Po maši pa nam je škof pokropil rožne vence ter jih blagoslovil. Lepo smo se mu zahvalili in se razšli. Jaz sem brž vsa vesela stekla do zadnje klopi kjer so čakali starši, da bi se slikali. Poiskala sem sorodnike, mami in atija. Bilo je zelo zabavno. Slikali smo se pred glavnim oltarjem. Kmalu po tem smo se zbasali v avto in se odpeljali.

Ko smo prišli domov, so mi vsi čestitali, nato pa smo imeli gostijo. Dobila sem

veliko daril. Najlepše je bilo kolo. Kmalu po obedu je k nam prišel župnik in mi dal plaketo za spomin na nepozabno birmo. Malo smo se hecali, smejali in bili dobre volje. Teta, strica, mama in ata, ki so bili tudi gostje so

se zelo zabavali. Toda dan je minil, kot bi mignil. Obiski so odšli, mi pa smo pospravili mizo.

Zvečer, ko sem se utrujena in srečna zleknila v posteljo, sem ugotovila, da je bilo najlepše darilo od Boga. Podaril mi je Svetega Duha. In s temi mislimi sem sladko zaspala.

MIHA KOGOVŠEK

Naš pevski zbor

Letošnje leto je bilo za naš zbor zelo naporno. Poleg rednega nedeljskega prepevanja smo pripravili dva koncerta, nastopali na raznih prireditvah.

Jeseni se nam je pridružilo še nekaj mož in počasi smo dvoglasno petje začeli spreminjati v štiriglasno. To pa zahteva še veliko več truda pri učenju pesmi, zato se nekatere pesmi naučimo le dvoglasno. K sreči veliko pesmi že poznamo, tako da jih le ponovimo, a časa nam vedno zmanjkuje. Pri nekaterih svetih mašah smo bili boljše pripravljene, pri nekaterih premalo, toda pri vsem tem je važno, da vztrajamo naprej.

Veliko lažje je, ker Maja izbere pesmi, ki jih pojemo med mašo, opozarja mene in pevce, podaja liste s pesmimi, tako da se sam lahko osredotočim le na igranje in mi ni treba misliti še na mnoge druge stvari.

Veliko se bomo morali še naučiti, da pa bo manj napornih in dodatnih vaj, se bomo morali odpovedati marsikateremu koncertu in nastopu. Predvsem mislim, da je to dobro za

pevce, saj nas ob prevelikih naporih mine veselje do petja. Sicer pa moram pohvaliti vse pevce, ki dobro sodelujejo, redno prihajajo na vaje in k svetim mašam. Brez njih ne bi bilo petja, pa tudi lepega vzdušja na koru, še posebej, ko se zgodi kaj smešnega. Želim si, da bi skupaj še dolgo prepevali za Boga in ljudi.

SONJA KOGOVŠEK

Intenzivne vaje

»Tukaj imate sobe, kar vselite se, pol pa pridite dol, v jedilnico.« Tako nekako so zgledale prve minute v Kozini, kamor smo odšli pevci cerkvenega pevskega zbora z Vrha Sv. Treh Kraljev in pevskega zbora Rožmarin z Medvedjega brda.

Tu naj bi preživeli dober dan (pravzaprav dva) na intenzivnih pevskih vajah. Pripravljali smo se za koncert okrog Novega leta; enega na Medvedjem brdu drugega na Vrhu.

Po večerji in kratki predstavitvi posameznikov smo se lotili dela. Bili smo prepuščeni kar trem zborovodjem; Marku Kržišniku, ki je pripravil tudi program za koncert, Maji Kogovšek in Jasmini Buh. Peli smo, peli, peli... in prišla je temna noč, no ja, čas za spanje, bi lahko rekli. Tega

je vsak izkoristil po svoje – nekateri bolje, nekateri slabše – vsi pa smo naslednje jutro začeli s petjem. Prej smo še pozajtrkovali, pospravili mize, pomili posode...

Ko smo pesmi že približno izpilili, se nam je pridružila še »spremljevalna skupina« (Darja, Matej, Marko, Janez in Peter), ki nas je z glasbo spremljala pri petju. Preden pa smo »dali skozi« celoten program, je bilo potrebno še nekaj vaj. V scenariju se je za vsako zapeto pesem pojavila zgodbica, ki so

jih zaigrali naši nadebudni igralci. K sreči je Rožmarin s seboj pripeljal tudi odlično kuharico, ki je skrbela, da so imeli tudi želodci ves čas delo, vsake toliko časa pa nam je priskočila na pomoč tudi s kakšnimi zanimivim nasvetom glede petja.

Hitro se je približal sobotni večer, ko smo imeli dokaj izpiljene vse pesmi. Pospravili smo sobe, pometli tla in se utrujeni, a veseli vrnili domov. Do koncertov smo se še nekajkrat dobili in preučili scenarij in mislim, da je bilo delo poplačano. Spoznali smo nove ljudi, tudi koncerta sta uspela. Kdo ve, morda se utegne še kdaj zgoditi kaj podobnega.

ANDREJA ŠRAJ

Dekanijsko mladinsko srečanje

V nedeljo je g. župnik oznanil pri maši, da bo v petek, 6. 4. 2001, mladinsko dekanjsko srečanje v Bevkah. Takoj sem postala bolj pozorna. Po tihem sem upala, da bom lahko šla.

Končno je nastopil ta petek in vsi živčni, da bi ja prišli pravi čas, smo se odpravili takoj po pevskih vajah. In ker nikoli ne gre brez zapletov smo skoraj »majčkeno zamudili«, ampak je bilo to takoj vse pozabljeno. Odhiteli smo v cerkev, bila je nabito polna z mladimi iz vseh župnij. Takoj sem vedela, da bo to srečanje zanimivo.

Začeli smo s križevim potom. Vsaka mladinska skupina je imela predstavnike, ki so brali križev pot in tako tudi naša. Imeli smo uvod in drugo postajo. Med postajami smo peli različne pesmi, spremljali pa so nas na kitari. Posebno kitaristu sem se morala

včasih nasmejati, kajti imel je zelo zanimivo taktiko igranja in spremljanja.

Na klopeh sem med vsem tem dogajanjem opazila, da so nekakšni listki. Nisem vedela komu služijo in zakaj so, ampak sem hitro dobila odgovor. Po križevem potu je vrhniški kaplan rekel, da naj na te listke napišemo svoje grehe. Bilo je zanimivo, vsaj zame! Kajti še nikoli nisem pisala grehov na nekakšne listke. Skrivoma in v premisleku sem napisala grehe, listek pa sem kasneje skrbno spravila v žep. V košari pred oltarjem pa so bili še eni listki. Na vsakem posameznem listku je bil zapisan različen odlomek iz

Svetega pisma. Tudi te listke smo šli iskat in jih spravili.

Po vsem tem dogajanju je sledil zame zelo pomemben dogodek – velikonočna spoved. Ko sem prišla od spovedi sem bila vsa vesela. Meni se je zdelo, da kar žarim. Po vsem tem pa mi je bilo naj najbolje to, da smo tiste grehe, ki so bili napisani na listkih po spovedi sežgali na ognju. Vsi grehi so ti bili oproščeni, so zgoreli in se izgubili v temnem dimu. Ko sem sedela v klopi in opazovala druge mladince, kako ravno tako sežigajo listke z grehi, sem bila v srcu še bolj srečna in vesela.

Po vsem tem, zame nepozabnem vzdušju, smo imeli še zakrament sprave. Odpeli smo še nekaj pesmi in naše srečanje se je končalo. Na koncu smo prigriznili še nekaj dobrot in pozno ponoči odšli vsak na svoje župnije. Čeprav se je nekaterim zdelo zelo dolgo, poleg tega pa je še zelo zeblo, se je meni zdelo to srečanje nepozabno, z eno besedo čudovito. Upam, da bom še lahko šla na takšna srečanja in da se bom počutila ravno tako dobro, kot sem se tokrat v Bevkah!

VESNA MIVŠEK

Petkova mladinska srečanja

Najbrž ste pri oznanilih po maši že večkrat slišali: mladinsko srečanje bo v petek ob osmih zvečer. Mogoče se je kdo od vas vprašal, kaj neki mladinci tam počnemo. Na kratko vam bom predstavila naša druženja in mogoče bo še koga zamikalo, da bi se nam pridružil.

Srečanja potekajo skoraj vsak petek, razen kadar so počitnice, ali je kaplan Aleksander Urek zadržan. Ponavadi začnemo z uvodno molitvijo, ki jo največkrat pripravi kaplan sam, včasih pa tudi kdo izmed nas. Ura, ki sledi, poteka v znamenju življenjskih tem ali pa spoznavamo posamezne odlomke iz Svetega pisma. Če imamo srečo in Igor prinese kitaro, vmes še kakšno zapojemo. Zaključimo z blagoslovom in kaplan se poslov. Mi pa ponavadi še malo ostanemo. Klepetamo, pojemo, se smejemo raznim vicom... Kar ne

moremo se raziti in to se ponavadi zgodi šele čez kakšno uro.

Vendar zgodbe tu še ni konec. Naša skupina, ki vključuje mlade od prvega letnika srednje šole, pa vse do študijskih ali že delovnih let, je aktivna tudi v širšem dekanjskem prostoru. Midva z Mihom sva se letos kot predstavnika vrhovske mladine redno udeleževala sestankov na Vrhniki. Ko pa je bilo srečanje za vse, nas je iz vrhovske fare prišlo kar lepo število.

Prvo dekanjsko srečanje za mladino v

letošnjem šolskem letu je bilo malo pred Božičem na Vrhniki. Zame osebno je bilo to nepozabno druženje, ki se je končalo z molitveno uro.

Prav tako lepo in duhovno bogato je bilo drugo-postno srečanje, ki smo se ga udeležili teden pred Veliko nočjo v Bevkah. Kljub temu, da so ta srečanja precej dolga, mi ni žal za noben trenutek, ki sem ga preživela med mladimi, polnimi optimizma in vere v življenje.

Naša skupina je za tako majhno faro kar velika, saj se nas v najboljšem primeru zbere tudi do petnajst. Vedno pa smo veseli, ko se nam pridruži kakšen nov član. Zato bom izkoristila to priložnost, da prav prisrčno povabim vse, ki boste letos končali osmi razred in vse tiste, ki bi petkove večere radi delili z nami, pa tega iz različnih vzrokov še niste storili. Z nami vam gotovo ne bo dolgčas!

MARKO ŽUST

Gasilci praznujemo 70. letnico društva

Pogled v preteklost in načrti za prihodnost

Prestopili smo prag tretjega tisočletja in leta tečejo dalje. Dediščina človeškega ustvarjanja in bivanja skozi čas je njegova zgodovina. Obletnice, ko nekdo praznuje okrogel jubilej, nas dodatno spomnijo, da se za trenutek ustavimo in pogledamo na do sedaj prehojeno pot, hkrati pa usmerimo svoj pogled tudi v prihodnost. Kdor ni sposoben jasnega in pravičnega pogleda v preteklost, ta tudi ne more graditi realne vizije prihodnosti.

V kraju letos praznujeta obe društvi, ki na tem območju delujeta. V tem članku se za trenutek ustavimo pri gasilcih in Prostovoljnem gasilskem društvu (PGD) Vrh Sv. Treh Kraljev, ki letos praznuje 70 let od njegove ustanovitve. V tem zapisu se nahajajo posamezni izseki iz kronike društva, ki se je praviloma dopolnjevala ob praznovanju okroglih obletnic društva. S temi delčki zgodovine se želimo spomniti vsaj nekaj pomembnejših trenutkov gasilskega društva.

Jože GABROVŠEK, prvi in dolgoletni načelnik društva

Ustanovitev društva

(Kronika ob 35. letnici - 1966, tajnik društva Franc Treven)

Prva pobuda o potrebi ustanovitve gasilskega društva na Vrhu, je bila podana na večjem požaru, ki je bil v Račevi leta 1927. Takrat so namreč napredni gospodarji spoznali kako nujno je, da se tudi na Vrhu ustanovi gasilsko društvo.

Od prvih zamisli do uresničitve so sicer potekla še tri leta, končno je bil 25. marca 1931 sklican ustanovni občni zbor. Kot ustanovitelj sta na tem občnem zboru nastopila posestnika Žust Jože in Otrin Franc. Kot svetovalec pa je bil na tem občnem zboru takratni pomožni načelnik gasilskega društva Žiri Gruden Franc.

Na tem občnem zboru se je vpisalo 29 članov, sprejeta so bila pravila o delovanju društva. Izvoljen je bil prvi upravni in nadzorni odbor. Za prvega načelnika pa je bil imenovan Gabrovšek Jože (po domače Jereb), posestnik z Vrha.

Prva motorka in prvo orodišče

(Kronika ob 35. letnici - 1966, tajnik društva Franc Treven)

Za nabavo prvega gasilskega orodja, je bila že leta 1931 organizirana nabiralna akcija. Namen akcije je bil pridobitev

sredstev za nakup motorne brizgalne, cevi, ročnikov in druge opreme. V letu 1932 je bilo končno zbranih toliko sredstev, da je društvo lahko naročilo novo motorno brizgalno v Ljubljani v tovarni Andrej Zupan. Po takratnih običajih je bila nova motorna brizgalna žegnana 4. junija 1933. Hkrati je bila nabavljena tudi druga potrebna oprema.

Takoj za nakupom brizgalne, si je društvo postavilo leseno barako pri posestvu Nagode (Dolinar) na Vrhu. Leseno orodišče je služilo svojemu namenu do leta 1951.

Pihalna godba, dramske predstave

(Kronika ob 35. letnici - 1966, tajnik društva Franc Treven)

Poleg osnovnih nalog požarne varnosti, se je društvo ukvarjalo tudi s kulturno prosvetnim delom na vasi. Po likvidaciji »odseka narodne garde«, je omenjeni odsek pristopil z vsemi inštrumenti k gasilskemu društvu pod novim imenom: »Godba gasilskega društva Vrh«. Omenjena godba je redno nastopala na društvenih prireditvah, večkrat pa tudi izven domačega kraja. Da si je društvo zagotavljalo sredstva za svoje delovanje, je vsako leto organiziralo dve veselici, večkrat tudi s tombolo ali srečelovom. Kolikor so dopuščale možnosti, si je društvo poleg opreme nabavilo tudi večje število uniform za razne slovesnosti. Vojna je prekinila delovanje godbe in med vojno in po njej je bilo zaplenjeno ali uničeno večino inštrumentov.

Po vojni je bilo gasilsko društvo prvi nosilec kulturnega življenja na vasi.

Ljudska igra »Deseti brat« je bila uprizorjena že leta 1946. Do dograditve nove šole so se predstave odvijale na prostem (v glavnem pod kmečkimi kozolci).

Gasilski dom

(Kronika ob 35. letnici - 1966, tajnik društva Franc Treven)

Zasilno orodišče je bilo vedno bolj dotrajano. Oprema se je zato leta 1951 začasno preselila v prostor, ki ga je gasilec odstopil takratni načelnik Jože Gabrovšek. V teh letih je društvo od Ivane Tratnik odkupilo nedograjeno hišo na sedanji lokaciji gasilskega doma. Gasilski dom je bil leta 1957 toliko urejen, da je društvo v njega preselilo gasilsko opremo.

Motorna brizgalna Rosenbauer – Volkswagen

(Ob prevzemu brizgalne – 8.6.1968, tajnik društva Franc Treven)

35 let vsekakor ni posebno dolga doba, vedra dovolj, da tak stroj kot je motorna

brizgalna dotraja, oziroma preneha služiti svojemu namenu. Kljub temu, da je bil leta 1948 motorni brizgalni zamenjan celoten motor, vendar je vseeno brizgalna bila velikokrat v okvari. Te okvare in težki pogoji črpanja (velike višinske razlike) so vodstvo društva privedle do sklepa, da moramo nabaviti novo motorno brizgalno. Denarna sredstva so se pričela zbirati leta 1967 in še istega leta je bila brizgalna tudi naročena. Brizgalna je bila naročena pri Gasilski opremi v Ljubljani – tip Rosenbauer – Volkswagen.

Poleg nove brizgalne je bilo potrebno kupiti tudi pripadajočo opremo (sesalne cevi, sesalni koš, ročnik). Na novo je bilo treba urediti prikolico. Vse to je terjalo nova sredstva. Neposredno po prevzemu brizgalne je moralo društvo plačati še 250.000 dinarjev (12% vrednosti brizgalne) prometnega davka. To nam je še posebno težko razumljivo, saj je vsaka brizgalna namenjena izključno za skupne koristi oz. za pomoč v nesreči.

Gasilski avtomobil Jeep Univerzal

(zapisnik med OGZ Logatez in GD Vrh, 10.4.1972)

Dne 10. aprila 1972 ob 18.30 uri so se sestali v Kraju Laze predstavniki OGZ Logatec (Jože Albreht - poveljnik OGZ, Viktor Krmavnar – predsednik OGZ, Franc Bogataj – tajnik OGZ) in predstavniki GD Vrh nad Rovtami (Stanko Gabrovšek – poveljnik GD, Stanko Kokelj – orodjar GD in Urška TRATNIK – tajnik GD).

Zaradi ugodnih pogojev v zvezi z nabavo vozila Jeep, model CJ-4 s kabino, ki ga bo GD Vrh nad Rovtami nabavilo v najkrajšem času in ga tudi preko članov društva v celoti plačalo v pogojih, ki jih nudi Slovenija Promet Ljubljana. Cena vozila 53.000 dinarjev. Navzoči se strinjajo, da se navedeno vozilo, ki odgovarja krajevnim prilikam pod navedenimi pogoji nabavi.

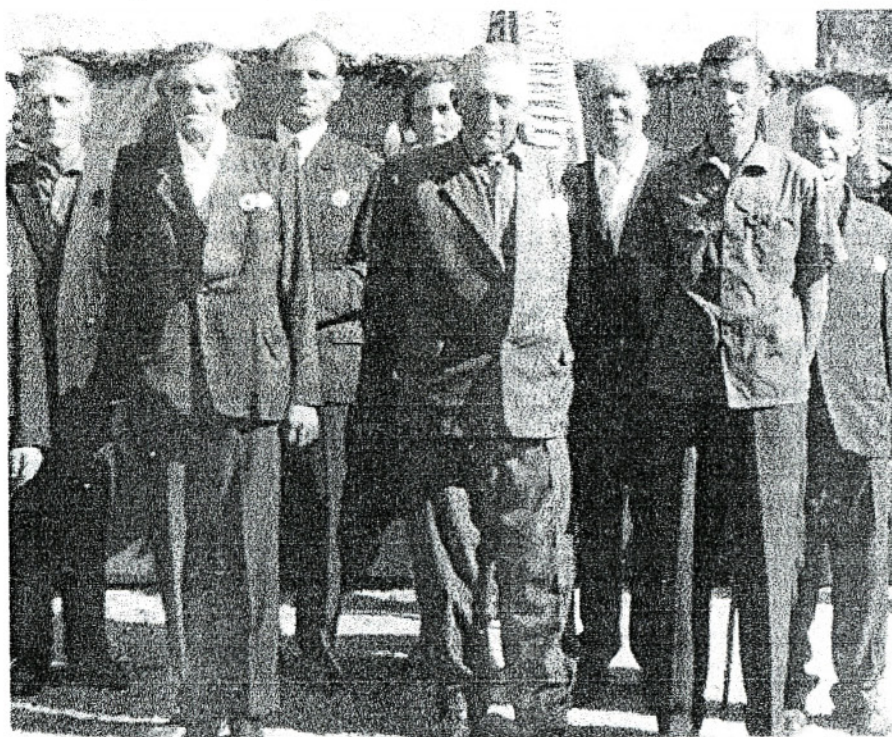
(Opomba: Gasilsko vozilo je bilo prevzeto na gasilski slovesnosti 21. maja 1972)

Prizidek gasilskega doma

(Kronika ob 60. letnici - 1991, tajnik društva Marta Alič)

Garaža v gasilskem domu je postajala vse bolj pretesna za vso našo opremo in avtomobil, zato smo za prihranjen denar že leta 1987 pričeli nabavljat material za novo, večjo in sodobnejšo garažo, ki bo hkrati tudi orodjarna. Leta 1988 smo že pričeli s prvimi deli in garažo zgradili do prve plošče. Do danes (1991) smo zgradili ta prizidek v katerem je pregledna orodjarna in garaža. Ne smemo pozabiti, da so člani in krajan pri tej gradnji opravili preko 4000 prostovoljnih neplačanih ur, čez 200 traktorskih ur, z osebnimi vozili pa je bilo prostovoljno opravljenih nad 5000 kilometrov. Poleg krajanov so nam pri gradnji pomagali M-KGZ Sora Žiri, Gradnik Logatec, OGZ Logatec in druga podjetja v občini in izven nje. V letošnjem letu nam je dal precejšnjo podporo tudi Izvršni svet Občine Logatec.

Ustanovni člani ob 35. letnici društva (z leve: Janez MIVŠEK, Janez NOVAK, Jože GABROVŠEK, Janez ARHAR, Franc TRATNIK in Janez OREL) Zadaj: Franc TREVEN – takratni tajnik društva in Frančiška TRATNIK

Gasilski avtomobil TAM 80 T3 (Kronika ob 60. letnici - 1991, tajnik društva Marta Alič)

Leta 1987 nam je uspelo realizirati nabavo novega gasilskega vozila TAM 80 T3. Vozilo ima izvedeno gasilsko nadgradnjo (v avtomobilu je vsa oprema za posredovanje z gasilsko brizgalno Rosenbauer - Volkswagen. Polovica sredstev za avtomobil je prispevala OGZ Logatec, ostalo pa smo morali zbrati sami. Kot vseskozi so tudi tokrat priskočili na pomoč krajanji s svojimi prispevki v lesu in denarju. Pomagala pa nam je tudi (predvsem z ugodnimi krediti) M-KGZ Sora Žiri.

Delovanje društva v letu 2000

Glavna in osnovna naloga društva je seveda operativna pripravljenost za posredovanje ob naravnih nesrečah. Aktivnosti operativne enote lahko razdelimo na naslednja področja:

- a) izobraževanje operativnih članov društva (praktične vaje na Igu, osnovni tečaj za gasilca, redne vaje za operativne člane društva)
- b) vzdrževanje gasilske opreme
- c) pomoč krajanom (črpanje voda)
- d) parade in slovesnosti (Florjanova procesija)

Vse te aktivnosti so se pod vodstvom poveljnika Janeza Krvina odgovorno izvajale, tako da je operativna enota društva usposobljena in ima pripravljeno in usposobljeno opremo za morebitno hitro intervencijo ob požaru ali kaki drugi naravni nesreči.

Novo gasilsko vozilo

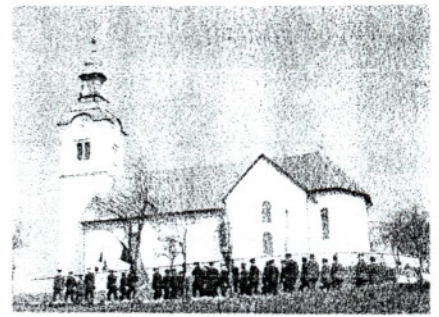
Že celoten mandat (1998-2003) je glavni projekt društva nabava novega gasilskega vozila. Medtem, ko smo prvi dve leti mandata usklajevali naše želje in zmožnosti z željami Gasilske zveze Logatec, ki je glavni soinvestitor, smo leta 2000 opravili konkretne korake. Usklajevanje interesov med našim društvom, Gasilsko zvezo Logatec in občino Logatec je trajalo vse do

septembra, ko je bila podpisana Pogodba o financiranju novega gasilskega vozila za naše društvo. Kmalu po podpisu pogodbe je bil na firmo AC-INTERCAR položen avans, kar pomeni, da je bil tedaj avtomobil dejansko naročen. Naročili smo lahko tovorno vozilo znamke MERCEDES-BENZ, SPRINTER 416 FURGON z dizel motorjem moči 115 kW, s pogonom na obe osi in decembru 2000. V obdobju med naročilom in nabavo smo zbirali informacije o možnih izvajalcih nadgradnje. Na koncu smo se odločili za podjetje BMD Ilirska Bistrica. Gasilsko vozilo smo tako takoj po prejemu odpeljali v Ilirsko Bistrico, kjer se že izvaja nadgradnja lahkega tovornega vozila v gasilsko vozilo. Nadgradnja mora biti končana v 90 dneh od prevzema vozila od AC-INTERCAR. Projekt pa bomo zaključili s slovesnim prevzemom gasilskega vozila ob praznovanju 70. letnice društva v avgustu letošnjega leta.

Že ko smo se odločali za nakup novega vozila, smo vedeli da bomo del sredstev morali pridobiti s prostovoljnimi prispevki krajanov. Na lanskem rednem občnem zboru smo v planu društva za leto 2000 člane seznanili s finančno konstrukcijo zbiranja prostovoljnih prispevkov na našem požarnem področju. Določili smo štiri razrede: kmetija - 50.000, manjša kmetija - 40.000, stanovanjska hiša - 30.000, počitniška hiša. V začetku poletja 2000 smo akcijo dejansko začeli. Po predhodnem pisnem obveščanju, so pooblaščenim gasilci obiskali vse lastnike nepremičnin na našem požarnem področju. Odziv na akcijo je bil ugoden in tako smo do konca lanskega leta zbrali večino obljubljenih prostovoljnih prispevkov. Lepo se zahvaljujemo vsem, ki ste prispevali svoja denarna sredstva za novo vozilo. Še del sredstev pa bomo do zaključka investicije poskušali pridobiti tudi od podjetij in pravnih oseb v bližnjih mestih.

Tipizacija novega gasilskega vozila (Pravilnik Gasilske zveze Slovenije)

Manjše gasilno vozilo z vodo GV-V1 1+5 • Mercedes Sprinter 416 CDI

Florjanova procesija k cerkvi Sv. Treh Kraljev

Pojem:

Gasilno vozilo z vodo GV-V1 je vozilo, ki ima rezervoar od 300 do 800 l vode, prenosno motorno brizgalno - MB 8/8 in visokotlačno črpalko od 30 do 50 bar pri pretoku do 60 l/min. Opremljeno je z gasilsko tehnično opremo za oddelek. Posadka vozila GV-V1 je zmanjšani oddelek 1+5.

Opredelitev in namen:

Gasilno vozilo z vodo GV-V1 se uporablja za gašenje požarov. S svojo posadko je samostojna taktična enota. Zanj veljajo splošni pogoji oziroma zahteve po DIN 14530 17. del in splošna določila po DIN 14502 2. del ter dopolnilo ali omejevalna določila odstavkov 3 do 6.

20. srečanje gasilske mladine

V začetku leta 2000 smo prevzeli organizacijo jubilejnega 20. srečanje mladih gasilcev. Ker je bilo srečanje jubilejno, smo se nanj še posebej temeljito pripravili. Pripravili smo program srečanja s katerim smo želeli, da bi mladi in njihovi spremljevalci spoznali del našega kraja in hkrati preživeli lepo popoldne med nami. Priskrbeli smo tudi sponzorje srečanja (GZ Logatec, KS Vrh Sv. Treh Kraljev, Občina Logatec, Lovska družina Rovte in Pekarna Vrhnika). Z njihovimi prispevki smo srečanje tudi finančno uspešno izpeljali. Srečanje je potekalo v nedeljo, 4. junija v lepem vremenu na treh lokacijah v kraju: pred gasilskim domom, na Vrhu pri Sv. Treh Kraljih in pred našo osnovno šolo. Srečanja so se udeležila vsa društva iz naše Gasilske zveze ter PGD Račeva in PGD Podlipa-Smrečje. Srečanje smo zaključili s krajšim družabnim srečanjem pred osnovno

šolo. Mislim, da smo bili kos organizaciji in da smo delo dobro opravili.

Elektronska članska evidenca

Kadrovska evidenca v elektronski obliki (računalniška aplikacija GAS-2000) bo omogočala preglednejše vzdrževanje podatkov o članstvu in lažjo izvedbo raznih statistik. Nekaj statističnih podatkov o članstvu (na dan 01.01.2001):

1. Društvo ima :

- 60 članov (10 gasilk)
- 18 mladih gasilcev

2. Sestava članstva je naslednja:

- 9 veteranov,
- 21 operativnih članov in
- 30 rezervnih članov

3. Po gasilskih činih je sestava naslednja: dva GČ, dva NGČ II st., en NGČ I st., štiri NGČ, sedem Gasilci II st., dvanajst Gasilci I st. in štiri Gasilec

4. 36 članov je prijavljenih na Mobitelu za sklenitev naročniškega razmerja kot gasilec

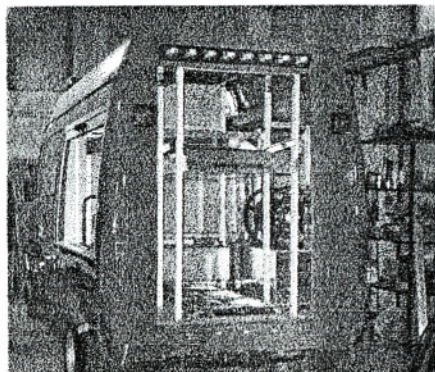
5. 12 operativnih članov ima delovno uniformo in 23 članov paradno uniformo

6. V društvu delujejo naslednje organizirane skupine: članice, veterani, mladi gasilci

Načrti društva v letu 2001

1. Izobraževanje :

- izobraževanje po planu GZ Logatec:

Novo gasilsko vozilo – izdelava gasilske nadgradnje

člani, ki so opravili pripravljani tečaj za gasilca, bodo opravili tečaj za Izprašanega gasilca, ki bo predvidoma letošnje leto v Rovtah / dva člana bosta opravila tečaj specialnost Mentorja mladih gasilcev / štiri člane bomo prijavi na tečaj za specialnost Sodnik -gasilskega tekmovanja se bodo udeležili : desetina Člani A, desetina Člani B, dve desetini Mladih gasilcev, desetina Članic in mogoče desetina Veteranov

**Praznovanje 70. letnice društva:
18. avgust 2001 -Slavnostna seja
19. avgust 2001 -Gasilska parada
in prevzem novega gasilskega
vozila sledi Gasilska veselica s
srečelovom**

2. Investicije :

- Prevzem novega gasilskega vozila in črpalke za visoki tlak / tudi zaključek investicije – torej poravnava vseh stroškov investicije
- Za novo gasilsko vozilo bomo nabavili še : Enofazni agregat z močjo 2 KW, 10 D cevi, komplet ročnega orodja
- Obnova fasade na stolpu gasilskega doma
- Ureditev dvorišča in ostale okolice gasilskega doma
- 5 delovnih oblek za članice, 8 delovnih oblek za člane (zaradi ustanovitve nove desetine)
- 2 dihalna aparata
- spodbujali bomo nakup paradnih oblek za člane po sistemu 50% društvo 50% lastnik uniforme

3. Slovesnosti:

- Florjanova procesija – v nedeljo, 6. maja
- Slovesno praznovanje 70 letnice društva 18. in 19. avgusta 2001 (slavnostna seja, parada s prevzemom novega gasilskega vozila,

veselica s srečelovom pred osnovno šolo)

4. Sodelovanje:

- Sodelovanje s KS Vrh, s ŠKD Vrh
- Sodelovanje z GZ Logatec in sosednimi društvi

Vsebina članka predstavlja pomembne dogodke, ki so zaznamovali dosedanjo pot gasilstva na Vrhu in načrte za letošnje leto. Brez ljudi pa vsega tega ne bi bilo. Društvo se zato lepo zahvaljuje vsem, ki sodelujete pri aktivnostih, ki jih društvo organizira. Hvala za vaše prostovoljno delo in vaše finančne prispevke. Hkrati Vas vabimo, da se udeležite slovesnosti, ki jih pripravljamo ob praznovanju 70. letnice društva.

Praznujmo skupaj.

NA POMOČ!

Ekipe mladih gasilk leta 2000 (z leve zgoraj: Neža JELOVČAN, Vesna KOGOVŠEK, Jože PETROVČIČ-mentor, Irena KOKELJ, Anica KOKELJ, Tanja HRIBERNIK, spodaj: Katja HRIBERNIK, Špela OBLAK, Suzana SMRTNIK, Andreja ENIKO)

JANEZ KOGOVŠEK

Taborjenje ob Kolpi

Moram reči, da sem se kot mentor tega taborjenja veselil, ker je lepo delati z mladimi in je hkrati izziv. Seveda pa moraš dati od sebe dobršen del odgovornosti in biti aktiven vsak dan od jutra do večera, če hočeš da delo teče tako, kot je treba.

Teden dni dopusta, ki bi ga marsikdo porabil za kaj drugega, sem izkoristil za taborjenje, katerega mi ni žal. Moram se zahvaliti ostalim mentorjem za sodelovanje, posebno mentorjem z Loga pri Brezovici. Bil sem od vseh mentorjev edini, ki sem že bil na taborjenju, zaradi predhodnih izkušenj sem dežurstvo in ostale zadolžitve prevzel že prvi dan. Vreme je bilo zadovoljivo, le v začetku je bilo soparno in vroče. Traja kar kakšna dva dni, da se vsi na vse in med seboj privadimo. Precej lažje mi je bilo, ker sva se z mentorjem Kokelj Slavcem, bil je mentor mladim gasilcem z Loga, že poznala. Moram povedati, da tako pridnih, kot so bili naši mladi gasilci, ni bilo. Tudi pri delu z njimi ni bilo težav. Niso se bali vprašati, če so kaj potrebovali ali zaradi kakšnih drugih težav. Sploh pa teh ni bilo, le domotožje pri nekaterih, pa še to je minilo hitro. V vodi smo bili vedno skupaj, globlje pa nismo šli od moje velikosti. Tako je bilo v vodi za

mlade povsem varno. Tudi pri drugih aktivnosti sem jih imel vedno na očeh, saj je odgovornost le na mentorjih. Varnost pa je na prvem mestu. Mogoče je bil zaradi tega kdo prikrajšan, a pri mojih tega problema ni bilo, ker niso preveč razvajeni.

Zahvaliti se moram vsem, ki so sodelovali pri pripravi tabora in tistim, ki so kako drugače sodelovali. Tudi tistim, ki so nas obiskali, zlasti pa staršem, ki so mi zaupali otroke.

Upam, da bo zanimanje za taborjenje tudi v prihodnje, ker je koristno. Navadijo se živeti malo drugače kot doma, postanejo samostojnejši, dobijo naloge, za katere so odgovorni, saj popuščanja pri izvajanju aktivnosti ni. Pridobijo potrebno gasilsko znanje, ki jim bo v bodočnosti marsikdaj prav prišlo. Z opravljenim preizkusom znanja pa si mladi gasilec pridobi priznanje (bronasto, srebrno ali zlato značko). Skratka, to jih vpelje v delo na gasilskem področju.

SANDI JELOVČAN OB KOLPI

Lani je bilo za taborjenje z mladimi gasilci na vrsti Prostovoljno gasilsko društvo Vrh Sv. Treh Kraljev. Na taborjenju v Fučkovcih je bilo nas deset pionirjev. Taborili smo sedem dni.

Ves teden je bilo toplo sončno vreme. Vstajali smo ob sedmi uri, urediti smo morali šotore.

Po zajtrku je komisija ocenila šotore, potem smo odšli na reko Kolpo. Po prijetnem kopanju smo imeli kosilo, ki je bilo zelo okusno in nam je vzbudilo veliko željo po večerji. A prej smo prestali kopanje in večerni program z raznimi igrami in kvizi. Tišina je morala zavladati ob deseti uri.

Slišal se je le glas dežurnega vodje, ki je bil buden celo noč. Peljali smo se tudi s čolnom, to je bilo posebno doživetje. Obiskat nas je prišel tudi predsednik našega gasilskega društva. Skratka, bilo je zelo dobro.

SUZANA SMRTNIK

Tabor v Fučkovcih

Lansko leto smo bili v gasilskem taboru v Fučkovcih pri Adlešičih. Ta tabor je bil organiziran popolnoma v naravi – spali smo v šotorih. Vse, kar se dogaja pod streho, je bilo pod šotorom. Tik pod našim taborom se je vila vabljiva reka Kolpa. V njej smo se tudi kopali.

V ta tabor pa je bilo vključeno tudi PGD Log pri Brezovici. Ker sem prej živela na Logu sem na taboru srečala kar nekaj prejšnjih sošolcev, sošolk in prijateljev. Prvi dan taborjenja smo se nastanili v šotorih in opazovali lepo naravo, ki nas je obkrožala. Ta dan je bil zelo soparen in vroč, tako da smo se lahko veliko kopali. Tudi drugi dnevi so bili taki, le zadnja dva dni je padal dež. Vsak dan nas je zbudilo toplo

jutranje sonce in piščalka vodje tabora. Malo smo še poležali, potem pa je sledilo umivanje in jutranja telovadba, ob kateri smo se popolnoma zbudili. Potem smo se odpravili na zajtrk. Po zajtrku je sledilo kopanje v topli reki Kolpi, kmalu pa je tudi prišel čas za kosilo, ki je bilo vedno zelo okusno in dobro. Ko smo pokosili, je bil na vrsti počitek, ki se je zelo prilagel. Po poležavanju in igri smo se zopet odpravili kopat, nekatere

skupine pa na vožnjo s čolni, na razne sprehode... Ponavadi je bili večer zelo zabaven, saj smo se vedno kaj igrali, priredili tudi kulturne večere s predstavami, skeči... Po napornem in obenem zabavnem dnevu smo se utrujeni pod vtisi lepih dogodivščin ulegli in sladko zaspali. Vsako noč sta bila dva mlada gasilca dežurna, da sta pazila na red in disciplino, da so taborniki zaspali brez razgrajanja. Tako so se dnevi vrstili in vrstili in kmalu je prišel čas, da se poslovimo in prepustimo šotore drugim tabornikom. Na poti domov je marsikdo razmišljal kako je bilo lepo in zabavno. Tudi meni se je na taborjenju zdelo zelo zanimivo in obenem tudi poučno. Teh prelepih osebnih trenutkov pa zagotovo ne bi prepustila nikomur, saj je bilo na taborjenju zares zelo dobro.

RAFAEL KRVINA

Iz ZSMS v ŠKD Vrh

Športno kulturno društvo Vrh se je ustanovilo v letu 1991. Nasledilo je vso spoštovano in opevano Zvezo socialistične mladine. Njena najosnovnejša aktivnost so bile delovne akcije podprte s socialističnimi idejami. In od tod tudi geslo »na mladih svet stoji«. Delo je bilo v socializmu glavno orodje. Vsa teorija je slonela na produkcijskih sredstvih in družbenemu upravljanju. Delavec je bil delavcu enak. Tako je bilo na papirju, v resnici pa nekoliko drugače.

Na Vrhu je tedaj delovalo kulturno društvo Zarja, ustoličeno 1976. Če pa si aktiven, bi se vsak razumnež, že zaradi denarja, prav tako tudi danes, včlanil v ZSMS, in tudi Vrhovec je storil takisto.

Čez noč smo postali OO ZSMS, s pridihom marksistične teorije nadaljevali delo. Vrhovec je rad igral, smučal, metal na koš in še marsikaj drugega, kar bi bilo vredno zapisati, poleg že prej omenjenih aktivnosti. Za vse delo pa niso vedeli le domačini, temveč je preko poročil o delu vedelo tudi občinsko, logaško vodstvo ZSMS-ja. In tako je tudi Vrhovec nekoč prejel najvišjo nagrado ZSMS-ja: Priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Še danes jo imamo na vidnem mestu!

Ker pa razmišljam o Titovih časih, se lahko spominjamo še enega brezveznega zapravljanja denarja, v katerem so imeli glavno nalogo mladinci: večmesečna pot štafete mladosti po Titovi Jugoslaviji. To je bil praznik mladih. Zaključna slovesnost, proslava ob prihodu štafete na stadion armije v Beograd, je bilo slavje brez primere. Kaj pa mislite, kdo je zasedel prostor na stadionu Armije in kdo so bili nosilci štafete? Najboljši, najboljši, ... In tudi Vrhovec je marširal z ostalimi brati Jugoslavije po stadionu Armije v navzočnosti samega tovariša Tita. V marsikaterem srcu so se razvemale strasti in veliko navzočih mladcev se je že videlo v vrstah bodočih komunistov, v komunistični

partiji, nosilki političnega in gospodarskega življenja. Iz tega sledi, da so bila takšna dejanja politično narekovana, to pa zato, da bodo ljudje končno doumeli, da jim kruh režeta Tito in komunistična partija.

Pesek v oči! Ko prebiraš zapisnike sej vodstva vrhovskega ZSMS se velikokrat srečaš z vprašanji, kako aktivirati mlade, da bodo delavno nosili idejo o delovnih akcijah, napredovali... Zmeraj se je našel kak vrli občinski nadebudnež z odgovorom, da je drugje še slabše, da se nimamo ničesar bati. Z eno besedo nas je znal prepričati. Lahko si le mislimo, da je govoril na vseh krajevnih sejah ZSMS-ja podobno. Mi pa smo bili z odgovorom sila zadovoljni in kar nosila nas je misel, da so v Rovtah še slabši. Slaba tolažba.

Napredek je bil v mnogočem slaba stran komunistične ideje. Vse delo v osemdesetih letih je bilo pod okriljem ZSMS. Z razpadom Jugoslavije se je tudi slovenska javnost zavedla priložnosti lastne države in sprejeli smo izziv samostojnosti. Vsa pol stoletna razvojno gospodarska in politična snovanja so se za Slovenca zrušila kot hišica iz kart. Ostala nam je lastna pot. In tako je konec osemdesetih ZSMS nasledila politična stranka Liberalna demokracija Slovenija. Naša skupna pot se je tukaj razšla. Naše delo ni imelo nobenih stičnih točk s programi stranke. Le tolikšna je bila prevara, da smo nekateri podpisali pristopno izjavo o včlanitvi v LDS, na ta način

so prišli do kvote podpisanih za lažjo registracijo politične stranke in s tem, ko je imela v sredini toliko mladih je bila njena moč vplivnejša od ostalih.

Ne moremo pa mimo tega, da je bilo sodelovanje v socialistični mladini zgodovinsko dejstvo in obdobje in da moramo spoštovati vse spodbude, nasvete, opozorila in kritike, ki smo jih bili deležni. Kaj pa vemo, kakšen bi bil razvoj kulturno umetniškega društva Zarja, če ne bi razvojno pot vodila državotvorna organizacija. Če zaključim s stavkom: vsaka stvar je za nekaj dobra, ne moremo mimo razmisleka, da smo prav z zvestobo ZSMS pridobili občutek za družbo in iskali preko aktivnosti vrednote, ki danes pišejo zgodovino. Marsikateri posameznik pa je v sebi spoznal občutek za organizacijo, ki mu danes koristi v zasebnem življenju ali na delovnem mestu.

Skupna pot s politiko ni bila mogoča. Zato se je porodila ideja o nastanku društva, ki bi zajemalo nič drugega kot nadaljevanje aktivnosti, s tem da bi bila struktura članov neomejena. Včasih še vedno naletiš na razmišljanje, da smo društvo še vedno mladinci. To zagotovo ne drži. Naši člani so najmlajši, šolska mladina, aktivno prebivalstvo in upokojenci. Naziv *mladinci* smo podedovali in v tem trenutku bi lahko smatral, da gre z navedenim načinom izražanja za podcenjevalen odnos do društva, ki je gonilna sila družbenega življenja v kraju. Če smo hoteli onega dne ohraniti pota je bilo edino pametno, da smo zakorakali pod novo zastavo.

Tako smo postali *eškadejenci* in ponesli svoje ime daleč naokoli. Za nami je desetletje truda, naporov, lepih trenutkov, doživetij in srečanj. Poizkusili smo na različnih interesnih področjih, in malokrat se je zgodilo,

da bi povsem odpovedali. Veliko smo se učili in tudi naučili.

Pridobili smo izkušnje, ki bi morale biti odskočišče za nadaljnja vlaganja v razvoj in podobo kraja. Srečujemo nove obraze, navezujemo stike in izmenjujemo mnenja z ostalimi društvi. Iščemo ideje, s katerimi poskušamo razvedriti in obogatiti člane in somišljenike društva, s tem da so vrata vedno odprta za vsakogar.

Raznovrstnost idej, dejavnosti in pobud, v katere bo potrebno vlagati tudi dejavnike novega časa, je naša prihodnost in prednost pred zasledovalci. Društvo je v svojem desetletnem razkazovanju vodila volja s pravo mero zagnanosti na eni strani in tehtnostjo na drugi. Zagnanost se je kazala v sprejemanju izzivov, tehtnost pa kot posledica realnosti izvedbe.

Za vsem tem stojimo voljni obrazi, katerim materialnost ne pomeni

najpomembnejše sestavine vrednosti življenja. Čeprav včasih, kot je zapisal eden od naših igralcev, meji delovanje društva velikokrat že na norost. Zanesenjaštvo in pripravljenost sta lastnosti, ki v sodobnem svetu pomenita veliko manj, kot si to zaslužita.

Ljubiteljstvo je oblika kulturnega izražanja preprostih in iskrenih ljudi. Še posebej pa bi izpostavil pomemben dejavnik, ki neposredno vpliva na delo društva in vsepovsod tam, kjer ima človek opraviti s človekom. ODNOSI! Spoznavamo in odkrivamo lastnosti Vrhovca. Marsikdaj se spogledujemo s trditvami poznavalcev našega dela od zunaj, da znamo držati skupaj, da smo lahko vzgled ostalim, s tako majhnim številom ljudi, tako velika dejanja... Vse to drži.

Dejstvo pa je, da vrhovci »premoremo« tudi vse značilne lastnosti slovenskega človeka, slabe

in dobre. Znamo zelo dobro opravljati, hinavcev se ne branimo, zavist smo prinesli s seboj... Tudi podobna razmišljanja slišiš, da eni delamo zaradi denarja, drugi zaradi časti in ponosa, tretji zaradi oblasti. Če ne znaš ceniti svojega dela, kako boš potem drugega. Nekaj dobrega pa sem opazil v vseh teh letih v naših odnosih: zamerljivosti in škodoželjnosti ne srečaš tako pogosto. In v teh dveh pozitivnih prvinah človeka lahko iščemo kali uspehov.

Že petindvajset let sloni naše delo na prostovoljnosti in prav letošnje leto je leto prostovoljnosti. Pravo naključje! Ali je možno še na lepši način proslaviti to človeško vrlino, kot s predstavo Desetega brata? Težko!!!

BARBARA OBLAK

Pomlajen duh ŠKD-ja

Začetek leta 2001 je bil v znamenju sprememb v vodstvu ŠKD VRH. Priprave na to so se začele že v zadnji četrtini preteklega leta, ko je bilo potrebno poiskati nove interesente za nadaljnje vodenje in organizacijo dejavnosti društva. Zaradi vidnega upada sodelovanja mladih pri aktivnostih ŠKD-ja, je prišlo do odločitve, pomladiti vodstvo društva.

Da bi odkrili interese in ambicije mladih oz. videli če sploh imajo interes sodelovati pri ŠKD-ju je bila sklicana okrogla miza mladih in tedanjega vodstva. Slab odziv pove vse, vendar pa so tisti, ki so prisostvovali okrogli mizi, bili pripravljeni prevzeti vajeti v svoje roke. Po nadaljnjih pogovorih z interesenti je bila volilna lista določena. Na mojo žalost je bil kandidat za

mesto predsednika samo en-jaz. Dne 21.01. na občnem zboru, se staro vodstvo umakne, nadomesti ga novo, katerega sestavlja polovica mladih.

Mene so postavili na mesto predsednika društva. Ob odločitvi bivšega predsednika Rafaela Krvina, da mene predlaga za predsednico, je moral vedeti, da ne bom mogla vsak trenutek misliti z ŠKD-jem. Medtem

ko si ti po osem urnem delu v tovarni tako rečeno prost, ti študij zapolni večji del dneva. Ker smo ljudje taki kot smo, pričakujem tudi nasprotovanja, kajti vedno se najde nekdo, ki ni zadovoljen in ti meče polena pod koleno. Nekateri pač niso izkusili študentskega življenja.

Da ne bo vse izgledalo tako sivo, upam na razumevanje in uspešno sodelovanje, kajti z združenimi močmi se bo vsaka, pa čeprav na videz nemogoča, akcija izpeljala.

RAFAEL KRVINA

Kadrovanje našega društva

Na občnem zboru 21. januarja nismo imeli na dnevnem redu le pregled dela v letu 2000, temveč je bila tudi volilna konferenca, na kateri smo izvolili štiriletne mandate v upravni in nadzorni odbor.

Novoizvoljeni člani so postali:

Predsednik:	Kulturna sekcija:	Nadzorni odbor:
Oblak Barbara	- Krvina Rafael	- Alič Matjaž
	- Jereb Franci	- Treven Matevž
Tajnik:	- Mivšek Vesna	- Kogovšek Janez
Čelik Franko		
	Športna sekcija:	
Blagajnik:	- Krvina Srečko	
Oblak Tadeja	- Jesenko Tine	
	- Jelovčan Blaž	

Na prvi, konstitutivni seji, smo za predsednika kulturne sekcije izvolili Krvina Rafaela, športne sekcije pa Krvina Srečka. Predsednik nadzornega odbora je postal Alič Matjaž. Določili smo še odbor za članstvo, ki ga sestavljajo: Krvina Rafael, Čelik Franko in Jelovčan Blaž. Upravnik balinišča ostaja Kogovšek Janez

MARJANCA ENIKO

Moj pogled na ŠKD Vrh

V našem vsakdanjem življenju je mnogo stvari, o katerih se ljudje pogovarjamo, vidimo kaj se premika na boljše in slabše. Možnost imam, da napišem nekaj vrstic tudi o športnem kulturnem društvu Vrh.

Vsi smo že navajeni, da si sredi zime gremo ogledati vsaj eno gledališko predstavo, ki jo zaigrajo naši domačini. Vedno se zadovoljni vračamo domov, ker nam je naš vsakdan popestril lep večer.

Tudi povabilu na sneg februarja, ko je organiziran smučarski tečaj, se radi odzovemo, predvsem, ko je zaključna tekma. Lani smo se razveselili povabila na pohode v hribe, kolesarjenja okrog fare Vrh Sv. Treh Kraljev in teka po vrhovskih

klančinah. Tudi razne športne igre, ki potekajo med vami, si radi ogledamo, če že sami v njih celo ne nastopamo.

Kar veliko športnih prireditev je organiziranih, katerih pa se vsi zaradi zdravja, starosti ali drugače ne morejo udeležiti – predvsem starejši. Zato bi bilo dobro, če bi tudi za njih organizirali kakšno skupno druženje vsaj enkrat na leto – recimo dan za najstarejše, ali kakšen izlet po Sloveniji ipd.

Pred leti je bil tudi dobro obiskan tečaj klekljanja, zato ne bi bilo slabo, če bi

ga še kdaj ponovili. Za mlajše bi mogoče uvedli tečaj aerobike, kuharski, računalniški tečaj ali učenje kakega tujega jezika. To je samo nekaj mojih zamisli. Mislim pa, da imamo še veliko želja. Vsekakor pa smo lahko zadovoljni, da imamo v kraju društvo, ki deluje, povezuje stare in mlade, da se vanj mladi radi vključujejo in s prostovoljnim delom tudi pomagajo pri raznih prireditvah. Kajti le tako lahko opazimo, da se v kraju nekaj dogaja, da naš kraj živi, da ni zanemarjen, da je vse bolj obiskan in da je vsak dan lepši...

BLAŽ JELOVČAN

Vloga v vodstvu ŠKD-ja Vrh

Januarja letos so bile volitve predsednika in ostalih teles v športno kulturno društvo Vrh. Po umiku Rafaela Krvine je bila za predsednika društva izvoljena s popolno podporo članov Oblak Barbara.

Sam sem bil izvoljen v upravni odbor in sicer v športno sekcijo. Na prvem zasedanju smo izvolili predsednika posamezne sekcije. Za šport je to postal Krvina Srečko. Nato pa smo sestavili plan dela v letu 2001. Plan dela se

bistveno ne razlikuje od lanskega. Moja naloga je predvsem organizacija nekaterih športnih prireditev in pomoč pri ostalih. V letošnjem letu bo potrebno izpeljati čim več prireditev, čeprav bo težko, kajti veliko časa in prisotnosti

bo potrebno pri igri na prostem. Verjamem pa, da bomo vsi, ki smo dobili zaupanje članov na volitvah, poskrbeli, da bomo na raznih prireditvah in tekmovanjih uživali in se zabavali v veselem športnem duhu. Za konec pa bi se rad zahvalil vsem, ki so me podprli pri kandidaturi.

BARBARA OBLAK

Gledališka maska in frizura

Prvi vikend v mesecu decembru preteklega leta, natančneje 2. decembra, so v Celju organizirali maskerski seminar pod vodstvom priznanega gledališkega maskerja, frizerja in lasničarja Vinka Tanjška. Zaradi interesa in pomanjkanja maskerskega znanja v naši dramski vrsti, sva se z Moniko nanj prijavi.

Seminarja se je udeležilo ok. 20 tečajnikov, sodelujočih v različnih dramskih dejavnostih. Vsi smo z zanimanjem požirali maskerske trike, ki jih je izvajal g. Tanjšek.

Zaradi najinega prvega soočenja s Celjem sva z Moniko zamudili uvodni govor organizatorja seminarja. Ko sva dobili vso potrebno gradivo, je g. Tanjšek začel z uvodnim teoretičnim delom, in prikazom razvoja maske skozi zgodovino. Teorija namreč temelji na visoko razviti civilizaciji Egipčanov iz 4000 let pr.n.št., na Grkih, Rimljanih in Slovanih. Močan poudarek na maski in frizuri je bil v stilnem obdobju gotike, renesanse, baroka, rokokoja, empira (Napoleon), ki se je med seboj razlikoval glede na njihovo prepričanje kaj je lepo, estetsko. Svetovna vojna in moderni čas je zopet prinesel nove

modne zapovedi in tendence v svetu maske in frizure. Poleg zgodovinskega obdobja sta maska in frizura odvisni še od socialnega položaja, življenjskega obdobja, karakterja... Tako smo se malo podkovali v teoriji.

Na začetku praktičnega dela je poudaril, da je temeljna stvar maskiranja in frizure higiena maskerja in prava izbira pripomočkov za obraz (šminke, senčila za ličnice, puder, črtala za ustnice, senčila za veke...) in pripomočkov za lase (mrežica, povoj, lasnice, sponke, škarje, lasulje, brki, brada, obrvi...). V nadaljevanju nam je demonstriral, kako naličiti in oblikovati frizuro likom v odvisnosti od življenjske dobe (mladostna doba 25 let, srednja doba 50 let, starejša doba 70 let, starostna doba 90 let). V naslednjem delu je naličil nekaj karakterističnih likov

(klovni, paži, kraljična, zamorec, čarovnica) na katerih je pokazal še kako vpletati kite, nanašati lasulje, brade, brke, dodajati razne obroče in okraske in kako lik pravilno demaskirati.

V drugi polovici popoldneva smo se tudi sami preizkusili v medsebojnem maskiranju. Zamisliti smo si morali določen dramski lik, katerega smo morali prikazati z masko in frizuro, ki je ustrezala izbrani življenjski dobi, socialnemu položaju, zgodovinskemu obdobju in karakterju lika. Po opravljenem delu je vsako masko komentiral, jo pohvalil ali svetoval kako jo popraviti.

Po pravilnem demaskiranju sva se utrujeni, vendar polni novega znanja, odpravili domov. Najina ugotovitev je bila, da lahko z veliko manj pripomočki za obraz, kot smo jih uporabljali do sedaj, in veliko preprosteje narediš veliko boljše masko.

Da ne bi vso na novo pridobljeno znanje šlo takoj v pozabo, sva prakticirali na igralcih letošnje igre »G.Evstahij iz Šiške« in obrestovalo se je.

RAFAEL KRVINA

Ali je Deseti brat prelomnica?

Posebna razlaga s področja gledališkega ustvarjanja Vrhovcem ni več potrebna. V toliko letih smo se marsičesa naučili, kar nam daje priznanje izkušenosti. V to smo prepričani vsi tisti, ki smo v zadnjih letih oblikovali vrhovski oder in tisti, ki ste nas vestno hodili gledat. Prišli smo daleč, brez posebnih žrtev, odrekaj, le volja ali pa nagon po druženju nas je privabljal znova v sredino odrskega ustvarjanja. Zaznamovali smo kraj in ljudi.

V zadnjem obdobju imam priliko sodelovati v treh različnih generacijskih skupinah. S skupino, s katero delamo že več kot pet let, smo igrali komedijo Gospod Evastahij iz Šiške. S starejšimi osnovnošolci smo se naučili igrice Lahko noč, hudoba. Brez oddiha nadaljujemo z vajami

Prvo v Rovtahn, drugo v Logatcu na prvem območnem srečanju gledaliških otroških skupin občine Logatec. Znala je povedati vse in o vseh. Nič ji ni ostalo skrito in ni skrivala slabosti in dobrih stvari v našem igranju. Nečemu pa se ni mogla izogniti: dejstvu, da v našem kraju delujejo tri

se vprašam: »Ali delo resnično sloni na sistematičnosti, ali gre za nek drug proces?« Težko je to odgovoriti brez razmisleka in brez poznavanja različnih okoliščin, ki poganjajo voz naprej. Če se najprej ustavim pri odrasli skupini. Delo sloni na zgodovinskih osnovah, še posebno na obdobju, ki se vleče sem od šestinsedemdesetega leta.

Nihče si ne upa pomisliti, kaj bi se v tistem trenutku zgodilo v javnosti, ko bi razglasili po toliko letih premor. Debate, gostilniške in tiste bolj strokovne, bi se vrstile in prihajale do različnih zaključkov. Sto in ena razlaga! Najpogostejši stavek, ki bi prihajal iz ust, hkrati pesimističen in realen bi se glasil: »Do tega je enkrat moralo priti.« Še največji optimisti v danem trenutku tega ne morejo zanikati. Našli bi se pametnjakoviči, ki bi »izbezali krivce« in odgovorne za nastali položaj. Vse naslednje razlage vdanosti gledališču na Vrhu imajo skupen imenovalac prav v zgodovinskem dejstvu: veselje do gledališča, druženje, zapolniti prosti čas... Ko se človek podredi navadam, se jim je težko odpovedati. To pomeni, da smo Vrhovci zastupljeni z gledališčem, tudi če nam marsikdaj vse skupaj prekipeva, se vedno najde dovolj volje in medsebojnih spodbud za nadaljevanje.

Pri šolskih predstavah, kjer se oba učitelja pošteno trudita, lahko iščemo vzrok delovanja predvsem v interesu. Zanimanje pa je mogoče zraslo prav iz že uveljavljenega imena vrhovskega dramskega ustvarjanja. Poizkusila sta se in uspeh je dosežen. To pričajo lepe predstave. Ne smemo pa mimo dejstva, da igrajo vsi učenci šole, kar

Jurčičevega Desetega brata, ki ga bomo zaigrali pod milim nebom v mesecu juniju ob petindvajseti obletnici delovanja. In s tem spoznavam vrednote in smisel igranja. Kako delamo in kaj nas vleče v ustvarjanje? V zadnjih dneh smo bili tudi pod plazom kritik profesionalne igralka, ki si je ogledala Evstahija in Hudobo.

igralske skupine, od najmlajših do odraslih, in pristavila, da česa podobnega ne pozna.

»Ker sem si ogledala celotno produkcijo ŠKD Vrh, jih moram zelo pohvaliti. Organizacijsko in sistematično zelo dobro delujejo. Tudi dvorane imajo polne. Tisto kar jim še manjka pa je resnično znanje.« Jaz pa

je za mentorja še težje. Vsi nimajo talenta, zato mora režiser poiskati mnogo rešitev, da otroka razvedri. Nekateri pa so že pravi igralci, s katerimi je lepo delati. Predstave, ki nam jih ponujajo, so odkrivanje talentiranih otrok, s katerimi bomo v prihodnje osvajati gledališke korake, olajšale.

S starejšimi osnovnošolci smo v zadnjem desetletju ustvarili nekaj lepih predstav, čeprav je izbira besedila povzročala največ težav. Poljubnih tekstov, s katerimi razveseliš vse, igralce, gledalce, ni moč dobiti lahko. Vendar igralci radi obiskujejo vaje. Če se sam spominjam igralskih sezon, kot osnovnošolec, je vedno bilo v ospredju druženje z zgorevanjem otroške razposajenosti.

Danes ni nič drugače. Zaljubljenost in druge najstniške muhe prevzemajo odraščajoče otroke, zato iščejo priložnosti za pogovarjanje in to jim vaje za predstavo nudijo. Oder je bolj postranska stvar, vendar ko gre zares, se zavejo odgovornosti, znajo prisluhniti in spoštovati dogovore. Lahko so zelo sproščeni, nemalokrat pa dokaj enostavne prizore težko odigrajo, predvsem tiste, v katerih je osebni kontakt zelo pomemben. Selektorica na območnem srečanju otroških gledaliških skupin je naše delo povzela kot dobro, v celoti je bila s predstavo zadovoljna, in v kritiko zapisala: »Zelo pohvalno, da društvo tako skrbno vzgaja mlade igralce; za uvrstitev na medobmočno srečanje, vam je manjkala le pika na i.« Ta pika na i pa pomeni še več sproščenosti v igri, pustiti jim svobodo v igri, še večja razčlenitev vlog in posameznih prizorov, z eno besedo, resnično znanje.

Da bomo to dosegli, bo potrebno še več režiserskega znanja, obiskovati gledališke delavnice, gledati druge predstave in se o njih pogovarjati. Letos smo s starejšo generacijo otrok odigrali štiri predstave: Premiero za materinski dan, na območnem srečanju v Logatcu in dvakrat žirovskim osnovnošolcem. Z nastopi

pred publiko pridobivajo potrebno samozavest in sproščenost. Vsi so po srečanju v en glas zatrjevali: drugo leto bomo tudi igrali, še daljšo.

Razočaranje zaradi neuspele kvalifikacije na medobmočno srečanje je bilo pri nekaterih prisotno, vendar do tiste meje, ki v človeku sproži pozitivno energijo za še boljše delo. Z delom današnjega dne do jutrišnje zmage. Pričujoča razlaga zanika v dobršnem delu gornji navedek, da igrice omogoča pubertetnikom shajanje in družabnost in da je delo zapostavljeno. Čisto človeško je, da brez povezave ene stvari z drugo ne dobimo nič. Če pa ni enega, ni niti drugega.

Nekaj pa vseeno pogrešam. Prehod iz otroško-mladinske skupine v člansko v zadnjih letih ni tekkel tako, kot bi si želeli. Najverjetneje lahko iščemo vzroke v odnosu med generacijami. Težko se posameznik vključi v skupino starejših, če ta potrebuje enega ali dva. Lažje bi bilo za mlade, če bi starejši medse sprejeli večjo skupino mladih. Tak način »uigravanja« starih z mladimi smo udeleženi pri tehnični ekipi in izkazalo se je za posrečeno idejo. Pri igralski zasedbi pa do tega koraka še ni prišlo. Zastalo je zaradi dveh poglavij. Prvo navezujem na dejstvo, da smo v zadnjih letih napredovali in med nas se je vrnila bojazen, da bi z mladimi izgubili na kvaliteti, drugo pa na manjšo izbiro preizkušenih talentov. Še tista peščica uigranih pri otroških predstavah iz prejšnjih let pa ni kazala posebnega navdušenja, tako da so si vrata sami zapirali. Z veseljem se spominjam let 95 in 96 – iger Strogo zaupno in Dan oddiha – ko smo s prebojem mladih odigrali dve izvrstni komediji. Našli smo kar šesterico mladih, ki so odlično sodelovali s starejšimi. Tu se je potrdila formula, z več mladimi med starejše.

V prihodnjih dveh letih se nam spet ponuja »komplet« mladih, nadebudnih igralcev. Če bodo pripravljene sprejeti breme vrhovskega odra se bomo starejši morali umakniti in zaupati v

njih. Napake si ne smemo privoščiti.

Deseti brat pa predstavlja jedro izročila petindvajsetletne harmonije dela in volje. To potrjuje pripravljenost vseh nas, ki bomo za krono tega poglavja vrhovskemu ustvarjanju, poiskali prosti čas in se odrekli marsikateri uri osebnih interesov.

Prostovoljnost gre pri tej predstavi iz rok v roke in še se bo lahko čudil marsikateri poznavalec ljubiteljske kulture, kako je mogoče na takem mestu povzročiti splošno »evforijo« pripravljenosti prebivalstva. Zdrav duh v zdravem telesu, bi kdo rekel. V teh pripravljalnih dneh, ko smo v najhujši delovni vnemi (op.: pišem 26. aprila), je čutiti veselje ob prihajajočem prazniku. Tu in tam se pojavi malodušje posameznikov, pa vseeno: družina nas vedno ogreje in cilj je vedno bližji in bolj viden. Spet sem se zaletel ob besedo družina. Je že tako, da brez sodelovanja v dandanašnjem svetu ne gre več nobena stvar do konca. Kako pa je bilo včasih?

Popolnoma isto! In spomnim se odgovora starejšega igralca na vprašanje, kaj vas je gnalo, da ste po vojni odigrali toliko predstav. »Nič drugega kot to, da smo si skupna srečanja mladih popestrili z aktivnostjo. Da nismo le klepetali, smo pa še igrali.« Znova se znajdemo na istem mestu. Združiti druženje z delom v korist sebi in družbi. Če bomo še naprej stali za to trditvijo in spoštovali odnose med ljudmi, se ni bati, da bi Deseti brat pomenil negativno prelomnico v nadaljevanju poti vrhovskega gledališča. Prej bo to prelomnica in odskok v smer profesionalnega in sistematičnega dela. Če zveni vse skupaj precej ideološko, bom postal v nekaterih očeh velik »praznjemarnež«, v drugih pa realist današnjega časa.

Gledanost predstav

Gospod Evstahij iz Šiške

Premiera Vrh Sv. Treh kraljev	(29.1.)	160 z gosti
Ponovitev Vrh Sv. Treh Kraljev	(30.1.)	65
Logatec	(3.2.)	120, gostov 30
Žiri	(10.2.)	303, gostov 30
Dole	(11.2)	60
Šentjošt	(17.2)	69
Podlipa	(24.2)	63
Črni vrh nad Idrijo	(3.3)	62
Polhov Gradec	(10.3.)	31
Rovte	(17.3.)	129
Skupaj		1053 gledalcev

JASMINA ŽAKELJ

Kako sem prvič igrala

Letos sem prvič nastopila v vrhovski igri. Dodelili so mi kar dve vlogi; bila sem igralka in šepetalka.

Moram reči, da mi je bila vloga igralka bolj všeč. Najraje sem imela gostovanja, saj se je na njih zgodilo vedno kaj nepričakovanega. To je bila zame nova izkušnja, predvsem pa druženje z ljudmi, ki radi vidijo, da junaki iz besedil oživijo preko njih pod lučmi odrskih reflektorjev.

ŠPELA OBLAK, ANICA KOKELJ

Lahko noč, hudoba

Vsako leto pripravi ŠKD Vrh kar nekaj prireditev, v katere smo vključeni mlajši člani in članice. Ena izmed takih prireditev je bila igrica Lahko noč, hudoba, ki smo jo prvič zaigrali v domačem kraju. Za pripravo te najstniške srhljivke smo porabili mesec in pol.

Prvi dan vaj smo si razdelili vloge in spoznavali vsebino igre. Čez nekaj dni pa smo imeli že vaje na odru. Sprva jih sploh nismo jemali resno, zato smo se

smejali, krohotali, zabavali; skratka bilo je super. Režiser te igre je bil Rafael Krvina, pomočnica pa Tadeja Oblak, ki je poskrbela za kostume in imela vaje

v odsotnosti Rafkota. Zelo sta nas priganjala, da smo igro vzeli za resno zadevo. Prvič smo jo odigrali 25. marca ob materinskem prazniku, v vrhovski, domači šoli. Pred tem nastopom ni manjkalo treme. Dvorana je ob takih prireditvah polna in tudi tokrat je bilo tako. Že pred premiernim nastopom so nam napovedali nastop v vrhovski, domači šoli. Pred tem nastopom ni manjkalo treme. Dvorana je ob takih prireditvah polna in tudi tokrat je bilo tako. Že pred premiernim nastopom so nam napovedali nastop v Logatcu, na gledališkem maratonu, srečanju otroških gledaliških skupin. Do uvrstitve naprej nam je manjkala le pikica na i. Čez približno štirinajst dni smo igrali žirovskim učencem v njihovi šoli. Odigrali smo kar dve predstavi. Pred predstavama smo imeli vaje, ker bi drugače bila polomija. Tako smo končali s predstavami igre Lahko noč, hudoba. V planu pa ima ŠKD Vrh s člani in tudi otroki odigrati igro Deseti brat. Igra bo 16. junija kjer ste zelo prisrčno vabljeni.

Prizor iz igre Snežna Kraljica

BARBARA OBLAK

V vlogi Matrone

»Barbara, kaj boš delala letošnjo zimo? Bi ti igrala pri nas na Vrhu?« je Rafko nekega oktobrskega popoldneva, med službo, prišel na dan z besedo. »Veš, tako bolj močno bi rabili!«

Kaaaj? Jaz na Vrhu, ma imam preveč drugega, pa je predaleč... so bili izgovori. In od takrat dalje mi ni dal miru. »Pa nove fante boš spoznala:« Ha, ha, ha, Žirovka pa Vrhovci.

V nedeljo dopoldan zvoni telefon: sploh nisem vedela kakšna vloga me »Prideš, vidimo se ob dveh popoldne, čaka. «Za danes smo končali, vidimo a ne!«

Peljem proti Vrhu. »Barbara, kam greš, kako te bodo sprejeli, kaj bodo rekli...« se je oglašalo v meni. »Nič, pri Anžonu obrnem, saj mu nisem obljubila, da pridem!«

Vleklo me je naprej. Pri šoli vstavim s strahom in negotovim korakom izstopim, a me že pozdravi veseli Rafkotov glas. Predstavi me ostalim in že sem dobila v roke partituro in pričeli smo z branjem –

se.« – hvala Bogu. In tako so se nadaljevala srečanja ob koncu tedna. Počasi sem se začela privajati na nove prijatelje, na besedilo in med nami je zavladovalo sproščeno prijateljsko vzdušje, ki sem ga po končanih gostovanjih in igranju kar malce pogrešala, strah pred nesprejetjem je izginil. Oh, koliko nasmejanih in lepih

trenutkov je spremljalo vaje in naše druženje. Hvala vam, dragi Vrhovci, lepo je bilo sodelovati z vami in upam, da vam ni žal, da ste me povabili medse. Ob vašem praznovanju, ob 25 – obletnici dela, vam želim še veliko uspeha in blagoslova na vaši poti.

BLAŽ JELOVČAN

To imamo v družini

Lansko leto sem prvič stopil na vrhovski oder med članske igralce. Franci Jereb me je v začetku novembra predlani povabil na prve vaje. Predstavil nam je igro in nam podelil vloge. Z vlogo, ki se jo dobil, sprva nisem bil najbolj zadovoljen, saj je oseba, katero sem igral povsem drugačna od mene. Igral sem namreč zmedenega najstnika, ki v mestni bolnišnici išče med zdravniki svojega očeta.

Vaje so kot vsake vaje. Sprva smo se učili začetnih stvari, proti koncu pa smo izpilili še fineše. Ob koncu januarja 2000 smo odigrali premiero. V februarju in marcu pa smo gostovali po raznih odrih v okoliških krajih: v Žireh, Dolah, Otaležu, Šentjoštu, Podlipi, Rovtah, Logatcu... Igra je vsebovala izredne generacijske razlike med igralci. Najstarejša igralka je bila stara nad šestdeset let, najmlajši pa jaz,

sedemnajst let. In to priča kakšna je vrhovska pripravljenost k igranju iger. Izreden dogodek, ki se mi je zagotovo zapisal v večni spomin je bilo gostovanje v Žireh. Tu smo namreč povsem napolnili kino dvorano, in igranje pred štiristo gledalci je res nekaj neverjetnega. Vzdušje, z elanom nabito ozračje..., in ko se zasmeji v zaprtem prostoru toliko ljudi, to je nekaj kar si zagotovo zaželi vsak igralec. Letos smo

igrali igro z naslovom Gospod Evstahij iz Šiške. V igri sem igral komičnega strežnika Ficka, ki s svojim neumnim vedenjem poskrbi za smeh med gledalci. Letošnja igra je bila izredno težka, posebno za glavno osebo, ki pa jo je Janez Kogovšek, resnici na ljubo izredno dobro, če ne prav profesionalno odigral. Seveda pa so za vsako predstavo pomembni vsi igralci. Tudi če imaš še tako majhno vlogo je potrebno odigrati resno in zrelo. Dramsko udejstvovanje na Vrhu je izredno dobro in vesel sem, da sem tudi sam bil del vrhovskega odrskega telesa. Rad igram in v veselje mi je, da lahko sodelujem v takšnih stvareh kot je dramska igra.

ŠTEFAN KOKELJ, 3. R

Moja Sava

Doma imamo veliko kmetijo in veliko živine. Najbolj se mi je priljubila krava Sava. Visoka je okoli meter in sedemdeset centimetrov, dolga pa dva metra. Ima podolgovato glavo, rogove pa v obliki polkroga. Rep je tanek. Je črne in bele barve ter je naša najboljša mlekarica, saj daje štirideset litrov mleka na dan. Imela je že šest telet. Jesti ji dajem seno, otavo in krikete, močne krikete, zmlito koruzo in pesne rezance. Vsa ta krmila rada je. Še posebej rada gre na pašo. Kadar je na travniku, jo pokličem in takoj pride k meni. Zelo rada se certa, miga z ušesi in prikimava z glavo. Želim si, da bi bila naša Sava vedno taka, kot sedaj. Tako dobrih mlekaric je malo, pa še zelo prijazna je.

LEON SMRTNIK, 3. R

Nagajivi duhec

»Tako! Zdaj je vse pospravljeno, čisto vse je na svojem mestu, smeti so v svojem zabojniku,« je rekel oče nekega sobotnega večera po celodnevem pospravljanju. Odšli smo k zaslužnemu počitku. Toda nista minili dve uri, ko me je zbudilo strašno ropotanje. Kakšne pet minut je trajalo preden je vse potihnilo. Tudi oče in mati sta se prebudila. Šla sta v kuhinjo in videla sta veliko smeti po tleh. Oče se je razjezil in brcnil prazno pločevinko. Mati je postala živčna, ker je smrdelo po smeteh. Nista vedela, kdo bi lahko vse to storil. Tedaj pa je nek smešen glas rekel: »To sem jaz razmetal, ker sta vidva na moje ležišče metala raznovrstno kramo.« Takrat sta se spomnila, da sta na podstreho nosila neuporabne predmete. Hitro sta pospravila kuhinjo in dnevno sobo, potem pa sta se lotila podstrešja. Od takrat se ni več ponovilo.

ANDREJA ENIKO, 4. R

Naš Aldo

Žalostno je, če doma nimaš nobene živali. Zato smo kupili psa, ki smo mu dali ime Aldo. Star je približno eno leto. Je zelo velik in močan. Spada v pasmo haskijev – aljaški malanut. Rjava ušesa ima obrnjena navzdol. Gobček je bel, smrček črn, rep košat. Iz rjavega trupa se pokažejo bele tačke. Pesjak ima za hišo, tja mu nosim hrano. Najraje ima pasje brikete, kosti in meso. Kadar ga odvežem je zelo vesel. Tudi snega se veseli, ker takrat lahko vleče sanke. Ima veliko pasjih prijateljev, ki ga obiščejo skoraj vsak dan. Tudi sam se odpravi k sosedu na potep, kjer ima sestrico Ajko.

Kadar grem z njim na sprehod, zelo rad lula po cestnih robovih in ob drevesa. Imam ga rada tudi takrat, kadar je poreden in me ne uboga.

DEJAN JESENKO 3. R

Piknik

Na jaso zraven naše hiše je prišlo nekaj ljudi iz bližnjega mesta. Imeli so piknik. Zakurili so ogenj in pekli meso. Smejali so se, se valjali po tleh, proti koncu piknika pa so tudi peli. Potem pa so se, ne da bi pospravili za seboj, naložili v avtomobile in se odpeljali nazaj proti mestu. Šel sem pogledat kaj je ostalo za njimi. Na tleh so ležale razmetane prazne pločevinke piva in platenke drugih pijač. Okrog ognja, kjer so pekli, pa je bilo polno papirnatih krožnikov. Pobral sem vse odpadke in jih nesel v smetnjak. Pogledal sem kaj piše na smetnjakih in odpadke vrgel v ustrezen smetnjak. Odličil sem se, da bodo naslednjič imeli piknik le, če bodo pospravili za seboj. Zamislil sem si! Le kakšni ljudje morajo biti, da za sabo pustijo tako nesnago. Kaj bi bilo če bi bili vsi taki?

ŠPELA OBLAK 4.R

Lenuhci

Po mnenju strokovnjakov je naš planet Zemlja zelo onesnažen. Zaradi nesnage v zraku je veliko bolnih ljudi, umirajo pa tudi drevesa in druge rastline.

Da se vam predstavim. Sem čarovnica in živim Bunstri Bumstri Či Či Čira Čara Čih. Sprehajam se oziroma letam z metlo po celem širnem svetu. Zdaj sem naletela na neko čudno dolinico. Preden sem se zrinila skozi kopico smeti, je trajalo kar nekaj desetletji ali pa kar eno stoletje. Predstavljamte si, koliko smeti! Groza! Po nekaj dneh sem se odločila, da bom ljudem malo

ponagajala, saj se jim narava ni prav nič smilila. Skozi odprtine hiš so neprestano frčali neuporabni predmeti. Prebivalci te dolinice so se imenovali Lenuhci. Že po imenu bi lahko vedela, da jih bom težko prepričala, naj se lotijo dela in počistijo deželo. »Kaj pa delate?« sem se pozanimala. Odgovorili so mi: »Umakni se, ti stara baba!« Ker sem bila zelo jezna, sem jim začarala sanje. Te pa so bile take, da so se začeli kar dušiti. Zelo težko so dihali, zato tudi tisti domačini, ki so jim hoteli pomagati, niso razumeli kaj hočejo. Celo noč so imeli

more o čistoči. Ker niso marali, da bi imeli vse lepo in v najlepšem redu, so imeli take sanje celo leto. Takšne more sem naselila tudi v druge prebivalce. To se jim je ponavljalo in ponavljalo. Ko so imeli dovolj, so se domenili, da bo bolje, če malo bolj poskrbijo za higieno v svoji dolinici. Tako sem spravila Lenuhce na pravi tir čistoče. Imeli so ločene smetnjake, vse pospravljeno in v trgovini niso imeli embalaže iz umetnih mas, ampak vse v lesenih gajbica.

»Kaj pa bi mi lahko storili za čistočo našega planeta?« To se bi moral vprašati vsak. Kajti če ne bomo kmalu razumeli, da preveč onesnažujemo naravo, se bo naš planet popolnoma uničil.

ROK JESENKO 4.R

Kako ravnamo z odpadki

Mogoče je zemlja edini planet, na katerem je življenje. Zato moramo ljudje poskrbeti, da ne bi sami sebe zastupili. Na dan zemlje se je Mihčeva družina z avtom odpeljala na piknik v bližnji gozd. S seboj so imeli hrano in pijačo. Vse je bilo v lični embalaži iz umetnih snovi, ki v naravi ne razpadejo. Končno so našli prijeten kraj ob vodi. Iz torbe so vzeli sendviče, zavite v folije in sok v plastenkah. Ko so pomalicali so ostanke pobrali in jih

spravili v vrečko, ki so jo vrgli na grm s trnjem. Vrečka se je raztrgala in vsi odpadki so popadali na tla. Mihčeva družina tega sploh ni opazila, saj so po dobri malici malo zadremali, potem pa so se odpeljali proti domu. Naslednjega dne se je po gozdu sprehajal redar gozda Ferdinand Čisti. Zagledal je te odpadke. Ugotovil je, da jih ni pustil tu

v gozdu nihče drug kot družina Nered. Tako se namreč piše Mihčeva družina. Hitro je stekel do njihovega doma. Komaj je stopil na travnik pred hišo, je mimo njegovega nosu priletela vrečka smeti. Ves jezen je potrkal na vrata in Neredove pošteno oštel. Zahteval je, da počistijo okolico svoje hiše. Toda Mihčeva družina ga je samo debelo gledala. Nihče ni vedel, kaj naj bi bilo narobe pri njih. Zato jih je odpeljal k sebi domov. Tam je bilo res čisto drugače kot pri Neredovih. Niti smetke niso videli nikjer. Neredovi se kar niso mogli načuditi. Sklenili so, da bodo tudi oni imeli tako lepo urejen dom. Naslednji dan so se lotili pospravljanja. Ko je bilo vse na svojem mestu so dobili drug priimek – Red.

BLAŽ KUNC 3. R

Onesnaževanje

Naša zemlja je zelo onesnažena. Tega smo krivi ljudje, ki velikokrat niti ne pomislimo, da bi lahko sami z odpadki sebe zastupili.

Pri nas smo vozili odpadke v gozd. Neke noči pa je k meni prišla ptička. Prinesla mi je smeti, ki sem jih prejšnji dan peljal v gozd. Rekla mi je, da sem odpadke odvrigel prav pod tisto drevo, kjer ima ona gnezdo. Ko sem se zbudil sem ugotovil, da so bile to le sanje. Vendar pa mi je bilo zelo hudo, zato sem takoj po pouku šel smeti zasut z zemljo. Tudi atiju in mamici sem povedal, kaj sem sanjal. Od takrat mečemo smeti v kanto.

Kronika

Leto 1917.

Prvi dan je bil lep, topel, skoro brez snega, a 5./I. ponoči je padel sneg tako, da je 6. januarja prišlo le malo romarjev. Potem je padlo na metre snega, ki je ležal tri dore mesece. Duhovne vaje smo imeli po navadi o postnem času. Letos jih je vodil g. Janez Kalan urednik »Bogoljuba« iz Ljubljane od cvetne nedelje do velike srede; ljudje so se jih z veliko vneemo udeleževali in vsa fara je prejela Gospoda na veliko sredo in veliki četrtek. Velikanoč je bila lepa. Na belo nedeljo je po navadi bil romarski shod.

Znamenita sta bila 9 in 10. majnik. 9. Majnika je prišel g. dekan Hoenigman nadzorovat šolo in vizitirat faro. Drugi dan je bilo 5 maš. Ob 10. je imel gospod dekan pridigo in je blagoslovil v navzočnosti 17 čč. gospodov štiri nove kipe za stranske oltarje: sv. Valentina, sv. Vida, sv. Jederti in sv. Lucije. Nato je pel g. dekan ob številni azistenci sv. mašo. Slovesnosti so se udeležili tudi g. dekan iz Idrije in nekaj gospodov iz idrijskega dekanata. Po maši je bila konferenca, pri kateri se je razmotrivalo o Marijnih vrtcih za dečke in deklice.

6. avgusta je prišlo na Vrh 6 gospodov in je bilo 5 sv. maš. Ob 10. je lepo govoril P. Pristov in popoldne je bila z azistenco lepa običajna procesija.

Dne 15. avgusta popoldne ob 4 je bila velika mirovna procesija iz Žirov, Zavraca in Podlipe. Krasno je govoril zopet P. Pristov. S.J. na Mali Šmarin so prišli pomagat g. prefekt Pečkaj in g. zavraški župnik Miklavčič. Bilo je veliko romarjev.

Naslednjo nedeljo smo imeli zopet slavnostno opravilo zaradi 20 letnice škofovanja presvitlega našega g. knezoškofa. Slovesnosti primeren govor, peta sv. maša z leviti in zahvalna pesem. Dne 13. oktobra so prišle na božjo pot dekleta M.D iz

Spodnje Idrije s svojim g. župnikom. Drugi dan v nedeljo je bil shod deklet M.D iz sosednjih fara ob 10 in nato maša z leviti. Žal, da je bilo silno viharno in deževno vreme.

Letina je bila srednja, a sadja je bilo pa toliko, da ga niti stari ljudje ne pomnijo v taki množini. Nekateri v fari so tisočake zanj zaslužili. Imenitno je tudi, da je sadno drevje okoli cerkve in župnišča bilo v 15 letih prvokrat polno.

V letu 1917. je nastala taka draginja, da je vredno zabeležiti nekaj primerov.

1 kg kave 100K, 1 kg riža 60K, 1 liter olivnega olja od 20-40K, 1 liter vina 5 K, 1 liter piva 3K, 1 liter domačega žganja 30 K, 1 meter navadnega blaga za obleko od 50-160K, 1 jajce 60 vinarjev, 1 kg jabolok 2-3K, 1 kg tepk 1K 40v, 1 mernik orehov 30-40K, 1 liter domačega sadjevega mošta 3-4K, 1 mernik kostanja 20K, 1 mernik ajde 15K, 1 mernik prosa 10-16K, en mernik ječmena in ovsa 10K, 1 kg sirovega masla 30K i.t.d. i.t.d.

Jeseni smo nabavili še en kip za cerkev in sicer sv. Blaža. Kip sv. Vida smo predstavili z altarjana zid pri orgljah in sv. Blaža smo deli na altar sv. Jožefa. Kipi so stali 370 K, naredil jih je kipar Dežela v Rovtahn.

Sredi novembra je zapadel sneg in ni več skopnel. Od 16. decembra pa neprestano že divja burja, da je kaj. Pol ure na vse strani je meter snega in na drevju je toliko sreža, da se veje krivijo in lomijo. Majhne vejice imajo ivja do 15 cm. Veja od veje se dosti ne loči, vsako drevo je ena sama snežno-ledena plahta. Mraza je od 8-12°C. Takih praznikov (v spremstvu ledu, ivja, snega in mraza) ljudje ne pomnijo. Na sv. Dan je sijalo solnce od 8 ure dop. do 10. Petnajst dni je burja in megla.

Cerkveni zvonovi.

Ker je četrto leto divja vojska in Avstrije baje primanjkuje blaga za orožje in kanone, je minister za brambo odredil rekvizicijo zvonov in sicer v dveh časovnih oddelkih. Pri nas so prvič februarja vzeli v farni cerkvi srednji zvon in pri podružnici veliki in srednji zvon. Zvonove so odpeljali od 19-25. marca proč.

Drugič so prišli po zvonove 15. septembra in so vzeli pri farni cerkvi veliki zvon in 16. septembra pri podružnici še ostali mali zvon in tak imamo samo še en zvon v fari – najmanjši pri farni cerkvi. Žalostno! Plačali so kg po 4K, judom so jih za izdelovanje galice prodajali kg po 50K.

Dne 24. oktobra in naslednje dni so naši v zvezi z Nemci napravilo ofenzivo na soški fronti in v času do 28/X - 5./XI. so se vse laške armade na tej fronti morale umakniti in bežati domov v Italijo. Naši so jih gnali do reke Piave na Laškem, a tu so se ustavili. Od novembra se ne sliši več gromenje topov; le včasih, kadar je prav čist zrak se iz daljave sliši zamolklo gromenje ob reki Piave.

Zadnji dan 1. 1917 je bil malo bolj miren in tudi mraz je malo odnehal, vendar sneg je ostal še suh in ivje se še krčevito drži drevja. Služba Božja je bila ob 10 z zahvalno pesmijo »Te Deum«. Obhajil 6700.

Bogci naj bo vse v čast in Mariji v slavo!

Ravo sem to le pisal, pa prične ura biti dvanajst ponoči in tako vstopimo v

Novo leto

1918,

katero naj Bog že takoj ob začetku obilno blagoslovi, da bi vsi mogli v novem letu mnogo storiti v čast božjo in da bi skrbeli za svoje duše in za duše

nam izročeni. Jaz pa hočem to leto posebno častiti Devico Marijo in želim, da bi se Marijino čaščenje vedno bolj in bolj utrdilo v fari, da bi farani Marijo vedno bolj spoznali, Jo ljubili in čistili kot svojo Nebeško Mater.

Letina bolj slaba, na večjih krajih je toča pobila. Druginja velika tako, da so stali čevlji n.pr. 600K. Jeseni je udarila strela v hišo st. Dolinarja, ki je zgorela.

Slovesnosti so se na običajni način obhajale. Na mali šmarin je bilo veliko romarjev, darovanja 1400K. Od G. Gottwalda na Dunaju smo kupili belu kazulo z lepo Marijino podobo zadaj. Stala je 500K.

Ljudje so se udeleževali precej sv. obhajila (4000.)

Duh. vaje je vodil v postu g. P. Pristov S.J. 15./8 velik shod za mir na Vrhu, Žirovci in drugi.

Koncem oktobra je razpadla Avstrija, vojaki so se vračali domov z vseh front. Na mestu stare Avstrije so nastale razne narodne države. Začetkom decembra se je izvršilo ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov (država SHS) Slovesno se je praznovalo to 14 in 15. decembra v cerkvi in zunaj cerkve. Pri nas je bila 15./XII. slovesna služba božja s procesijo. Bil je krasen, gorak dan brez vetra in snega. Naša država Jugoslavija obstoja iz Slovenije,

Hrvaške in srbske kraljevine in se kratko imenuje SHS država.

Lepa in mogočna bi bila država SHS, da bi je ne bil naš stari sovražnik Lah na premnogh krajih zasedel. Koncem oktobra in začetku novembra jo je primahal Lah celo v Rovte do naše fare. Ima zasedeno vso Notranjsko, Goriško, Primorsko s Trstom in Puljem in mnogo Dalmacije. Ugnездil se je tudi na Koroškem v zilski dolini. Žalostno! Narodne vlade v SHS so za Slovenijo v Ljubljani, za Hrvaško v Zagrebu, za Bosno in Hercegovino v Sarajevu za Srbijo v Belgradu, kjer se je sestavilo neke vrste ministrstvo in nekaj državni zbor za Jugoslavijo.

RAFAEL KRVINA

V nemški vojski

zgodba Vinka Lukančiča

Prav v teh aprilskih dneh je minilo šestdeset let od napada nemških vojaških sil na kraljevino Jugoslavijo. Takrat je bila druga svetovna vojna že v pravem razmahu. Tudi nejeverni Tomaži so začeli verovati, da so Hitlerjeve namere resne, in uresničitev ciljev njegove politike je bila vse bližje. Ena država, en narod, en voditelj. Že sama misel na vojno človeka pretrese. Kolikokrat smo v zadnjem desetletju slišali to besedo.

Čisto blizu nas so divjale nečloveške grozote trpinčenja in uničevanja človeškega dostojanstva. Sledovi druge svetovne vojne pa še vedno burijo duhove slovenskih ljudi in slovenske javnosti. Kako paradoksalna je zgodovina ozemlja Kočevskega roga. Na eni strani opevana vojaška apokalipsa – Baza 20, na drugi strani pa do nedavnega zamolčana Sodoma in Gomora slovenskega naroda. Nasploh slovenski človek v vsej njegovi zgodovini ni bil tako neenoten in nebratski, kot prav med časom druge svetovne vojne. Zakaj je brat postal bratu sovražnik? V vsej zmešnjavi ideologij in nasprotij se je pisalo nešteto človeških zgodb, ki so vsaka

po svoje zaznamovale to nerazumljivo človeško početje.

Vinko Lukančič, rojen šestnajstega leta, po domače Jernačevcev iz Račeve, je znan ljudem v bližnji in daljni okolici kot električar. Malo je domov, v katerih ne bi pod njegovo roko zasvetila prva žarnica ali se zavrtel električni motor. Danes, ko je v častitljivih letih, zdrav kot dren, s sijajnim spominom, odličen sogovornik, pa lahko iz njega črpamo prave zaklade najrazličnejših zgodb o starih, težkih, pozabljenih časih. V eni glavi, na enem mestu, pričevanja o dobrem in hudem... Da ni vse to le znano ljudem sem se prepričal tudi sam. Včasih kakšno stvar rad napišem, če

pa mi za vrat diha izdaja časopisa pa postaja že skoraj obveza. Na deževno sredo v velikem tednu tega leta sem se odločil. K Jernačevcu. Veliko je zgodb, za debelo knjigo, o njegovem življenju sem spoznal to popoldne. Teško sva se odločila, kaj bi namenila bralcem. Vinko ni dolgo razmišljal. Začel je pripovedovati, z zanj značilnim poudarkom, zgodbo nemškega vojaka

med drugo svetovno vojno.

Slovensko ozemlje so si po kapitulaciji Jugoslavije razdelili Nemčija in Italija. Nemčiji je pripadalo ozemlje Štajerske in Gorenjske. Meja je razdeljevala tudi naše kraje. Potekala je skozi Brekovice (pr Lukat) na Martin vrh (Sedejeva dolina), pod Dolino na Trate, se spustila v Podlesec in nadaljevala na Lavrovec. Račeva je ostala na nemški strani. Tako je nemško poveljstvo na zasedenem območju v letu 1943 pozvala vse fante, letnike od 1916 do 1926, na nabor. Med njimi tudi fante in može z naše fare. Jernačevcev Vinko ni bil izjema. Maja triinštiridesetega, ko so se eni vključevali v partizanske enote, drugi v domobranske, se je zglasil v Škofji Loki. Po pregledu jih niso poslali domov, temveč v karanteno na Koroško, v Tesendorf, kjer so čakali na raspored. Nemška vojska se je zavedala, da bi se večina slovenskih fantov ne vrnila na ponoven poziv, kot se je to dogajalo s prvimi naborniki. Vinko je bil dodeljen v pešadijski bataljon v Oldenburg, na sever Nemčije v bližini Bremna. Začele so se priprave in prve težave. »Jezik je bil problem, nihče ni poznal nemščine, le nekateri Štajerci so poznali kakšno besedo.« se spominja. Da bi lažje sodelovali s komandirjem so združili vse slovence, ki so bili v različnih enotah, v eno. Tako so lažje reševali jezikovno oviro. »Bonac«, majhen, zaobljen možicelj, vzdevku primeren, je bil njegov prvi komandir. Zaradi preostre discipline so se vojaki pritožili in uspeli. Prevzel jih je neki Čeh, imena se ne spominja, s katerim so se tudi jezikovno lažje sporazumevali. Odlično so se ujeli in po štirih mesecih so na izpitu dokazali osvajajočemu Wermachtu, da so tudi Slovenci lahko dobri vojaki. Dobili so štirinajst dni dopusta. Vinko se je vrnil domov, vendar je kmalu spoznal, da so tukaj razmere sila težavne. Obisk v Dolini

v zadnjih dneh dopusta in srečanje s četniki, ga je prepričal, da je za njegovo glavo najboljša rešitev predčasen odhod nazaj v Nemčijo. Na njegovo odločitev nista vplivali ne žena ne mati, še danes se žena spominja svojih besed: »Naredi po svoje«. Nič ga ni zadržalo doma in tri dni pred zaključkom dopusta jo je popihal nazaj

pogojih so bila življenja le številke in med njimi so umirali tudi slovenski fantje. V Franciji so bila bojišča še vedno živahna, tako da tudi na francoskih frontah ni bilo lahko. Norveška je bila izjema. Nemška vojska je z zasedbo pristanišč hitro spravila Norvežane na kolena in tako je Norveška kmalu kapitulirala, poveljstvo pa je prevzel komisar rajha. In na ladji za Norveško se je znašel med drugimi vojaki tudi Vinko Lukančič. Strah je bil prisoten med vojaki pred premestitvijo. Vendar so se zagotovila, da je na Norveškem nekoliko bolje od drugih držav, uresničila. V novi preobleki je v oktobru prispel v Oslo, kjer je vladala že prava zima in pot nadaljevali z vlakom proti severu, v Moirano. Tu je delal in služil Hitlerju vse do 25. julija petinštirideset, ko jih je zavezniška vojska razdelila po narodnosti in začela pošiljati proti domu. V Moirani je bil glavni štab okrajnega poveljstva. Vojska je imela dve nalogi: straža na polotoku Falged in sekanje smrekovega lesa z »goltz komando« v vasi Korgen. Vojaki so se štirinajstdnevno menjavali s straže v gozd, z gozda na stražo. Tudi Vinka je doletelo tako razporejanje. Že prve dni v gozdu je spoznal, navajen domačega kmečkega dela, da s takim orodjem, s kakršnim je vojska razpolagala, ne bo velikega učinka. Čudimo se lahko, saj je šlo za nemško komando. Vsem, ki smo služili vojsko, jugoslovansko ali slovensko, nam je znano, da je vojaško orodje zares neuporabno.

v Oldenburg. Zanesel se je na sedmi čut in kaj hitro ugotovil, da se je odločil še kako pravilno. Po končanem dopustu so vojake poslali na različne kraje: v Francijo, Norveško, Rusijo... Najnapornejše in tvegano je bilo za tiste, ki so odšli na rusko fronto. Dolga frontna linija od Leningrada, Moskve do Stalingrada je potrebovala ogromno vojske. V izjemno težkih

Znanje, ki ga je imel, je s pridom izkoristil. Veščine mizarskega dela in iznajdljivost so krojile njegovo usodo nemškega vojaka. Nič več ni »dajal« straže na Falgedu, temveč je polno leto vojski oskrboval orodje. Brusil je žage, sekire, nasajal potrebno orodje, vse kar so vojaki v delovni vnemi poškovali. Nič posebnega se ni dogajalo, razen tega, da si kot vojak

ne moreš privoščiti popolne svobode. »Manjkalo mi ni ničesar. Vsak mesec smo dobili eno steklenico konjaka, tobak, potrebščine za higieno, nogavice, deset kron »plače«, vse kar smo potrebovali. Tudi hrana je bila za vojaške razmere okusna. Največkrat je bil golaž, krompir in kruh. Dobivali smo tudi puding,« pravi. »Poleg tega sem večkrat šel v vas, h kmetom na blagovno menjavo. Zelo radi so imeli alkohol, za praznike, so rekli. Tega se je težko dobilo poceni. Meni pa so dajali maslo, kokoši...« Iznajdljivost se mu je izplačala in svoje obroke si je energetsko bogatil. Na račun pa so prihajali tudi drugi vojaki, saj jim je rad razdeljeval »blagovne rezerve«. Velika preizkušnja pa je prihajala z vremenom. Norveška je precej na severu, tako da je topleje le od aprila do septembra. Vsi ostali meseci pa so globoko v zimi in v hudem mrazu. »V prvi zimi, ki sem jo preživel na Norveškem, se je temperatura zraka spustila do minus trideset, naslednjo zimo, 1944/45, pa celo do -41 stopinj Celzija. V takih razmerah imaš le še pekoč občutek in stražarji so v takem mrazu stražili le po pol ure oblečeni v težke bunde. Posledice ozeblin čutim še danes, predvsem v nogah, stopalih,« se spominja Vinko težkih severnjaških razmer. Privaditi se je moral tudi polarnih noči in dnevov. Negotovost vojakov pa je nastopila s kapitulacijo Nemčije sedmega maja 1945. Slovenci, Čehi, Poljaki so kapitulacijo sprejeli z veseljem. Pot proti domu je bila odprta. Na kakšen način pa ni nihče vedel. Za razliko od drugih narodov pa so Nemci obupano jokali. Njihov veliki vodja je bil mrtev, Nemčija je padla v roke zaveznikov. Nenadkriljiva arijska moč je splahnela kot milni mehurček, za seboj pa pustila nešteto bolečin in razdejanj. Komando so prevzeli Angleži in se do 25. julija namestili v Moirani. V tem obdobju so pospravljali in čistili orožje. Begala jih je misel, kakšna bo usoda ujetnikov, bivših neustrašnih nemških vojakov. Konec julija pa je nastopil dan odločitve. Zbrali so jih po narodnosti, vsako v svoj logor. Slovence, bilo jih

je okrog štiristo, so odpeljali v Narvik, znano izvozno pristanišče švedske rude. Tu so do konca septembra čakali nadaljnjo usodo. Da bi pozabili in se preveč psihično ne obremenjevali, so jih poslali graditi ceste v bližini Narvika. »Delali smo po osem ur, preostali čas pa smo bili prosti. Ker smo bili precej svobodni, se je med nekatere vrinila lenoba. Predlagali smo skrajšanje delovnega časa, s tem da se dnevna norma ne spremeni. Ustregli so našemu predlogu, nam pa je ostalo veliko prostega časa. Ampak nismo poležavali. Ker smo živeli v šotorih, v naravi, smo začeli okraševati in lepšati naše začasno prebivališče. Vse sorte smo se spomnili. Od izdelave ograj, plotov... Kar težko se je bilo posloviti tistega odločilnega dne konca avgusta od vsega, kar smo postorili v enem mesecu«. Šalo na stran, za Vinka Lukančiča so se začeli odločilni dnevi za vrnitev v domovino. Iz Narvika so jih odpeljali še nekoliko višje, v Štorštajnis. Tu je bilo sila klavarno. Zapuščeno ujetništvo, polno svinjarije z dodatnimi nevšečnostmi, ki jih je povzročalo vreme in mušice so bile tudi za vojaka preizkus vzdržnosti. Tu se je Vinko prvič srečal z jugoslovanskimi partizani, ki so se v tistih dneh zmagoslavja nosili kot pavi. Začel se je popis vojske. »Zgradba je imela dolg hodnik, na koncu pa na vsako stran izhod z mizo na sredi. Tu je padla odločitev o nadaljnji usodi. Za mizo je sedel Anglež s partizanom. Vprašanje se je glasilo: Kam greš? Eni so odhajali na levo, drugi na desno. Tisti, ki so odšli na drugo stran kot jaz, jih nisem videl nikoli več. Jaz sem se odločil za Slovenijo, domov.« Napotili so ga nazaj v Narvik, kjer je čakal na ladjo. Konec septembra je prispel na nemška tla. Nato pa z vlakom do Avstrije in Jugoslavije. »Do Avstrije je šlo skoraj brez večjih zastojev, tu pa smo se fantje začeli zanimati, kako je v Jugoslaviji. Odgovarjali so nam različno. Eni so zagotavljali vrnitev v srečno domovino, drugi pa so zmajevali z glavo in nam govorili o poboju vseh. Veliko fantov se je odločilo za beg. Najlepša priložnost se

je ponujala ob speljevanju vlaka.« Ko pa je prispel konvoj na domača tla, se je hitro dalo ugotoviti, da bodo bolj resnične tiste besede železniških delavcev v Avstriji, ki so govorili o težki situaciji. »Na prvi pogled v Področici pri Jesenicah je bilo res klavarno. Na vlak je prišel oficir, ponižno in dobrodušno je začel komentirati razmere partizanov, da so v slabem stanju, da jim bo treba odstopiti osebne predmete, ki smo jih privlekli s seboj. Imeli smo res veliko, tudi po tri nahrbtnike. Res je vsak nekaj prispeval. Dali so nam večerjo in nas poslali spat. Naslednji dan proti večeru smo prispeli v Kranj, kjer so nas še dodatno popisali. Med vojaki se je začelo šušljati, da nam bodo pobrali vse, kar nam je še ostalo. Imel sem nekaj sreče. S kolegom Cudermanom, bila sva ves čas skupaj, sva preostalo spravila preko žice, njegov brat pa domov. Doma je bil blizu Kranja, na Golniku. Tako, da sem vseeno nekaj spravil domov.« Čez tri dni se je svoboden odpeljal proti Škofji Loki, kjer je srečal na veliko začudenje domačinki, Dolinsko Poldo in Joškovo Francko. Prihajali sta z Brezj. »Prvo vprašanje, ki sem ga izustil, kako je doma? Skupaj smo šli proti Žirem in domov.« 22. oktobra se je Vinko Lukančič vrnil iz nemške vojske. Po dveh letih in pol je prestopil domači prag. Po prihodu ni imel večjih sitnosti, le dvakrat se je moral javiti; čez štiriindvajset ur v Žiri, čez mesec dni v Kranj. Zaključil je življenjsko poglavje, odpiral pa novega, teden dni po prihodu je že delal pri električarjih.

ROK KLEMENČIČ

Žakljevi

“Hlevni Vrh je pripadal od 973-1803 brižinskim škofom. Po urbarju škofjeloškega brižinskega gospostva iz leta 1560 je bil v vasi sedež županstva, urada Hlevnega Vrha. Vas je tedaj štela štiri kmetije.”
(Citirano iz: Krajevni Leksikon Dravske Banovine; Ljubljana, 1937)

Te štiri kmetije naj bi bile: Trevnova, Žustova, Bradeškova in med njimi tudi Žakljeva. Preteklost Žakljeve domačije sega v ta čas in v čas, ko so v Trst vozili jelke za jambore. Kot zanimivost naj povem, da so jelke morale biti dolge 32m, na drobnem koncu pa obsegati 12 col. Posekati jih je bilo treba oktobra in še istega meseca kar v ljubju prepeljati v tržaško ladjedelnico, da so jih tam obdelali naprej. Prav ta velikost jelk, njena dolžina, je botrovala temu, da je bila pot čim manj ovinkasta in tem bolj ravna, saj je bilo to tovorjenje zelo težavno. Ta “jamborna cesta” je potekala iz Smrečja proti Rovtam do Logatca in naprej proti Trstu. Sledovi te ceste so še danes vidni mimo

Račevskega jezera na Smrekovec. To tovorjenje ali vlačenje jelk proti Trstu je trajalo do leta 1870. Odtlej so delali ladje na parni pogon in jambori takšne dolžine niso bili več tako aktualni za ladjedelništvo.

V teh časih je bila pri Žaklju gostilna s prenočišči, v današnjem steljniku pa hlev za prevozno živino, za vole in konje. Domačija je obsegala polovico današnjega Stum'rkovega grunta, vrh Selajne gore, okolico Račevskega jezera in zahodno pobočje Smrekovca. Poleg tega je imela še štiri bajte. Ena izmed njih je bila pr' Grabazin, kjer naj bi bila tudi manjša gostilna. Druga bajta je bila na mestu, kjer živi družina Radota Kogovška, tretja na Pilu, kjer ima vikend Mlinar

Janko (ustno izročilo pravi, da je bila tukaj kašča, v katero so vozili žito ob koncu mlačve) in četrta pr' Očet ali pr' gornjem Žaklju ali pr' starem Žaklju, kjer prebiva Janez Mivšek z družino.

Od kje ime pr' Žaklj?

Po mojem mnenju iz priimka. Saj iz mojega brskanja po spominu starejših in po zapiskih nisem prišel dlje kot to, da se 9. Velikega Travnja 1792 rodi očetu Gregorju Žaklju in materi Neži, rojeni Grošelj, sin Janez, ki pa po moji domnevi umre, saj se istima staršema leta 1801 rodi prav tako sin z imenom Janez. Poleg njega so se rodili še otroci Jakob, Miha, Blaž, Ana, Uršula. Ali je bil pred Janezom, rojenim leta 1792 še kakšen otrok, od kje je mati Neža s priimkom nemškega izvora Grošelj, ali se je oče priženil, in od kdaj stoji Žakljeva domačija, mi ni znano, saj sem premalo raziskoval. Trdim pa, da mora biti Žakljeva domačija stara precej stoletij in ne samo od 1792, saj je do nedavnega dajala svojo impozantnost prav Žakljeva hiša.

Leta 1837 se Žakelj Janez poroči z Osredkar Uršulo. Potomcev ni zaslediti. Zakaj gospodar umre, mi ni znano. Vdova Uršula pa se leta 1850 poroči z Jožefom Novakom, rojenim leta 1832 na Vrhu Svetih Treh Kraljev 6 - pr' Petrač. Rodita se jima dve hčeri: Marijana leta 1852 in Marija leta 1855, ki se kasneje poroči z Mivšek Antonom. Ustno izročilo pravi, da je eden od gospodarjev preveč rad pogledal v kozarec in da se je zadolženost kmetije vseskozi večala. Tudi gostilne čez čas ni bilo več, dolg pa je bil vedno večji. Kako in s čim ter kdo bo odplačal dolg in ohranil grunt, so se zastavljala vprašanja marsikateremu, ko je videl, da kmetija čaka novega gospodarja, hči pa ženina. In tako je Anton Mivšek (Jam'nikov iz Zaplane) prišel ter se 25. februarja 1878 poročil z Marijo Novak, na Žakljevo domačijo. Kljub svoji varčnosti in delavnosti ni mogel poplačati dolga, tako da je prodal eno izmed Žakljevih bajt (pr' Grabazin) in del sveta okoli nje Štefanovemu

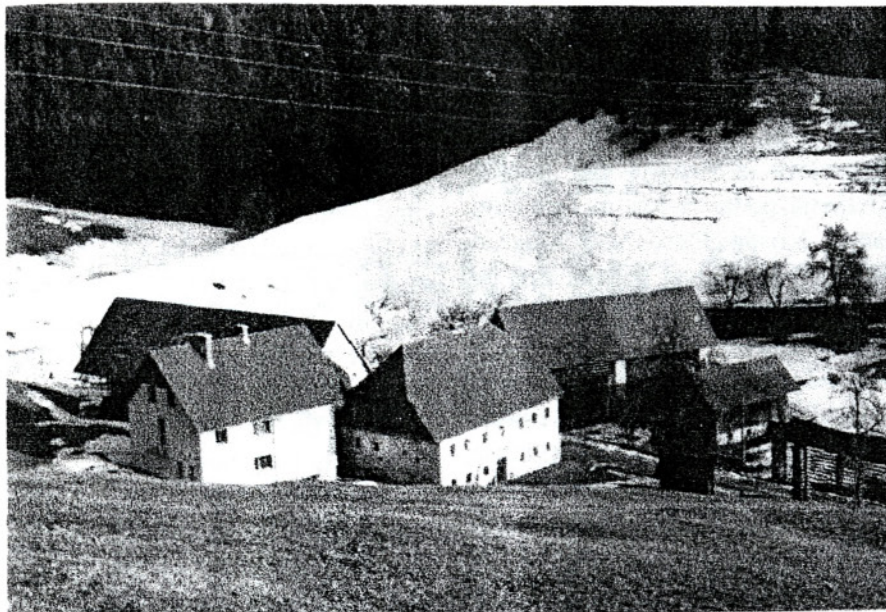

Družinska fotografija po smrti sina Antona. Domači se fotografirajo nevede, da zadnjikrat.

Stojijo z leve: Kajetan, Tomaž, Janez in Jakob

Sedijo z leve: Ivanka, mama Marijana, Alojzija in Marijana

Frančiške ni, ker je poročena na Vrhu pr' Tončk, oče in sin Anton pa sta že pokojna

Žakljeva domačija

Anžetu s Hleviš. V zakonu z Marijo se jima je rodilo več otrok. Prvorojenec je bil kasnejši gospodar Matija, rojen leta 1879. Druga je na svet prijokala Marija (Micka) leta 1880 in se kasneje poročila z Žust Janezom (Stumr'škov z Vrha). Odšla sta v Ameriko. Franc (Frenck), rojen 1883, se je poročil z Micko Novak. Tudi onadva sta odšla v Ameriko. Marijana, rojena 1885, se je poročila z Janezom Merlakom (k' Popit), ki je kasneje pri petem porodu umrla. Najmlajša izmed njih je bila Angela, rojena 1890. Ko Angela še ni bila stara deset let jim je umrla mama Marija. Zbolela naj bi, ker se je preveč prehladila, ko je neke noči Hlevni Vrh zajela nevihta. Ker kozolec poln ajde ni kljuboval deževju in vetru, se je podrl. Oče Anton je s celotno družino v tistem neurju hitel reševati, kar se je dalo rešiti. To pa je bilo za mamo Marijo usodno, saj je zbolela in je januarja leta 1900 umrla. Njena mama Uršula pa je umrla šele oktobra 1902, oče Jožef pa je umrl že prej in to leta 1891. Angela vseskozi živi pri očetu Antonu, kasneje, leta 1930, pa se poroči z vdovcem Jožefom Jerebom in se preseli k Jurč'ku v Hleviše. Oče Anton Mivšek se še leta 1900 ponovno poroči z Vavken Marijano iz Žibrš. Poruši eno izmed Žakljevih bajt (Hlevni Vrh 8) in na njenem mestu zgradi za tiste čase moderno hišo ter

se po rojstvu štirih otrok vseli vanjo. Od Žakljevega grunta pa odzame še 8 ha in si zagovori preužitek. Otroci drugega zakona so bili: dvojčka Anton in Boštjan, ki kmalu po porodu umre, tretja je Frančiška (Dolinska Franca), kasneje poročena z Nagode Antonom in Janez poročen z Guzelj Katarino. Zaradi jeze, ker se je oče ponovno poročil sta Frenck in Matija odšla eden za drugim v Ameriko. Leta 1908 je Matija dobil očetovo pismo, v katerem je oče povabil sina, naj se vrne, če želi prevzeti grunt. Ob kresu je bil že doma in ker se je želel poročiti, je prav kmalu šel vprašati očeta bodoče neveste k Jesen'ku v Goli Vrh. Ker je bila Žakljeva domačija kar dostojna, je Jesen'kov oče privolil. Še istega leta, 24. 11. 1908 je bila ohcet, svatba pa v gorenji hiši na ženinovem domu. Nevesta je bila Marijana Košir, Jesen'kova z Golega Vrha. Pr' Jesenk je bilo več deklet in samo en fant. Do deklet je bil oče Pavel zelo strog in trd, saj naj jih bi ponoči celo zaklepal v kamro. Anekdota pravi, da je šel za praznike k maši v Lučine in obenem je tam prevzel še pošto. Ker je bil nepismen in ni znal prebrati prazničnega voščila, je dal prebrati nekim vaškim fantom, ki pa so se ponorčevali in prebrali, kot da piše nekaj "nečistega". Komaj je prišel domov, je vsaki hčeri dal prebrati voščilo in ker je vsaka prebrala samo

voščilo in ne tistega "nečistega" je vsaki prisolil zaušnico, češ da lažejo. Dote je bilo 1000 goldinarjev, 2 skrinji in omara. Matiju in Marijani se je rodilo deset otrok. Prvorojenka Alojzija se je rodila leta 1910. Marija, ki kasneje kot dojenček umre, se rodi leta 1912, Janez – Johan leta 1913, Tomaž leta 1914, Anton leta 1916, Frančiška poročena Tratnik (Tončkova z Vrha) leta 1919, Kajetan leta 1922, Ivanka poročena Jelovčan leta 1925, Jakob, kasnejši gospodar, leta 1927 in najmlajša Marijanca poročena Trček leta 1929. Stari oče Anton leta 1938 umre v svoji bajti, druga žena Marijana pa že leta 1916. Ker se je oče Anton hotel še tretjič poročiti je k njemu prišla do svoje poroke živet hči Angela. Prva svetovna vojna ni pri Žaklju terjala nobene žrtve. Oče Matija je bil vseskozi bolj šibkega zdravja, zato tudi ni bil sprva mobiliziran. Konec vojne, leta 1918 pa je moral iti v pomoč na Soško fronto, za kar je mama Marijana dobivala odškodnino. S privarčevanim denarjem je prekrila hišo z opeko, saj je bila prej krita s slamo. Med obema vojnama, za časa kraljevine SHS in kasneje Kraljevine Jugoslavije, je bila revščina in brezposelnost. K temu je pripomogla tudi svetovna kriza. Leta 1937/38 se je stanje malo izboljšalo, saj so se v bližini začele graditi utrdbe proti italijanski vojski – t. i. Rupnikova linija. Celo Janez – Johan je delal utrdbe in ceste ter s tem nekaj zaslužil. Prišla je bratomorna druga svetovna vojna, ki je tudi ta kraj zaznamovala z mnogimi žrtvami, pa ne sama vojna, ampak njena politika. Številne žrtve so zaznamovale usode družin, svojcev, kmetij, prekrizalo premnogokatero načrte in ljubezni. Koliko nesmisla, koliko gorja je bilo storjenega in koliko bolečine ter solza si lahko predstavljajo le tisti, ki so to doživeli. Tudi Žakljeva domačija se temu ni izognila, celo plačala je visok krvni davek. Leta 1942, meseca maja, umre oče Matija. Ves izčrpan od dela na tako veliki kmetiji, pomanjkanje, vojna in že vse življenje šibkega zdravja

pripomore k prerani smrti. Diagnoza: Rak na želodcu.

Naslednji udarec doživijo, ko pred koncem vojne med bombardiranjem v Hotedršici, aprila 1945, drobce granate ubije sina in brata Antona, ki je bil tam za organista. Tragika Žakljevih pa pride, ko se v "svobodnih" dneh po končani štiriletni mučni vojni vrne domov le najmlajši izmed sinov, Jakob. Kje so ostali trije: Janez, Tomaž in Kajetan? Zakaj se tudi oni niso vrnili? Kje so njihovi grobovi? Čemu so plačali kruto sodbo, ki je tudi ni bilo? Predvsem pa večni zakaj, so se spraševali domači, zlasti mati, ki je v vojni in po njej izgubila moža in štiri sinove. Prav tako je Frančiška, ki je bila poročena na Vrhu pr' Tonč'k izgubila moža in ostala sama s tremi komaj rojenimi otroki.

Povojna leta večjim kmetijam niso naklonjena. Obvezna oddaja, visoki davki in nobene podpore pripomorejo, da je življenje na kmetih, kljub

socializmu trdo in neizprosno. Na Žakljevi kmetiji zagospodari najmlajši in edini, ki preživi vojno, Jakob. Leta 1953 se poroči s Terezijo Dolinar, Šuštarjevo iz Šuštarjevega grabna. Življenje podarita šestim otrokom: Janezu, Kristini, Rezki, Nadi, Mojci in Marjanu. Stara mati Marijana pa po dolgi in težki bolezni novembra leta 1965 umre. Gospodar Jakob zagospodari, obnavlja gospodarska poslopja, kupuje prve kmetijske stroje in obenem še čebelari. Leta 1980 se vselijo v novozgrajeno hišo. Poleg novoodpirajočih se služb v bližnjih tovarnah pa ostane še vedno čisti kmet, saj večji del zaslužka nudi kmetija. V letu 1992 Jakob prepusti gospodarstvo najmlajšemu sinu Marjanu, ki z novim elanom skupaj z ženo Tončko zagospodari na kmetiji. Na njej se pojavijo marsikateri novosti, ki jih danes potrebuje kmetija, ki gre v korak s časom.

Sama kmetija je danes usmerjena v

proizvodno mleka, poleg tega pa se večkrat sliši brnenje žage iz kozolca. Okoli hiše se sliši vrišč otrok Nejca, Blažke in Tine, ki niso le prihodnost Žakljeve domačije, ampak nas vseh.

Tudi mene vežejo lepi spomini na Žakljeve, predvsem na čas, ko sta tukaj stanovala Miha in Maja in ko smo bili še mlajši. Koliko vragolij, otroške radoživosti ob smučanju, mlačvi in spravljanju praproti je bilo doživetih, da se ne da kar tako opisati. Zato se rad vračam na Vrh – kot pravim, pa ne samo na Vrh kot Vrh, ampak k Žakljevim, kjer se vedno zapletem v pogovor z Lojzo in ostalimi o zgodovini tega in onega, pa na Pil, kjer na topli peči marsikdaj preženemo slabo voljo tistega dne in na sprehodu do cerkve na Vrhu, kjer si človek zbistri misli in duha in naužije pogledov ob sončnih dneh.

V Žireh, ob Ledenih možeh leta 2001

PEPCA PETROVČIČ

Leto 2000 v naši družini

Na začetku Novega leta si ljudje s stiskom rok želijo drug drugemu vse najboljše. Predvsem zdravja, zadovoljstva in sreče.

V naši družini se je kmalu po Novem letu 2000 pokazalo kako se te želje slabo uresničujejo. Prišla je težka bolezen v hišo. Obisk zdravnika je odločil za specialni pregled v bolnišnici. Vrstili so se pregledi in vsemogoče domneve ter kupi raznih izvidov. Po vsem tem pa ugotovitev bolezn z imenom, ki jo je težko izgovoriti in ko enkrat izveš, je to hud udarec. A upanje še vedno ostaja na ozdravljenju. Človek se ti smili, rad bi mu pomagal, a si popolnoma brez moči. Vsak dan skrbi in noči brez

spanja ter strah, kaj se bo zgodilo z bolnikom, ki trpi.

A kakor tudi skozi najbolj temne oblake posije svetel žarek sonca, tako se tudi v življenju pojavi kakšen bolj vesel dogodek, da človek obrne misel tudi drugam. In eden takih dogodkov je bila sveta birma na Vrhu. Svetega Duha sta prejeli tudi dve moji vnukinji. In eni, Tanji, sem bila za botro. Birmanska slovesnost je bila zelo lepa. V ponos nam je bilo, da je prav na Vrhu prvič podelil zakrament svete birme novo posvečeni pomožni škof

Andrej Glavan. Le vreme ni bilo nam najbolj naklonjeno. V cerkvi so birmanci prejeli dar svetega Duha, ko pa smo prišli iz cerkve pa nam je Bog dal tak blagoslov, da smo bili pošteno mokri.

Drugi vesel dogodek pa smo doživeli, ko se je rodila vnukinja Nikica. Stari ata Tone je ni videl. Ko se je rodila, je bil v bolnici in vedel je, da se bo pozdravil. Dejal je celo: » Zdaj se pa lahko jaz poslovim, ker se je rodil nov član družine:« In tako se je res štirinajst dni po rojstva za vedno poslovil od nas. Kakor se v življenju dogajajo veseli in žalostni trenutki, tako se srečujeta rojstvo in smrt. Mi, ki ostanemo pa moramo to sprejemati in živeti dokler nam je usojeno.

TREVEN FRANČ

Nekaj krajevnih, farnih, vaških in tudi kar tako anekdot

Že poročen možakar je ob prvi svetovni vojni dobil poziv za v vojsko, naj se zgleda v Ljubljani pri 27. pešpolku. Vesel je govoril: »Adijo kranjska dežela, zdaj pa grem jaz v Ljubljano«

Sosed si je pri sosedu sposodil izposodil 300 kosov strešne opeke. Domenila sta se, da mu jih bo vrnil, kadar bo mogel. Oba sta prej umrla, kot je opeko mogel vrniti! Vedno se je pač izgovarjal, da zdajle pa res ne morem.

Včasih so po vaseh imeli cel kup sopraznikov*, eden takih je tudi sveti Blaž – zavetnik boleznih v grlu. Pa je gospodar dejal, ko so prišli iz cerkve od blaževega žegna: »Danes, ko je sopraznik, ne bomo kaj prida delali. Dekle boste prale, s hlapcem bova šla pa v gmajno.« - **kaj so šele delali na navaden dan si lahko samo predstavljamo.**

*sopraznik – manj pomemben ali nezapovedani cerkveni praznik

Je neki kmet imel navado, da če je šel v »oštarijo«, je tam ostal kar po več dni skupaj. Pa je ob eni taki priliki doma zbolel manjši vol. Gospodinja je poslala pastirja v gostilno povedat gospodarju, da je vol bolan. Gospodar je odgovoril, da kar naj bo bolan, saj ji je še pet zdravih v hlevu. Ko je ta vol poginil, je šel še enkrat gospodarju povedat, ta pa je hlapcu zabrusil: »Ah, kaj če je vol *krepal* v hlevu, samo da ni miš v kašči.« - **kar bi za tiste čase bila res večja škoda.**

Možakar je že precej zgodaj imel radijski sprejemnik, pa so mu sosedi laskali, kako da je to nekaj imenitnega, nekaj praktičnega, saj si vedno na tekočem z vsemi novicami. Mož pa je zadevo objasnil, da radio kot celota ni vreden skoraj nič, razen tistega gumba s katerim lahko »hudiču« gobec zapreš. In je še potarnal: »da bi tudi moja žena imela tak gumb.«

Je bil mož, ki je žene in ostale ženske zelo spoštoval. Vedno kadar je bil v družbi govor o ženskah, je pripomnil,

da žena, če je dobra, marljiva in sploh, je angelčku podobna; če pa je zlobna je pa hudič pravi smrkavec pred njo.

Ta isti možakar je tudi bil navzoč, ko je župnik za vaško gasilsko društvo »žegnal« novo brizgalno. Ko je župnik opravil formalnosti s predsednikom in postrojenim moštvom se je obrnil k »motoriki« in dejal: »Ti predraga »šprica« pa bodi kot stara devica, vedno pripravljena, a nikoli uporabljena.« Bajе so vsi navzoči zaploskali.

Je oče imel sina, ki je rad zaostal, če je šel v nedeljo zdoma. Pride v ponedeljek nekdo in vpraša za sina. Oče pove, da je šel včeraj v sosednjo faro k maši. Prišlek se začudi, da ga še ni doma. Oče pa s ponosom odgovori, da pač še ni TOREK?!! – **tudi taki očetje so bili.**

Domačija (bajta) je bila v strmem bregu in glavni pridelek je bil krompir. Pa je bila slaba letina in krompir je bil »fuč«. Pa so okoličani sočustvovali, češ kako pa boš. On pa odgovori: »Če ga ni bilo (krompirja), ga pa tudi navkreber po strmini gor ni bilo treba nositi. – **o kakšen ponos, ali ne!**

Ob sosedovi meji v gozdu je raslo pet košatih bukev. Sosedova parcela je pa bila zaraščena z mladimi jelkami. Nadebudni sosedovi fantje so šli te bukke podirati. Taka košata bukke lahko pri podiranju naredi veliko škode. Zaradi neizkušenosti je prva bukke padla v mlade sosedove jelke – katastrofa. Tudi druga bukke v sosedove jelke. Seveda sta se gospodarja na licu mesta sosedsko pogovorila. Prizadeti sosed je le pripomnil: »Je kar je, manjša škoda ne more biti, večja pa je še lahko, če bodo še ostale tri bukke padle na njegovo parcelo.« - **takrat so se sosedje še strpno pogovarjali.**

MARIJA BUH

Pariz

Pred vrati so bili letošnji prvomajski prazniki in lepi dnevi človeka kar potegnejo, da bi malo pokukal v svet in spoznal kakšen je utrip življenja drugod. Imela sem možnost, da si, skupaj z možem in hčerko Alenko privoščim potovanje v Pariz, ki ga je organizirala ga. Julijana Leskovec skupaj s prevoznikom g. Pečelinom iz Žirov

28.4.2001 ob pol treh zjutraj smo se podali na pot, ki nas je vodila do mejnega prehoda Karavanke, v Avstrijo... Počasi se je že svital dan in skupaj z nami občudoval zasnežene gore okrog nas, ki so se mi zdele tako blizu, da bi samo stegnila roko in že lahko pobožala bele vrhove. Tik pod njimi pa se je bleščala zelena trava in med številnimi griči so se skrivale čedne hiške z velikimi lesenimi balkoni. Peljali smo se mimo Salzburga do nemške meje, pa mimo Stutgarta in Strasbourg.

Avtocesta, po kateri se ure in ure voziš v istem tempu, te pelje mimo ogromnih polj, ki jim ni videti konca. Včasih sem dobila občutek, da nekje v daljavi močno sveti sonce, a ko smo se približali, sem ugotovila, da ni to nič drugega kot neskončno polje krmne ogrščice, ki kar žari v rumeni barvi. Hiše, ki smo jih videli so bile majhne in skromne, z ozko pokončno streho, brez bogatih nadstreškov in balkonov in delujejo prav monotono in pusto. Zlahka je opaziti med njimi cerkve, ki imajo povsod po Nemčiji znamenite čebulaste zvonike.

V Pariz smo prispeli zvečer in se znašli v reki pločevine, šestpasovnice za eno smer, kjer se vozila potpežljivo kot mravlje pomikajo naprej brez posebne panike, kako bi najhitreje koga prehitela, saj se nekateri parižani dnevno prevozijo 2 uri ali več da pridejo na delo.

Nekoliko utrujeni od dolge vožnje, smo z veseljem zavili v grško restavracijo, kjer smo imeli naročeno večerjo. Nanjo je bilo treba kar dolgo čakati. Pa so nam le postregli z različnim mesom, pečenim na žaru, rižem, v olupku pečenim celim krompirjem, vse skupaj pa je bilo naloženo na solatnih listih.

Na mizi se je znašla tudi steklenica vina in košarica kruha – seveda francoske štruce, ki jih režejo z nekakšnim rezalom na ta način, kot smo doma včasih rezali suho otavo za prašiče. Po večerji smo se odpeljali v hotel in »pocepali« v postelje kot muhe ob prvi jesenski slani.

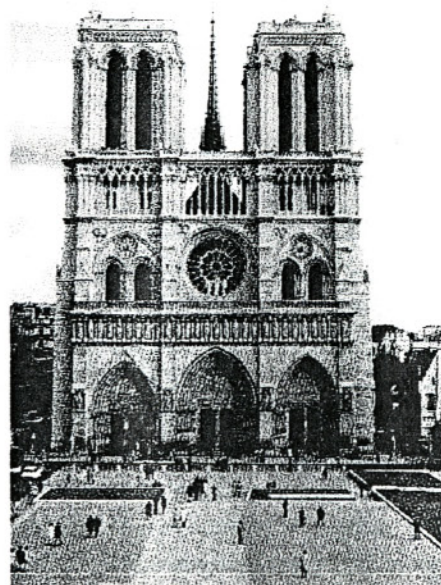
Vstajali smo za francoske razmere zelo zgodaj, ob 7 uri, in nato smo imeli vsak dan možnost udeležiti se sv. Maše, saj smo imeli s seboj tudi g. dekana Jožeta Stržaja, ki nam je vsak dan ponudil kakšen »šnopček« za našo dušo, kot je sam dejal, sicer pa je bil z nami kot gost, vendar je bil kljub temu kar velikokrat na vrsti, da nam je kaj razložil, kjer je vodički zmanjkalo štruce, skrbel je za dobro voljo v avtobusu, malo s šalami, malo pa z dobrim mašnim vinom, ki moram reči, da je bilo celo meni všeč, ki sicer prisegam le na dober jagodni sok s smetano.

Zajtrki so bili v hotelu vedno isti: dvoje vrst kosmičev, mleko, odlični jogurti, marmelada, med, maslo, štručka kruha, ki bi ti služila lahko tudi namesto prepečenca in seveda obvezno francoski rogljiček. Kavov, čaj, mleko in vse tovrstne pijače pa si si lahko privoščil na avtomatu.

Ulice v Parizu oživijo po 11. uri dopoldne. Zanimimo je opazovati mimoidoče, saj vidiš mnogo različnih obrazov ljudi. Ogromno je priseljencev, zlasti črncev, pa tudi bivše Jugoslovane je možno najti. Da je tu veliko različnih ljudi, kažejo tudi številne različne restavracije, kjer je dobiti za njih značilno hrano, npr. arabske, grške, azijske, italijanske itd., hkrati pa predstavljajo tudi mesto, kjer se ti ljudje srečujejo med seboj. Sicer pa sam Pariz šteje čez 3 milijone ljudi. Čeprav

Francози veljajo za neprijazne ljudi, pa tega nismo opazili. So pa zelo občutljivi za način nagovarjanja- excuzes-moi / oprostite/, ki mu sledi monsieur ali madame, kot uvod v svoja vprašanja ali zahteve, četudi naprej v angleščini. Zelo prav vam pride tudi beseda- s-il vuos plait – prosim, če z njo začnete prošnjo, bodo z vami zelo prijazni.

V Parizu živi 200.000 do 300.000 brezdomcev. Nekateri izmed njih se preživljajo s pantomimo. Vse povsod jih lahko vidiš, oblečeni v razne kipe, svetnike, igralce vseh vrst, žonglerje, ki kažejo svoje veščine mimoidočim in se prijazno klanjajo in nasmihajo za vsak frank. Ne manjka se pouličnih prodajalcev suvenirjev in nadvse preproste in privlačnih igračk za otroke – v balončke raznih živih barv natlačijo za pest plastelina, balonček zavežejo s šopom raznobarvne volne, prilepijo oči in že je pred vami igračka, ki jo lahko po svoji želji oblikujete v kakršno žival. Na tla pogrnejo staro brisačo in raznobarna ponudba je tu. Seveda pa se vsem ne ljubi delati in se raje preživljajo s krajom. Pri tem so tako spretni, da človek komaj verjame. Naši vodički, ki je na blagajni plačevala karte za metro, naša skupina pa je bila nekaj metrov stran in ni niti pod razno nič

opazila, je nekdo spretno z nožem zarezal v nahrbtnik in ji ukradel denarnico, katero je le kakšno minuto ali dve imela v njem. Tudi na ulici smo doživeli, da je policija prijela tovrstnega delavca in ugotovila, da je njegovo osnovno sredstvo za delo seveda nič drugega kot nož.

Po mestu se je najlažje gibati s podzemno železnico – metrojem, 600 km jih imajo in so vedno natlačeni do zadnjega kotička. Sicer pa morate imeti karto Pariza in lahko potujete tudi sami, kajti tukaj je vse zelo dobro označeno. Skozi mesto teče reka Sena in ga deli na levi, bolj boemski breg, -latinsko četrt, ki jo naseljujejo v glavnem študentje in etnične skupine vseh vrst. Na tej strani je tudi Eiffelov stolp, številne trgovine in bari, kavarne, odprti vso noč. Desni breg pa je na splošno imenitnejši od levega. Tu je večina najpomembnejših spomenikov, veleblagovnic, kjer lahko vidiš, česa vsega ne moreš kupiti, trgovin z visoko modo, muzej Louvre, Elizejske poljane itd.

Znamenitosti so v mestu posejane tako na gosto, da je težko izbrati tiste, ki si jih lahko vsaj malo ogledaš od blizu v dneh, ki so ti na voljo.

Obiskali smo Sainte-Chapelle, Sveto kapelo, njen zvonik se dviga 75 m visoko proti nebu, notranjost pa te preseneti s čudovitimi barvnimi okni, ki segajo vse gor do križno obokanega stropa. Dal jo je zgraditi Ludvik IX. z namenom, da bi v njej shranil relikvije, ki jih je za veliko ceno odkupil med križarsko vojno. Med njimi naj bi bili tudi domnevna Kristusova trnova krona in kapljice Kristusove krvi – zdaj so v notredamski cerkvi, sicer pa je bila to njegova zasebna kapela. Na 16 oknih (618 m²), je prikazanih 1134 svetopisemskih prizorov, ki se začenjajo s stvarjenjem sveta in končajo z apokalipso.

Ogledali smo si katedralo Notre Dame (Naša gospa), ki sodi med arhitekturna čudesa sveta. Graditi so jo začeli v 11. stoletju, končali pa v 14., vendar še do danes ni zaključena. Njena notranjščina je mračna, obsega pa kapele, grobove in kipe, pa tudi zakristijo, kjer je shranjen notredamski

zaklad. Strop podpirajo gotski loki in stebri, čudovita okna z rozetami pa vzbujajo spoštovanje. Cerkev lahko sprejme naenkrat 9000 ljudi.

Nekaj čisto posebnega je park in dvorec Versailles, bivališče francoskih kraljev v 17. in 18. stoletju. Palača zgrajena za 3000 dvorjanov, je bila na žalost ob našem obisku zaprta. Smo si pa lahko ogledali delček parka, saj v celoti obsega 100 ha. V njem je na stotine kipov, vodnjakov, vodometov in pri enem od takšnih sem imela občutek, da bodo konji, ki so v naravni velikosti v njem, zdaj, zdaj skočili v galopu ven, tako resnični so videti. Seveda ni mogoče prezreti tudi neskončnih teras s cvetjem.

Obiskali smo tudi največji muzej na svetu – Louvrski muzej – trdnjava umetnosti, kjer je zbrano cca. 30.000 razstavnih predmetov. Ogromna steklena piramida kot velikanski brušen diamant označuje vhod v muzej. Nemogoče si je naenkrat vse ogledati, muzej je razdeljen na 6 oddelkov – orientalske, egipčanske, grške, rimske starine, slikarstvo, kiparstvo ter pohištvo in umetniške predmete. Nekateri smo se odločili za ogled egipčanskih starin, ki segajo tudi do 6000 let pred Kristusom. Tukaj nam je še kako prav prišel naš dekan, s svojim odličnim znanjem francoščine, da nam je prevajal podnapise, da smo si tako hitreje v dveh urah, ki so nam bile na voljo, vsaj nekaj ogledali, sicer bi lahko tam ostala vse življenje, če bi hotela vse natančno videti. Seveda smo si ogledali tudi sliko Mona Lise, ki je shranjena za debelim steklom in pred katero se stalno tare množica ljudi, da bi v svoj fotoaparatus ujela njen smehljaj.

Imeli pa smo še to srečo, da so v času našega obiska delavci muzeja stavkali in tako smo imeli zastoj vstopnice, saj so le-te tako tukaj, kot tudi povsod po Franciji zelo visoke.

Zelo »dišeč« pa je bil obisk parfumerije Fragonard, kjer imajo za obiskovalce prikazano kako, se parfumi »kuhajo« iz cvetja – podobno, kot znamo pri nas kuhati žganje. Prikazane imajo tudi stare in neverjetno domiselne posodice za shranjevanje parfumov. Uživali smo tudi v čudovitih vonjih naravnih

parfumov, ki so jih razpršili po posebnih pivnikih in nam jih prezentirali s priporočilom za kakšne priložnosti se lahko uporabijo. Te parfume je možno kupiti le tukaj in nikjer drugje – jih ne izvažajo. Prodajajo jih v stekleničkah, ki se ne razbijejo, najmanjša steklenička drži 15 ml in stane približno 93 FRF in šele doma se zaveš, da si si kupil res nekaj posebnega.

Peš smo se sprehodili tudi čez Elizejske poljane, občudovali drevorede in prekrasne nasade cvetja. Tukaj prevladujejo avtomobilski saloni, predrage trgovine z luksuzno modo, poslovalnice letalskih družb. Svoj radovedni nos, sem vtaknila tudi v ogromno trgovino parfumov – Marionnaud, ki ji ni videti konca, ko stopiš noter. Na policah so zložene stekleničke parfumov od najmanjših možnih, pa do celih litrov. Pri vsaki vrsti parfuma imaš kozarec s svežimi lističi in testne stekleničke parfumov in tako lahko poizkušaš razne vonje do nezavesti. Dišeči raj na zemlji, vam rečem!

Na gornjem koncu Elizejskih poljan pa stoji slavolok zmage, posvečen vojaškimi zmagam Napoleonove vojske.

Pri panoramski vožnji skozi Pariz smo videli Hotel Les Invalides, ki je bil zgrajen za ranjene vojake Ludvika XIV, danes je tam tudi grobnica Napoleona. Videli smo tudi Pariško opero – spomenik nore arhitekturne dejavnosti. Največji in najprometnejši pariški trg, je Trg Concorde in peš prebijanje skozi promet je tu življensko nevarno. Na tem trgu sta bila giljotinirana Marija Antoniette in Ludvik XVI. Krona tega trga pa je 23 m visok egipčanski obe-lisk, (kamnit steber) star 3000 let, prekrit s hieroglifi, katerega so pripeljali

iz templja v Luksorju.

Peljali smo se tudi skozi novi del Pariza La Defense, same visoke stavbe, različnih oblik, kot nekakšni steklenjaki, saj razen stekel na zunanji strani ni opaziti ničesar. Tu so sedeži naftnih družb, muzej moderne umetnosti - Georges Pompidu itd.

Peljali smo se tudi skozi podvoz, kjer se je smrtno ponesrečila princesa Diana.

Po večerji v eni izmed prijaznih grških restavracij z živo glasbo, kjer smo se na povabilo tamkajšnje plesalke preizkusili v plesu »sirtaki« in kjer so nam postregli na podoben način kot prvič, le da smo bili tukaj deležni najprej solate z rezino ovčjega sira - mimogrede-Francozi so znani po odličnih sirih tudi tistih s plemenito plesnijo in moram reči, da niso imeli »plesnivega« okusa- smo se odpravili ob 10. zvečer na cca. uro in po dolgo vožnjo z ladjo po reki Seni.

Počasi in lahkotno smo drseli pod številnimi mostovi, kar 36 jih imajo, in vsak izmed njih predstavlja dovršeno delo umetnikov kamna. Z ladje si lahko ogledaš večino največjih znamenitosti Pariza. Vse je razsvetljeno, iznad vsega pa se je mogočno dvigal Eiffelov stolp v tisočerihih lučkah. Ogromna drevesa, ki so nasajena ob reki, pa včasih sklanjajo veje vse do vode. Rahlo je rosil dež, vendar tega skoraj nismo opazili, saj je bilo nebo brez oblakov, temno modro. Na to vpliva ogromna ravnina, kjer se mesto nahaja in odtod tudi izraz

za »pariško modro« barvo. Po tej vožnji pa smo se odpravili še na Pigalle in se znašli v središču razvrata. To je kraj, kjer je polno sex showov, v izložbenih oknih so slike nagih deklet v vseh mogočih pozah, in ko vidiš vhod v stavbo zagrnjen z rdečo zaveso, pred katero stojita večinoma dva moška in ročno vabita mimoidoče v njihove prostore, ti je jasno, da se tu odvija največja beda človeštva in to noč za nočjo. Tukaj si za cca. 300 DEM lahko privoščite tudi obisk kabareta v Moulin Rougeu, kjer dekleta plešejo kankan in kjer se obvezno pije šampanjec. Vstopnice so daleč v naprej razprodane in vsak večer se tu zgrinja ogromna množica ljudi.

Za zadnji dan pa smo si prihranili najlepše. Obisk Eiffelovega stolpa, 320 m visoke železne strukture, ki so jo zgradili v dveh letih za svetovno razstavo leta 1889. Imeli smo lep sončen dan, kar je za Pariz redkost, saj večino dni dežuje. Moram priznati, da mi je kar jemalo sapo, ko sem se znašla pod njim in če si ne bi dajali poguma drug drugemu, ne vem, če bi šla v dvigalo, ki te po sredini pajčevinaste zgradbe pripelje prav na vrh. Da je bil Gustave Eiffel največji mojster litoželezne gradnje, dokazuje tudi to, da se vrh stolpa, v najhujšem vetru ne zamaje več kot za 12 cm in je bil 40 let najvišja zgradba na svetu. Njegova teža je več kot 7000 ton in je sestavljen iz 15.000 kosov železa. Do vrha vodi 1652 stopnic. Ko smo prispeli na vrh, se nam je odprl čudovit razgled in kakor daleč ti seže oko, okrog in okrog vidiš mesto Pariz. Tu dobiš občutek, kako veliko mesto je to in šele tu se je mogoče orientirati in ugotoviti, kako majhen delček mesta si videl v preteklih dneh. Začela sem razumeti, zakaj nekateri parižani svojega mesta ne zapustijo celo življenje, saj imaš v njem občutek, da ga ni nikoli in nikjer konec, nikdar ne vidijo travnikov, žive krave na pašniku. Stanovanja in poslovne zgradbe so najprej razprodane v najvišjih nadstropjih, saj se najbrž ljudje šele tam počutijo svobodne. Verjetno se je tako zdelo tudi Eiffelu, ko je imel pisarno za sprejem gostov prav na vrhu stolpa, kjer ga kot lutko v naravni velikosti in v njegovi podobi še

danes lahko vidimo. Možno si je ogledati tudi filmski prikaz gradnje stolpa, njegovo vzdrževanje, ko najbolj pogumni in spretni plezajo po njegovi zunanosti in ga barvajo. Za prebarvanje je potrebno 50 ton barve.

V popoldanskih urah smo se še enkrat sprehodili po Pigallu, ki pa ima podnevi čisto drug obraz kot ponoči in se povzpeli na grič Montmartre. Na njem je postavljena cerkev Sacre-Coeur, ki so jo zgradili v čast 58.000 padlim v francosko-pruski vojni in še danes duhovniki vsak dan molijo za odpuščanje grozot storjenih med vojno. S tega griča je tudi čudovit razgled, to je tudi četrto umetnikov. Na številnih stopnicah pred cerkvijo se odvijajo razne predstave, mladi, ki prihajajo od vsepovsod pojejo, igrajo, skratka, zdi se ti da si prišel v čisto drug svet.

Ob šestih zvečer pa nas je že čakal avtobus in začeli smo počasi zapuščati Pariz. Kmalu smo od utrujenosti in množice različnih vtisov pospali. Naslednji dan 2.5.01 ob desetih smo že prestopili mejni prehod Karavanke in ko smo izstopili iz avtobusa, nas je presenetilo toplo vreme, v Parizu smo namreč imeli povprečno 10 stopinj C. Hčerka Alenka je pravi:« Joj, mami, tukaj pa tako lepo diši po Sloveniji!« Mislim, da komentar ni potreben.

Kmalu po 12. uri, smo že bili doma za mizo ob krožniku dišeče goveje juhe, ki jo kljub vsem dobrotam tega sveta, povsod pogrešam. Pa mir in zelenje okrog in okrog. Zvečer sem odšla na Vrh, na vaje za igro, kako zelo domače sem se počutila ... in prav nič utrujeno.

Vsako tako potovanje naredi na človeka svojstven pečat. To je tudi šola potrpežljivosti in dobre volje, ki jo treba imeti, da je prijetno potovati s skupino petdesetih ljudi.. Ko spoznaš tuje kraje in ljudi, njihove navade, kulturo in zgodovino, si s tem razširiš obzorje duha in postaneš bolj občutljiv za notranje vrednote človeka, ker spoznaš, da je pravzaprav to največ kar ti ta svet lahko da. Moraš včasih oditi od doma, da se potem lahko ozreš nazaj in ugotoviš, da je tvoj dom najlepši!

KATRCA MIVŠEK IN GREGOR TIŠLER

2371 kilometrov

»Kam bova šla pa letos poleti?«

»Lahko bi šla v Dalmacijo.«

»Kako pa?«

»Z avtom. Po celini dol in ob obali nazaj.«

»OK.«

Avto, šotor, hladilnik za v avto, nekaj hrane, zemljevid in že sva bila na poti do Ljubljane in naprej mimo Karlovaca. Ob cesti so naju pozdravljale hiše, ki so bile polne lukenj in ran dobljenih v vojni. Po nekaj urah sva dospela do nacionalnega parka Plitvička jezera. Deset velikih jezer s čudovito zeleno barvo in slapovi ob njih, ki že leta in leta brusijo gladko skalo. Če se ne bi čez največje jezero peljala z ladjico, ki jo spremljajo jate živahnih rib in če nazaj ne bi peljal majhen, hecen avtobusek, bi lahko hodila okrog dva dni (že tako sva pešačila najmanj 7 ur).

Nadaljevala sva proti Kninu. Verjetno je bila to najbolj opustošena vasica, kar sva jih srečala. Vse zapuščeno, razbito, zaraščeno, brez žive duše. Le pred kakšno napol podrto bajto je sedela osamljena starka. Najbrž ni hotela ali pa ni imela ne s kom, ne kam iti. Zares grozljivo.

Spuščal se je mrak, ko sva pred seboj zagledala Split, ogromno mesto, v katerega sva se peljala, namesto da bi ga obšla. Normalno, da sva se izgubila in porabila kar nekaj časa, da sva našla pot iz njega in to še tisto ob kateri je bil smerokaz za Dubrovnik. V prvem kampu za Splitom sva prenočevala. Njegova lastnica je bila prijazna gospa, ki je včasih prodajala na ljubljanski tržnici. »Zakaj gredo vsi v Dubrovnik? Nobeden noče ostati tu, saj je tu tudi lepo.« »Saj se še mogoče oglasiva nazaj grede« Čeprav sva vedela, da se ne bova. Tako sva se poslovila in odpotovala naprej proti biseru Dalmacije.

Sedaj sva se prvič vozila ob obali.

Globoko pod seboj sva opazovala oddaljene otočke, bele jadrnice, ki so se bleščale na rahlo vzvalovanem morju ter majhna, bela mesteca na obrežju. Ko se s polno paro peljeva proti bosanski meji naju ustavijo policaji. Vsi so naju prehiteli, potem pa ustavijo ravno naju. Zračunali so nama dokajšnjo vsoto za prehitro vožnjo. Dala sva sicer nekaj manj, saj nisva imela pri sebi toliko gotovine (denar sva dvigovala z Visa kartico), vendar je bilo še vseeno za en tank bencina. Dobila sva še pridigo in lahko sva šla dalje.

Kar naenkrat sva pod seboj zagledala v zalivu strnjeno mesto. To je bil tako opevani Dubrovnik. Očarljivo mesto z veličastnim starim obzidjem. Med starimi hišami vodijo ozke ulice, ki so polne turistov in poletnega vrveža v katerem začutiš utrip mesta, vendar mesto prav oživi šele zvečer. Nekoliko stran od Dubrovnika je na morju otoček znan po posebnih sredozemskih rastlinah, ki so značilne samo zanj. Čas pa hitro beži in morala sva naprej oziroma nazaj proti severu.

Po poti nazaj proti Šibeniku sva se ustavila in se ohladila v čistem morju in tik ob obali v senci borovcev skuhala kosilo. V dolgi, predvsem pa počasni koloni sva počasi prispela v Zablače (majhen kamp blizu Šibenika). Bila sva pošteno utrujena, zato se je malo poležavanja na vročem pesku kar prileglo. Ogledala sva si še slapove reke Krke od katerih pa imava le en posnetek, narejen skozi eno grmovje potem pa nama je zmanjkalo filma. Tudi tu so bili čudoviti slapovi. Gregor se je pod enim v tisti mrzli vodi celo kopal. Brrr. To je bila zadnja večja stvar ki, sva si jo ogledala.

Naprej sva šla v Zadar in na Pag. Ustavila sva se v Šimuni, kjer sva naletela na eno zelo prijazno družino iz Zagreba. Ker je bilo prijetno, sva tam ostala nekoliko dlje kot sva mislila. Imela sva več časa, zato sva se zvečer na obali zatopila v črno morje. Vse se spreminja, le pesem valov, ki vedno znova prihajajo na obalo in vedno znova umirajo na obrežju, ostaja vedno ista.

Prepotovala sva še drugo polovico Paga in s trajektom priplula na kopno. Hotela sva iti s trajektom na Krk, a so nama na turistični agenciji rekli, rekli da ga ni. Tako sva se peljala po celini navzgor in potem čez most nazaj na jug Krka v Baško. »Ne moreš verjet, tam je bil smerokaz za trajekt.« V tem mestecu, ki je tudi zelo živahno sva se malo 'toboganila' in 'drčala', saj je bilo v morju polno ježkov.

Zavedala sva se, da gre potovanje počasi h koncu. Čakala naju je le še pot ob obali po Istri. Na poti iz Rovinja, ki je bil najina zadnja postaja na poti, je bila pred nama le še cesta, ki vodi domov. Še ena debela lubenica za zadnje kune in že sva se peljala. Lepo je bilo iti spet domov, znova videti znane obraze, vendar nama je bilo po drugi strani žal, da je teh osem dni tako hitro minilo. Da se bo zopet treba vkrcati na vsakdanji vlak, ki te vozi s seboj in ne pusti, da bi kadarkoli kar tako malo za trenutek izstopil. Vendar čez čas se zopet ustavi in pred teboj je nova pot.

FRANKO ČELIK

Šport na Vrhu v letu 2000

Liga v streljanju z zračno puško

V letu 1999 je Športna sekcija ŠKD VRH uvedla novost, ligo v streljanju z zračno puško za preizkus fizične in psihične stabilnosti posameznika.

Liga se je pričela v juliju 1999 in je potekala enkrat mesečno vse do marca 2000. Če je hotel biti posameznik uvrščen, je moral opraviti vsaj šest streljanj od skupno devetih. Zmagovalec lige je bil tekmovalac z najvišjim povprečjem šestih najboljših rezultatov. Streljalo se je na nove, manjše tarče na razdalji desetih metrov.

Lige se je udeležilo 17 tekmovalcev, a vsi niso izvedli potrebnega števila streljanj, tako, da je bilo na koncu uvrščenih osem. Tudi ena članica je opravila potrebno kvoto streljanj, Oblak Barbara. Še posebej velja pohvaliti Jereb Francija in Žust Janeza, ki sta se udeležila vseh devetih streljanj. Slednji je bil tudi zmagovalec lige in je bil v povprečju boljši od spodaj podpisanega le za 0,8 točke.

	Najboljših šest rezultatov						Povprečje
1. ŽUST Janez	133	137	138	146	147	150	141,8
2. ČELIK Franko	132	139	140	142	143	150	141
3. KRVINA Rafael	108	113	113	120	124	132	118,3
4. JEREB Franci	103	103	114	114	117	126	112,8
5. KOGOVSĚK Janez	103	104	106	110	112	116	108,5
6. ŽUST Marjan	90	97	105	111	111	122	106
7. OBLAK Barbara	43	43	44	57	63	70	53,3
8. JELOVČAN Blaž	32	32	34	38	45	59	40

Turnir v streljanju z zračno puško

V okviru športne sekcije ŠKD-eja VRH je bil organiziran turnir v streljanju z zračno puško. Turnir je že tradicionalen in se izvede ob prazniku Velike noči, letos v nedeljo, 23. aprila 2000 v spodnjem hodniku podružnične osnovne šole Vrh Sv. Treh Kraljev.

Streljalo se je po standardnih pravilih na deset metrov oddaljeno tarčo in sicer dvajset strelav, tako, da je bilo maksimalno število točk dvesto. Za razliko od lige, ki je potekala od julija 1999 do marca 2000, smo streljali na stare, večje tarče.

Tekmovanja se je udeležilo 15 tekmovalcev, ki so bili razdeljeni v dve kategoriji; člani in članice.

Za končne rezultate bi lahko rekli; nič novega. Tako pri članih kot pri članicah sta zmagovalca ubranila prvi mesti iz prejšnjega leta. Še več, Žust Janez je neporažen že tri leta, Oblak Barbara pa celo štiri.

Povprečje vseh petnajstih rezultatov je bilo 115,4 točke in le štirje tekmovalci so dosegli sedmico ozi. več. Lahko rečemo, da letošnji rezultati niso na nivoju prejšnjih, ko jih je sedmico dosegalo dvanajst in več.

Zanimivost tekmovanja je bila določitev petega in šestega mesta, ker sta imela Mivšek Boštjan in Žust Stanko enako število točk. Pravila določajo, da se najprej sešteje zadnji dve tarči in tekmovalac z višjim številom točk doseže višjo uvrstitev. A oba tekmovalca sta imela enak seštevek. Nadaljni postopek je preštetje doseženih desetk in seveda, oba sta dosegla po eno. Tudi pri štetju doseženih devetk nismo imeli sreče, saj sta jih oba dosegla po dve. Šele naslednja stopnja, štetje osmic je postavilo Žust Stanka na peto mesto.

Rezultati :

ČLANI

1. Žust Janez	162
2. Čelik Franko	158
3. Krvina Rafael	146
4. Treven Marjan	143
5. Žust Stanko	135
6. Mivšek Boštjan	135
7. Eniko Marjan	134
8. Kogovšek Roman	132
9. Jereb Franci	130
10. Oblak Miha	117
11. Oblak Niko	109
12. Jelovčan Blaž	47

ČLANICE

1. Oblak Barbara	74
2. Kogovšek Olga	60
3. Mivšek Anita	49

Veleslalom na »Orlovem grebenu«

Zanimanje za zimske športe v naši fari vztrajno narašča, saj je vsako leto več udeležencev na krajevnem veleslalomu. Leta 1997 je bilo 63 tekmovalcev, lani 83 in letos 88. Ali je višja številka sploh še možna?

Prav gotovo, saj je bila udeležba predšolskih otrok glede na njihovo število prav skromna. Športna sekcija ŠKD VRH se je odločila, da organizira veleslalom na kulturni praznik, 8. februarja 2000. Tudi tokrat je bilo prizorišče tekme pri Orlu na Vrhu Sv. Treh Kraljev.

Dopoldan prazničnega dne je kazal dokaj klavarno podobo, saj je vztrajno rosilo iz megle. Poleg vsega so bili dnevi pred tekmo prav pomladni in sneg je pospešeno topilo. Padla je pravilna odločitev; tekma bo! Organizirana je bila prava delovna akcija in nanosili smo sneg na gole robove in utrjevali sneg z umetnim gnojilom. Treven Matevž je na sneg oblikoval napis VRH VSL 2000 s pepelom in vse je bilo pripravljeno za začetek tekme.

Tekmovalce smo razdelili v deset kategorij; pet otroških, dve ženski in tri moške. Tekmovali so na treh različnih dolžinah proge, ki jo je zakoličil Jesenko Tine.

Proga se je za najzahtevnejše začela pri »Petračevi sušici«, potekala preko »Orlovega grebena« in se končala na »Joklčkovi ravnici«. Vsi tekmovalci so tekmovali dvakrat. Predšolskim in šolskim otrokom se je upošteval najboljši čas, ostalim pa se je seštelo časa obeh tekov. Za merjenje časa sta skrbela domači Krvina Jože in Jereb Franci.

Tekmovanje je potekalo tekoče, le lažja poškodba Treven Irene ga je nekoliko zmotilo. Proga je vzdržala skoraj 200 voženj in veleslalom je uspel.

Za zmagovalce seveda še toliko bolj.

REZULTATI - VEESLALOM 2000

Kategorija		Ime in priimek	1. tek	2. tek	Skupaj
OTROCI	1.	Mivšek Nejc	20,79	20,22	20,22
	2.	Treven Tjaša	32,20	23,55	23,55
	3.	Oblak Andraž	27,46	28,01	27,46
1. - 4.RAZRED DEKLICE	1.	Treven Irena	20,84	-	20,84
	2.	Gantar Irena	21,48	22,59	21,48
	3.	Oblak Špela	23,35	24,32	23,35
1. - 4.RAZRED DEČKI	1.	Jesenko Rok	22,55	22,06	22,06
	2.	Hribernik Borut	46,48	22,44	22,44
	3.	Kunc Blaž	23,06	23,55	23,06
5. - 8.RAZRED DEKLICE	1.	Jelovčan Neža	18,99	18,24	18,24
	2.	Treven Klara	18,84	19,03	18,84
	3.	Mivšek Mateja	20,01	19,47	19,47
5. - 8.RAZRED DEČKI	1.	Bogataj Jure	17,15	16,85	16,85
	2.	Alič Tomaž	17,61	18,04	17,61
	3.	Eniko Bojan	20,41	18,57	18,57
15 - 30 let ŽENSKE	1.	Gantar Anja	19,91	19,43	39,34
	2.	Oblak Barbara	20,75	20,88	41,63
	3.	Urbančič Valerija	21,08	20,60	41,68
15 - 25 let MOŠKI	1.	Tišler Tomaž	24,97	24,82	49,79
	2.	Jelovčan Blaž	27,48	26,30	53,78
	3.	Alič Matjaž	27,47	27,45	54,92
25 - 40 let MOŠKI	1.	Jesenko Tine	22,84	22,93	45,77
	2.	Mlakar Janez	23,72	23,81	47,53
	3.	Jesenko Peter	24,99	24,31	49,30
VETERANKE	1.	Jesenko Ivanka	18,22	17,85	36,07
	2.	Kunc Milena	18,84	18,17	37,01
	3.	Berčič Smiljana	20,99	20,20	41,19
VETERANI	1.	Vičič Nande	25,93	25,38	51,31
	2.	Gantar Rado	27,12	26,62	53,74
	3.	Oblak Vinko	28,85	27,42	56,27

Košarkarski turnir "Vrh 2000"

Športna sekcija pri ŠKD VRH je 28. maja 2000 priredila vsakoletni, tradicionalni turnir v košarki, ki je bil že dvanajsti zaporedni.

Na turnir smo povabili šest ekip, ki so tekmovali v dveh izžrebanih skupinah po liga sistem. Prvouvrščeni ekipi iz obeh skupin igrata finalno tekmo, drugouvrščeni ekipi pa se pomerita za končno tretje mesto. Nosilca tekmovanja sta prvo in drugouvrščeni ekipi turnirja Vrh '99 (Gepard in Vrh).

Igra je trajala dvakrat po petnajst minut po pravilih KZS. Sodniki so bili Bratuš, Gaber, Jenko, Pustavrh, Govekar D. in Govekar E.

Vsem tekmovalcem smo za štartnino 7.000 SIT ponudili spominsko majico, pasulj ter osvežilno pijačo. Prvouvrščene ekipe pa so prejele še pokale in medalje.

Posebna zahvala gre sponzorjem turnirja :

- KS Vrh Sv. Treh Kraljev,
- Oblak Franc, avtobusni prevozi in popravilo kmetijskih strojev,
- Jesenko, avtoprevoznništvo in gradbena mehanizacija.

Pohvale zasluži tudi Kogovšek Janez, ki je v Etiketi natisnil majice.

Skupina A

1. Gepard Žiri
2. Emok Cerkno
3. Slovenčki (Kara)

Skupina B

1. Vrh
2. Gorenja vas
3. Logatec

Žal je tradicionalna stvar turnirja tudi, da se ena ekipa ne prikaže in tako se začetek tekmovanja zakasni. Letošnji grešniki so ekipa iz Cerkna.

Rezultati :

V skupini A je bila zaradi odsotnosti Cerkna odigrana samo ena tekma in zmagovalec je šel avtomatično v finale.

V skupini B pa so bile tri tekme in domača ekipa je imela polovični uspeh ter tako po več letih ni prišla v finale. Izgubila je tudi tekmo za tretje mesto proti ekipi Slovenčki. V finalu je Gepard premagal Gorenjo vas.

Ženski turnir v balinanju

V Žireh vsako leto pripravijo turnir za ženske ekipe v organizaciji žirovskega balinarskega društva. Tekmovanje je bilo v soboto, 22. julija 2000, na prenovljenem štiristeznem balinišču pri Partizanu, ki ima za podlago asfalt.

Na tekmovanju se je zbralo 11 ekip, med njimi tudi ekipa ŠKD VRH-a v postavi : **Kogovšek Olga, Oblak Barbara, Oblak Tadeja**. To je bil prvi nastop naših balinark na gostovanju.

Ekipe so bile razdeljene v štiri skupine s po tremi ekipami ozi. ena skupina je štela samo dve ekipi.

Ekipa ŠKD VRH-a je dobila v skupino ljubljanski ekipi Krim ter BS3, ki sta veljali za enega glavnih favoritov za končno prvo mesto.

ŠKD VRH : Krim (1:13), ŠKD VRH : BS3 (9:5)

Ker je Krim premagal BS3, se je naša ekipa presenetljivo uvrstila v četrtfinale, kjer so spet dobile za nasprotnice ljubljansko ekipo Svoboda. Po odličnem začetku, ko so vodile kar s 5 : 0, pa so naše tekmovalke popustile in na koncu klonile s 7 : 13. Na koncu so tekmovalke ŠKD VRH zasedle povsem nepričakovano sedmo mesto. Prvo mesto je zasedla ekipa Kranj-center.

Balinarski turnir Planina pri Rakeku

Turnir je bil v soboto, 5. avgusta 2000 na Planini pri Rakeku in udeležila se ga je tudi ekipa ŠKD VRH. Postava ŠKD VRH : **Krvina Rafael, Kogovšek Roman, Kogovšek Janez, Krvina Srečko, Kogovšek Aleš** (rezerva)

Na turnirju je sodelovalo 12 ekip, ki so bile razvrščene v štiri skupine, kjer so igrali po sistemu vsak z vsakim.

ŠKD VRH : Košana	6 : 11
Gradbinec : Košana	12 : 4
ŠKD VRH : Gradbinec	8 : 9

Naši ekipi bi za vstop v četrt-finale zadostoval že remi v tekmi s Gradbinci, a so za malenkost izgubili.

Poleg ŠKD VRH-a so izpadle še ekipe Sinje Gorice, Laz in Kolektorja.

Četrt-finalni pari: Jezero:Gradbinec, Logatec:Sodražica, Ščuka:Grmada, Upokojenci:Košana

Prvo mesto je dosegla ekipa Grmada pred Upokojenci.

Balinarski turnir v Žireh

Turnir je bil v nedeljo, 20. avgusta 2000, na novem, štiri-steznem igrišču za Partizanom v Žireh.

Organizator, BŠD Žiri, je povabil 16 ekip iz vse Slovenije, med njimi tudi ekipo našega društva v postavi: **Kogovšek Janez, Kogovšek Roman, Krvina Rafael, Čelik Franko, Vičič Nande, Krvina Srečko.**

Na turnirju je sodeloval tudi aktualni državni prvak v balinanju, Trata iz Škofje loke z Urošem Veharjem na čelu.

Sodelovale so naslednje ekipe: Megrad 1, Megrad 2, Huje, Blagajana Polhov Gradec, Veterani Žiri, Velenje, Logatec, Trata, Loka 1000, Škafar, Kolektor, Žiri, Mladi Žiri, Vrhnikar, Bono in ŠKD VRH

Žreb je odločil, da smo dobili za nasprotnike ekipe Megrad 2 iz Rogaške slatine ter dve ekipi iz Žirov; Veterani in članska ekipa Žiri.

Sistem tekmovanja :

Ekipe so bile razdeljene v štiri skupine s po štirimi ekipami in žreb je določil tekmovalna para. V vsaki skupini smo tako dobili dva zmagovalca in dva poraženca. Nato sta igrala zmagovalca in boljši je šel avtomatsko v četrt-finale. Slabši tega dvoboja pa je igral z zmagovalcem poraženec v repesažu in tako smo dobili še drugega četrt-finalista iz posamezne skupine.

Rezultati naše skupine:

Megrad 2 : ŠKD VRH	6 : 10
Veterani : Žiri	6 : 7
Megrad 2 : Veterani	4 : 8
ŠKD VRH : Žiri	5 : 8
Veterani : ŠKD VRH	11 : 3

Ekipo našega društva je prikazala dobro igro v prvih dveh tekmah, kjer je iztržila zmago in tesen poraz. Žal pa je koncentracija padla v repesažu in tako se nismo uvrstili v četrt-finale. Pomanjkanje težkih tekem, neravna steza in obupna vročina so naredili svoje.

Športno zabavno popoldne Vrh 2000

Vsakoletna prireditev, že 12-ta po vrsti, je bila v nedeljo, 27. avgusta 2000, na igrišču pred POŠ Vrh. V to prireditev smo tudi letos vpeli tek posameznikov, ki je hkrati štel tudi za športno akcijo 5 + in razvedrilo za gledalce - ugibanje višine pršuta.

Višino pršuta je ugibal 101 gledalec in izmera je pokazala 646,5 cm. Točnega ugibanja ni bilo, zato pa je kar šest gledalcev napovedalo 646 oz. 647 cm. Ker tehtanje ni bilo možno, so se odločili za žrebanje in sreča se je nasmehnila Eniko Marjanu.

Športno zabavno popoldne je bilo po prvotni zamisli mišljeno kot tekmovanje krajanov posameznih vasi vrhovske fare. Lani se je po dolgem času zbralo vseh pet vasi, letos pa sta izostali vasi Račeva in delno Hlevni vrh. Prebivalci Hlevnega vrha v okolici Račevskega jezera so imeli namreč svojo ekipo. Že nekaj let pa izostanke vasi maši ekipa ŠKD VRH.

ŠKD Vrh: Šubic Marijo, Novak Iztok, Oblak Tadeja, Kogovšek Olga

Lavrovec: Eniko Sandi, Jelovčan Blaž, Jelovčan Marta, Oblak Barbara

Hleviše: Jelovčan Peter, Mivšek Boštjan, Jelovčan Monika, Šraj Andreja

Vrh: Krvina Srečko, Kunc Miha, Kunc Milena, Gabrovšek Brigita

Hlevni Vrh-Jezero: Jesenko Tine, Treven Matevž, Oblak Jožica, Jesenko Ivanka

Najboljšemu moštvu preide za eno leto v last prehodni pokal, ki pa se lahko premeni v trajnega, če so uspešni tri leta zaporedoma.

Letos so bile na tekmovanju naslednje igre: Slepa miš (zmagovalec Vrh), Krem šnita (ŠKD), Vasovalec (Lavrovec), F'žkalca (Lavrovec), Razbijač (Vrh) in Vlečenje vrvi (Jezero).

Skupno je zmagal Vrh pred Lavrovcem, Jezerom, ŠKD Vrh in Hlevišami. To je bila sploh prva zmaga za krajane Vrha Sv. Treh Kraljev in so je bili toliko bolj veseli. Prve tri uvrščene ekipe smo nagradili z medaljami.

Vrhovske klančine 2000

Po uspešni obuditvi tekov v letu 1999 smo priredili tudi letos tek Vrhovske klančine 2000, ki je na najboljši poti, da postane tradicionalen.

Tek je bil na isti dan kot športno zabavno popoldne, v nedeljo, 27. avgusta, in je hkrati štel tudi za celoletno športno akcijo 5 +. Odziv je bil še boljši kot lani, saj se je na štartu pojavilo kar 59 tekmovalcev, ki so bili razporejeni v osem kategorij po spolu in starosti.

Letos smo uvedli tudi tek predšolskih otrok in premagati so morali razdaljo od POŠ Vrh do pol poti do planinske kočice. Nekateri so tekli sami, nekateri pa v spremstvu staršev, tako kot tri in pol letna Treven Tina. Štiri kategorije so imele za preteči relacijo POŠ – kočica

– POŠ, starejši dečki pa dvakratno le-to razdaljo. Posebej je bila navdušujoča udeležba žensk starejših od 35 let, saj jih je prisopihalo v cilj skoraj ducat. Moški pa so se spopadli za kolajne na 2,5 km dolgi progi mimo kočice, Petrača, Staj in Stumerčana do cilja na igrišču POŠ Vrh. Za prvo mesto sta se spopadla Šubic Marijo, lanski zmagovalec, in Novak Iztok, ki pa je bil letos močnejši.

2. turnir v balinanju za pare - Vrh 2000

Po uspešni lanskoletni premieri turnirja parov je bilo jasno, da bo prireditev postala tradicionalna. To so potrdili tudi udeleženci, saj se je zbralo kar 16 parov.

Tekmovanje je namenjeno izključno domačinom oz. članom ŠKD VRH in se je začelo zadnjo avgustovsko soboto. Zaradi velike udeležbe in obveznosti tekmovalcev je bil turnir končan 10. septembra 2000 po dvajset odigranih dvobojih. Dva dvoboja v sami končnici smo zaradi neudeležbe na nadaljevanju turnirja črtali.

Potrebno je bilo domisliti sistem tekmovanja, da se ne bi vse skupaj preveč zavleklo.

Začetni dvoboji so bili izžrebani in poraženec je končal tekmovanje že prvi dan. Poleg tega smo prvih osem parov po razpredelnici uvrstili v skupino A,

drugo polovico razpredelnice pa v skupino B. Tako smo po prvem krogu dobili po štiri zmagovalce v obeh skupinah. Igralo se je na osem obratov, v primeru neodločenega rezultata pa še dodaten obrat.

V drugem delu tekmovanja so bili na vrsti dvoboji po posamezni skupini. Tako sta se pomerila prvi in četrti par ter drugi in tretji par vsake skupine. Dobili smo dva zmagovalca in dva poraženca in sledil je dvoboj med njima. Zmagovalec "zmagovalcev" je bil avtomatsko v polfinalu, poraženec "zmagovalcev" pa se je pomeril z zmagovalcem "poražencev" v repasažu in dobili smo še drugega polfinalista.

Končni vrstni red:

1. Krvina Rafael - Vičič Nande
2. Jelovčan Blaž - Oblak Miha
3. Kogovšek Roman - Kogovšek Aleš
4. Krvina Srečko - Oblak Uroš
5. Čelik Franko - Oblak Barbara
Jesenko Tine - Grošelj Branko
6. Jesenko Darko - Alič Matjaž
Trček Matija - Mivšek Boštjan
7. Jereb Franci - Treven Aci
Eniko Sandi - Justin Tadej
Kogovšek Vesna - Kogovšek Martin
Kogovšek Nada - Eniko Marjanca
Oblak Tadeja - Kogovšek Olga
Kogovšek Janez - Eniko Marjan
Bradeško Janez - Treven Dušan
Oblak Niko - Oblak Urška

Nogomet 2000

Tradicionalno merjenje poročenih in neporočenih vrhovske fare je bilo letos že enajsto po vrsto in sicer v nedeljo, 8. oktobra 2000 na Anžonovem travniku v Račevi.

Za igralno površino je poskrbel Krvina Pavle iz Žirov, ki si je pri njihovih nogometaških sposodil kosilnico in napravo za označitev črt. Toda dež je poskrbel, da se barva ni prijela in tudi prvotni termin tekme na prvega oktobra dan smo morali prestaviti za teden dni.

Deževalo je še cel teden in kot naročeno prenehalo v nedeljo dopoldne. Igralci so nastopili na razmočenem igrišču ob izenačeni podpori gledalcev obeh stanov.

Poročeni : Jesenko Tine, Jesenko Darko, Jesenko Peter, Oblak Vinko, Gantar Rado, Kogovšek Janez (vratar)

Neporočeni : Jelovčan Blaž, Mivšek Boštjan, Oblak Uroš, Šubic Marijo, Novak Iztok, Kogovšek Miha, Treven Lovrenc, Krvina Srečko (vratar)

Razvoj rezultata :

- 1 : 0 Jesenko Tine (25')
2 : 0 Jesenko Tine (39')
2 : 1 Jelovčan Blaž (50')
3 : 1 Šubic Marijo (57') – avtogol

Poročeni so tako zmagali z rezultatom 3 : 1 in so neporaženi že pet let.

Rezultati tekem iz prejšnjih let:

- 1992 – 2 : 1 za poročene (prekinjeno zaradi dežja)
1994 – 3 : 3
1995 – 5 : 2 za neporočene
1996 – 4 : 0 za poročene
1997 – 2 : 2 (po podaljških 2 : 2, po sedem-metrovkah 5 : 4 za poročene)
1998 – 3 : 1 za poročene
1999 – 4 : 1 za poročene

Novoletni turnir v šahu

tekmovalec	1	2	3	4	5	6	7	8	Točke	mesto
1 KRVINA Srečko	-	0	0	0	0	0	0	1	1	7.
2 NOVAK Iztok	1	-	1	1	1	1	0	1	6	1.
3 KOGOVŠEK Roman	1	0	-	0	0.5	0	1	1	3,5	4.
4 JELOVČAN Blaž	1	0	1	-	0	0	0	0	2	6.
5 ČELIK Franko	1	0	0.5	1	-	0	0	1	3,5	4.
6 MIVŠEK Boštjan	1	0	1	1	1	-	1	1	6	2.
7 KOGOVŠEK Janez	1	1	0	1	1	0	-	1	5	3.
8 KRVINA Rafael	0	0	0	1	0	0	0	-	1	8.

4. Turnir v balinanju – Vrh 2000

Organiziran je bil v nedeljo, 24. septembra 2000 in se ga je udeležilo šest ekip sosednjih balinarskih društev.

Za razliko od prejšnjih let en del tekmovanja ni potekal na balinišču v Češirku ampak na novem balinišču v Žireh. Finalni boji so bili seveda na našem balinišču. Svoj že prijavljeni nastop sta v zadnjem hipu odpovedali ekipi Logatca in Planine, zato smo luknjo zamašili s še eno domačo ekipo in ekipo Vrsnika. Preostale ekipe so prispevale Rovte in dve Žiri.

Šest ekip je bilo razdeljeno v dve skupini s po tremi ekipami. V posamezni skupini so ekipe igralo po sistemu vsak z vsakim. Igralo se je eno uro brez obrata, v primeru neodločenega rezultata dva tekmovalca bližata. Če vsaka ekipa zbere eno zmago, odloča o mestu na lestvici razlika v točkah. Ker je bilo časa dovolj (prašič še ni bil pečen), smo uvedli tudi polfinale, kjer sta se pomerila prvouvršeni skupine A in drugouvršeni skupine B in obratno. Poraženca sta igrala za tretje mesto, zmagovalca pa za končno prvo mesto.

Skupina A

1. VRH 1
2. ŽIRI 1
3. VRSNIK

VRH 1 :

Kogovšek Roman
Kogovšek Aleš
Krvina Rafael
Vičič Nande

Skupina B

1. ŽIRI 2
2. VRH 2
3. ROVTE

VRH 2 :

Kogovšek Janez
Jesenko Darko
Oblak Miha
Jelovčan Blaž

V predtekmovanju sta obe vrhovski ekipi zasedli zadnje mesto v svojih skupinah in izpadli iz nadaljnjega tekmovanja.

Polfinale

ROVTE : ŽIRI 1   12 : 4
VRSNIK : ŽIRI 2   13 : 5

Za 3. mesto

ŽIRI 1 : ŽIRI 2   6 : 5

Za 1. mesto

VRSNIK : ROVTE   14 : 5

Namiznoteniški turnir Vrh 2000

Športna sekcija ŠKD VRH je organizirala turnir v namiznem tenisu in sicer v soboto, 9. decembra 2000, ob 16. uri v telovadnici POŠ Vrh. Finalni boji so se odvijali dan kasneje, v nedeljo.

Zbralo se je 9 tekmovalcev in med njimi tudi komaj osemletni Jesenko Dejan iz Lavrovca, ki je kar uspešno mešal štrene starejšim in ne glede na rezultat prejel zlato kolajno.

Člane smo razporedili v dve skupini z žrebom. V posamezni skupini se je igralo po sistemu vsak z vsakim.

SKUPINA A

Močnik Peter
Jesenko Peter
Jereb Franci
Arhar Janko
Jesenko Dejan

SKUPINA B

Čelik Franko
Krvina Rafael
Jelovčan Blaž
Mivšek Boštjan

V drugi krog (četrtfinale) so se uvrstili prvi štirje posamezne skupine. Zmagovalci dvobojev so prišli v polfinale, kjer se je igralo za končna prva štiri mesta.

V četrtfinale so se uvrstili: Čelik, Jesenko P., Krvina, Jereb, Mivšek, Močnik, Jelovčan in Arhar v polfinale, Čelik Jereb in Mivšek in Arhar. V finalu je Franko Čelik premagal Boštjana Mivška s 3:0. V boju za tretje mesto je Franci Jereb premagal Janka Arharja.

Ostale aktivnosti

Športne sekcije

ŠKD Vrh v letu 2000

1) **Smučarski tečaj** za predšolske in šolske otroke v januarju 2000 v trajanju 40 ur. Udeležilo se ga je 6 predšolskih in 39 osnovnošolskih otrok.

2) **Smučarski tečaj** za odrasle v januarju 2000 v trajanju 40 ur pod vodstvom Jesenko Valentina. Udeležilo se ga je 6 moških in žensk.

3) Udeležba člana našega društva, Vičič Ferdinanda, na tekmah **Ski open** po Sloveniji (Stari vrh, Maribor, Rogla) v kategoriji veteranov od 41 do 50 let. V skupni uvrstitvi je dosegel 21. mesto.

4) Udeležba naše **košarkarske ekipe** na medobčinski trim ligi v košarki v Žireh, ki je trajala od maja do junija 2000. Med številnimi ekipami je naša ekipa dosegla tretje mesto.

5) Udeležba **košarkarske ekipe** ŠKD VRH na turnirju na Črnem vrhu nad Idrijo dne 6. junija 2000. Ekipa je dosegla prvo mesto.

6) Udeležba **košarkarske ekipe** ŠKD VRH na turnirju v Gorenji vasi v Poljanski dolini za pokal Lipan dne 24. junija 2000. Ekipa je dosegla drugo mesto.

7) Člani našega društva so se udeleževali **olimpijskih tekov** po vsej Sloveniji.

- Sežana, 3. junij – 6 km (3 člani),
- Ljubljana, 10. junij – 4 km (4 člani),
- Logatec, 11. junij – 3 km (5 članov),
- Velenje, 14. junij (4 člani),
- Knežak, 17. junij – 11 km (4 člani).

8) Udeležba dveh članov Športne sekcije na **kolesarskem maratonu** Franja dne 9. julija 2000: Krvina Srečko – 192. mesto (moški do 30 let) in Vičič Ferdinand – 145. mesto (moški od 46 do 55 let).

TOMAŽ TIŠLER

V letu 2000 po naših in tujih gorah

Leto 2000 je bilo tretje leto mojega alpinističnega udejstvovanja. Cilj, ki sem si ga zastavil na začetku, je bil, da bi si nabral čimveč izkušenj, ki bi mi omogočale večjo varnost, ko se bom v prihodnosti lotil zahtevnejših alpinističnih podvigov. Zato sem si zadal nalogo, da plezam kar se da pogosto, pa naj bodo to zahtevne ali lažje smeri, kratke ali dolge, plezanje v plezališčih ali v gorah in navsezadnje zgolj hoja v gore in smučanje z njih.

V smeri Contamine v Mt. Blanc du Tacul. Veter razmetava pršič, medtem ko pobočja za nama obliva sonce. A razmere so v tej steni odlične in to je važno. Povsod drugod v pogorju Mt. Blanca so grozili plazovi. Enega sva preizkusila sama.

Foto: Vasja Košuta

Moj cilj je bil, da bi v letu 2000 opravil 100 alpinističnih vzponov, med katere bi štel plezalske vzpone v gorah, težje plezalne smeri v plezališčih in turne smuke v visokogorju. V letu 1999 sem jih opravil le 35. Lahko bi jih več, vendar sem imel takrat dve poškodbi, pa tudi manj samostojen sem bil in odvisen od soplezalcev. Za leto 2000 sem bil bolj pripravljen, samostojen in ocenil sem, da je cilj, če le ne bo poškodb, izvedljiv.

V zimi sem se predvsem osredotočil na plezanje zaledenelih slapov, na katerih do takrat nisem imel dosti

izkušenj. Splezal pa sem tudi kar nekaj zasneženih grap v gorah in odsmučal z nekaj gora. V čast si štejem, da sem plezal z žirovskim alpinistom Markom Čarom le štiri dni pred njegovo tragično smrtjo. Večkrat sem tudi treniral na umetnih stenah in obiskoval plezališča, kadar so bile v gorah razmere neugodne. Izkušnje v ledu so mi kasneje prišle prav.

Pomladi sem se sistematično pripravljaj na plezanje v francoskih stenah Les Calanques tik nad Sredozemskim morjem. Zato sem redno treniral na

umetnih stenah in obiskoval slovenska plezališča. Moja forma se je zanesljivo dvigala, tako da sem že pred odhodom v Francijo splezal nekaj dobrih smeri, najtežjih v mojem življenju. Občasno sem še izkoristil zimske pogoje, ki so jih ponujale gore v začetku pomladi. Presmučal sem na primer Jalovčev ozebnik.

Vrhunec pomladi je bila odprava v Kalanke, kjer smo deset dni plezali v stenah, ki so se iz morja dvigale več kot 100 metrov visoko. Uspelo mi je splezati nekaj res težkih in lepih smeri.

Maja sem na Vršiču opravil republiški izpit in postal alpinist.

Proti koncu pomladi sem tudi pričel s plezanjem skalnih smeri v naših gorah, ki so predstavljale uvod v poletno plezarijo.

Z Vasjo se preko ledenika približujeva SV steni Mt. Blanc du Tacul. Navidez so razmere odlične in tudi vreme je čudovito. Že čez eno uro sva se vračala po isti poti naravnost domov. V grapi na levi strani fotografije naju je tik pod predelom, ki ga osvetljuje sonce odnesel plaz. Jaz sem se rešil v nekaj sekundah na stran, Vasjo pa je neslo do konca. Ko se je gmota ustavila, je bil na vrhu. Konec izzivanja, greva domov!

Foto: Tomaž Tišler

Blaž Stres se vzpenja po okrog 800m visokem snežišču v srednjem delu Karantanske smeri v Breithornu. Pogled na dolgo okrog 60 stopinjsko snežišče pod teboj posrbi, da nenavezan vsakič raje malo bolj zamahneš s cepinom in še močneje brčneš z derezami.

Foto: Tomaž Tišler

Poletje sem začel z novim soplezalcem Matijo Klajnsčkom iz Tolmina. V začetku sva splezala 4 velike klasične smeri v naših gorah (V dveh tednih severne stene Špika, Jalovca, Štajerske Rinke in Dolgega hrbta) nato pa se podala na Grossglockner v Avstriji.

Le dan po vrnitvi s te gore me je njegov bratranec himalajec Blaž Stres povabil, da greva naslednji dan plezat v Breithorn na meji med Italijo in Švico. Šla sva in opravila prvo ponovitev Karantanske smeri, kar še vedno ostaja moj največji uspeh. Plezala sva 9 ur in se preko 1200 metrske smeri povzpela na 4165 m visoki Breithorn.

Poleti sem še veliko plezal v naših gorah, še dvakrat pa sem zavil v tuje Alpe. S soplezalci smo preplezali 1200m visoko ledno smer v Ortlerju (3906m) na Južnem Tirolskem, z dvema članoma odprave na Everest, Tadejem in Urbanom Golobom, pa smo prečili skalno snežni greben Monte Rose (4633m) na meji med Švico in Italijo.

Konec poletja sta zaznamovali dve lažji (nealpinistični) poškodbi, uspelo pa mi je še splezati nekaj težkih smeri v gorah in več lahkih, med katerimi sem nekatere splezal nenavezan (Nemška v S steni Triglava), mnogo pa sem jih preplezal sam.

Že jeseni sva z Žigo Šterom iz Kranja preplezala dve kratki prvenstveni smeri v Štruci.

V zimo sem vstopil že konec oktobra, ko sva se z Vasjo Košuta iz Nove Gorice podala v francoski Chamonix. Slabe razmere in obilica novega snega, so najino bero vzponov oklestili na dve kratki ledni smeri v Mt. Blanc du Tacule. Na koncu pa sva bila še srečna, da nisva končala v snežnem plazu, ki naju je odnesel.

Novembra in decembra sva z Matijo Klajnsčkom preplezala nekaj težkih skalno-snežnih smeri, najtežja je bila zimska ponovitev Kaminske smeri v Mali Mojstrovki. Opravil pa sem že tudi nekaj turnih smukov.

V letu 2000 mi sicer ni uspelo opraviti

Najbolj nora fotografija v vsej moji alpinistični karieri. 1000 metrov nad vznožjem stene Breithorna sledim Blažu Stresu čez izpostavljeno prečnico. Ni važno, za kaj zagrabi dereze in cepini, samo, da drži. Vreme se začinja kisati in padajo že prve snežinke.

Foto: Blaž Stres

Tik nad morjem se dviga zadnji košček Alp- Kalanke. Skala je dobra in strma, v redkih stenah pa tudi previsna. Meni je pripadla čast, da splezam najbolj fotogeničen del smeri.

Foto: Štefan Mlinarič

želenih 100 vzponov (bilo jih je le 97), zato pa sem presegel kar nekaj svojih drugih ciljev. Najprej so tukaj obiski tujih gora, pa preplezane težke skalne smeri, ki so se mi še pred letom zdele zame nepreplezljive. Ugotovil, pa sem tudi, da gore niso edina ljubezen mojega življenja. Vsekakor sem s svojimi dosežki v tem letu zadovoljen. Komisija za alpinizem pri PZS me je zaradi njih uvrstila v mladinski razred alpinistov kategoriziranih pri Olimpijskem komiteju Slovenije.

Vsi ti vzponi, predvsem v tujini so seveda povezani z mnogimi stroški, predvsem za prevoze, opremo in hrano (alpinisti seveda spimo zunaj, kjer je to zastoj). Ocenjujem, da sem v letu 2000 samo za prevoze porabil okrog 200.000 SIT. Pri tem so mi pomagali tudi cenjeni sponzorji:

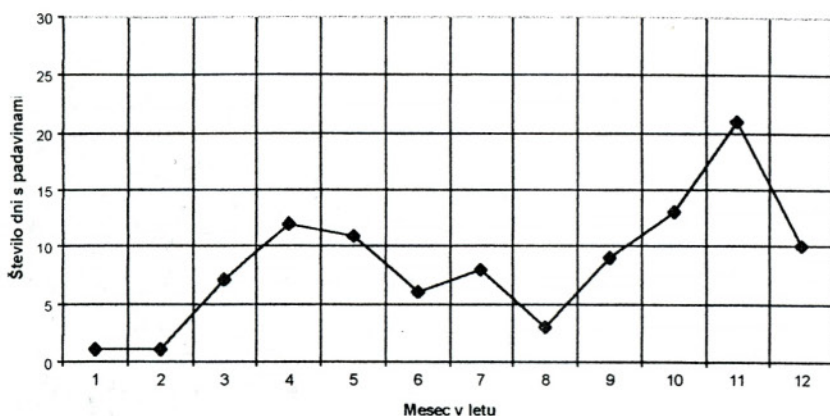
**Športno-kulturno društvo Vrh
Prodajalna Marjan
Tremar-strešne konstrukcije**

Vsem najlepša hvala!

MARKO ŽUST

Sončno, toplo in suho, pa tudi deževno leto 2000

Za nami je leto 2000. Na začetku leta smo se spraševali ali bo to leto res zelo izstopalo od predhodnih. Ko pa je leto 2000 imelo vedno več dni, smo vedno bolj spoznavali, da je leto 2000 prav tako, kot predhodna.

Slika 1

Na svetu je v letu 1999 bilo sicer kar precej vremenskih neurij (poplave, močni vetrovi, orkani, ...), vendar po zagotovitvi služb, ki se z opazovanjem vremena ukvarjajo profesionalno, leto 2000 ni bilo dosti različno od predhodnih let. Tudi v Sloveniji smo imeli naravno nesrečo zaradi obilice padavin v Posočju in pa naravno nesrečo ob suši v poletnih mesecih (predvsem v vzhodni Sloveniji). V naših krajih pa smo imeli vremensko prav dobro leto z veliko sonca in toplote, vendar brez večje suše. Pa pogledjmo nekoliko podrobneje.

V leto 2000 smo vstopili v pravljično zimski naravi. Na Silvestrovo in novega leta dan je bilo vreme lepo in temperatura je bila cel dan malo pod lediščem. Največja znamenitost prvega dela leta je bilo majhno število dni s padavinami. Na sliki 1 lahko vidite, koliko dni s padavinami (dež,

sneg) je bilo v posameznem mesecu.

Kot vidimo so bili najbolj sušni meseci

januar, februar in avgust. Prve (in edine v mesecu) padavine v letu 2000 smo dočakali šele 22. januarja – zapadlo je 10 cm novega snega. Naslednje poslabšanje je sledilo šele 16. februarja, ko je po rahlem dežju preko dneva zvečer zapadlo 10 cm snega. Prve izdatnejše padavine so nastopile šele 1. marca, ko je ves dan deževalo. Vendar smo na večdnevno poslabšanje morali še malo počakati. Zadnji teden v marcu je končno nastopil deževen teden. Zima je torej v začetku leta bila zelo suha in tudi razmeroma topla. Vendar se je že do začetka februarja nabralo 77 dni s snežno odejo. Skupaj je sneg v zimi 1999-2000 pokrival tla 84 dni (prejšnje leto 117 dni).

Pomlad je bila dovolj mokra in dokaj zgodnja (v aprilu in maju je bilo več kot 10 deževnih dni). Sneg se v aprilu ni več pojavil. Zadnja ohladitev, ko je ob jutrih bila v mirnih dolinah slana, je nastopila med 7. in 10. aprilom. Nato večje ohladiitve ni bilo več vse do 20. maja, ko je ob močnejšem poslabšanju na Blegošu kapo pobelil sneg. Posledica lepega, ravno prav mokrega in toplega vremena je bil bujen razvoj vegetacije. Padavin je bilo ravno prav, da so rastline hitro rasle, ni pa bilo nepotrebne izpiranja tal. Najbolj se je to poznalo pri prvi košnji. Prva

Najtoplejši april v zadnjih 150 letih (Janez Markošek, HMZ Slovenije)

April 2000 si bomo zapomnili po obdobju zelo toplega vremena. V arhivu meteoroloških podatkov obstajajo podatki za Ljubljano od 23. marca 1851 naprej, torej imamo z letošnjim letom za april že 150 letni niz podatkov. April je bil v tem obdobju daleč najtoplejši. Od aprila leta 1961 je bil toplejši za 0,8 stopinje Celzija, od naslednjih treh zelo toplih aprilov pa že kar za dobro stopinjo. Povprečna mesečna temperatura zraka je bila le za stopinjo nižja od dolgoletne povprečne majske temperature zraka. Marsikateri maj, na primer leta 1991, 1987, 1984 in 1980, je bil hladnejši od letošnjega aprila.

Vse dni, razen 1., 7. in 8. aprila, je bila povprečna dnevna temperatura zraka v Ljubljani višja od dolgoletne povprečne vrednosti. Odklon od povprečja je bil največji v dneh od 20. do 23. aprila, takrat je bila povprečna dnevna temperatura zraka okoli 8 stopinj višja od dolgoletne povprečne vrednosti. Povprečna dnevna temperatura je bila takrat okoli 19 stopinj, kar je običajna vrednost za konec junija ali začetek julija. Toplo vreme je hitro ogrelo morje, ki je imelo ob slovenski obali konec meseca že 17 stopinj. V visokogorju se je snežna odeja tanjšala in izginevala. Na Voglu je bilo 2. aprila še meter in pol snega, 28. aprila pa so bile na tej nadmorski višini le še snežne krpe. Na Kredarici, približno kilometer višje, je bila snežna odeja 13. aprila debela 310 centimetrov, zadnjega aprila le še 175 centimetrov.

Za primerjavo: Snežna odeja na Kredarici je bila 25. aprila 2001 debela nad 700 cm.

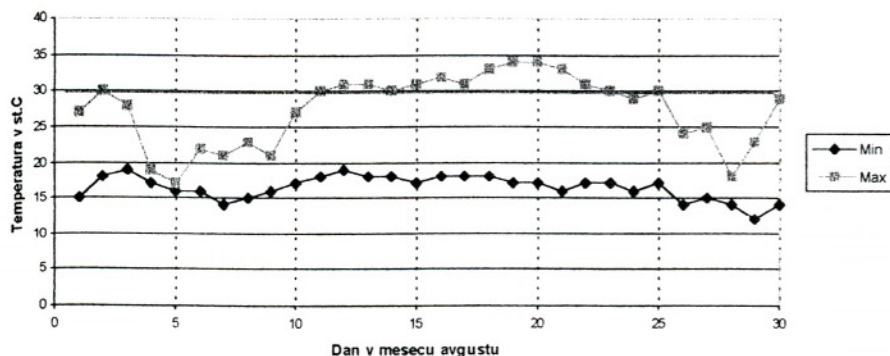
Najbolj sončno poletje v zadnjih 50 letih (Janez Markošek, HMZ Slovenije)

Z zadnji avgustom se je končalo letošnje meteorološko poletje. Predstavili bomo nekaj podatkov, ki potrjujejo, da je bilo letošnje meteorološko poletje izjemno toplo, suho in izjemno sončno. Le julij je bil povprečno topel, ostala dva poletna meseca pa sta bila izjemno topla, junij celo najtoplejši po letu 1851, odkar obstajajo podatki za Ljubljano. Če bi bil tudi julij nekoliko toplejši, bi spet lahko, tako kot leta 1998 in leta 1994 razglasili najtoplejše poletje doslej. Tako je bilo letošnje poletje le peto najtoplejše po letu 1851.

V Ljubljani je bila povprečna poletna temperatura zraka 21 stopinj Celzija, kar je za 2,1 stopinje nad dolgoletnim povprečjem obdobja 1961-1990. Za dobri dve stopinji je bila višja tudi povprečna najvišja dnevna temperatura zraka, ki je bila 27,3 stopinje. S krajšimi prekinitvami je bilo zelo toplo od 3. do 23. junija in brez prekinitve od 10. do 26. avgusta. V celotnem poletju je bilo kar 46 od 92 možnih dni, ko je bila v Ljubljani povprečna dnevna temperatura zraka za več kot dve stopinji nad dolgoletno povprečno vrednostjo.

Poletje 2000 je bilo v Ljubljani najbolj sončno v zadnjih 50 letih. Sonce je sijalo 932,6 ur, oziroma 31 odstotkov več, kot je dolgoletno povprečno poletno trajanje sončnega obsevanja.

Junij in avgust sta bila suha meseca, julija pa je bilo v večjem delu države nadpovprečno veliko dežja, le v vzhodni Sloveniji, ki jo je suša najbolj prizadela, je bilo dežja manj od povprečja. V večjem delu države je v treh poletnih mesecih skupaj padlo od 50 do 80 odstotkov povprečne poletne količine padavin.

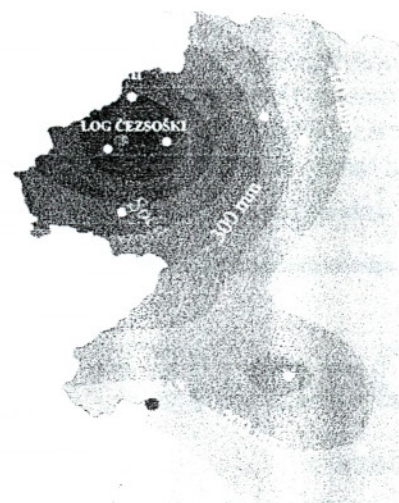

Slika 2

siliranja so se začela že okrog 10. maja. Vreme za spravilo krme ni nagajalo, tako da je bila marsikje prva košnja zaključena z rekordnim datumom – začetek junija (marsikje prej, kot se je še pred nekaj desetletij šele začela).

Poletje je bilo pravo poletje. Marsikje v Sloveniji tudi preveč suho. Pri nas smo k sreči ob vsakem najmanjšem poslabšanju dobili vsaj nekaj padavin,

tako da je bil res sušen samo mesec avgust, ko od 7. avgusta do konca meseca ni več deževalo. Sončne lege so kar močno občutile pomanjkanje vode in so marsikje porjavele. Od 11. do 25. avgusta je temperatura vsak dan prekoračila 30 st. C, zmeren JZ veter pa je še dodatno izsuševal tla. Spodnja slika prikazuje temperature zraka v mesecu avgustu, kjer se nazorno vidi vročinsko-sušni val.

KOLIČINA PADAVIN 14. - 18. NOVEMBER

Slika 3

Po vročem in dolgem poletju, smo že kar čakali na osvežitev, ki jo prinese jesen. Tudi september je bil razmeroma suh mesec. Vendar je vročina popustila in tudi dež v začetku meseca je končal sušno obdobje. Prav

Jesenske visoke vode v letu 2000 (Janez Polajnar, HMZ Slovenije)

Po sušnem poletju ko je nekatere dele Slovenije zajela hidrološka suša, so bile jesenske poplave zgoščene v novembru. Značilnost novembrskih visokih voda je bila dolgotrajnost. Pretoki opazovanih rek so bili ves mesec veliki. V novembru so se večkrat povečali do vrednosti, ki so značilne za vsakoletne jesenske visoke vode. Največji pretoki nekaterih opazovanih rek na posameznih odsekih in predvsem gladine poplavne vode na kraških poljih Notranjske in Suhe krajine so dosegli večje vrednosti od vsakoletnih, ponekod so dosegli obdobjne konice in celo rekordne vrednosti opazovalnega obdobja.

Med njimi izstopajo: Savinja v zgornjem toku na območju Solčave, Meža v zgornjem toku na območju Črne, Sava Dolinka, Soča v zgornjem toku s pritoki Tolminko in Učjo, ter gladine poplavne vode na Loškem polju, Cerkniškem jezeru in Planinskem polju.

V tem obdobju je prišlo na območju Solčave in na Cerkniškem jezeru do prekoračitve obdobjnih visokovodnih konic. V dolini Koritnice je prišlo do naravne nesreče velikih razsežnosti. Pri tem je treba poudariti, da posameznih naravnih nesreč ne moremo pripisati klimatski spremembi, pač pa je stroka z gotovostjo potrdila, da je v zvezi s klimatsko spremembo povečana pogostost naravnih nesreč zaradi vremena in s tem povezana škoda.

Visoke vode predvsem med 6. in 8. 11. 2000, med 13. in 18. 11. 2000 in med 20. in 30. 11. 2000

ob slovesu tega meseca je nastopilo prvo pravo jesensko deževje. Kdor je imel do takrat skrbi z oskrbo z vodo, si je končno lahko oddahnil. Da bi leto 2000 le ne bilo preveč suho, nam ga je dež zagodel v mesecu novembru. Od 30. avgusta do 25. novembra le 4 dni ni deževalo. Še več dežja je v tem času bilo v Posočju, kjer je enem tednu padlo nad 1000 litrov dežja na kvadratni meter.

Na sliki 3 (Količina padavin 14-18. november) vidimo veliko razliko v količini padavin, ki jih je v tem obdobju dobilo Posočje in ostalimi območji v zahodni Sloveniji. Ta primer je značilen za močne JZ višinske vetrove, ki prinašajo veliko padavin v Posočje že pred samim prihodom hladne fronte.

Ob deževnem novembru smo počasi

Še nekaj statističnih podatkov

	Leto 1999	Leto 2000
Sneženje	15 dni	10 dni
Temperatura cel dan pod 0 °C	35 dni	29 dni
Minimalna dnevna temperatura pod 0 °C	97 dni	51 dni
Snežna odeja	84 dni	40 dni
Maksimalna debelina snežne odeje	100 cm (21.11.)	30 cm (2.3.)
Prva snežna odeja	10.11.1999	15.12.2000
Zadnja snežna odeja	1.4.2000	13.4.2001
Število dni z nevihtami	24 dni	28 dni
Maksimalna dnevna temperatura prvič na 30 °C	31.5.1999	4.6.2000
Število dni s temperaturo nad 28 °C	35 dni	47 dni

že upali na sneg, ki bo prekinil to dolgotrajno vlago. Vendar je bilo potrebno na sneg še malo počakati. Prvi sneg smo dočakali šele 15. decembra. Pred tem je bila prva polovica decembra zelo topla, saj je temperatura skoraj vsak dan preseгла 10 st. C. Zima je zdržala le osem dni, prav na sveti večer pred Božičem pa sta nas spet obiskala odjuga in dež. Kljub mili zimi, smo v leto 2001 ponovno vstopili v zimski idili. Po novem letu pa se je zima ponovno v

glavnem umaknila odjugi in dežju. Do 1. aprila 2001 je sneg samo 40 dni pokrival tla. Če na kratko zaključimo. Dve tretjini leta sta bili nadpovprečno suhi in lepi, tudi s primernimi temperaturami. Tisti, ki delajo z zemljo, so bili s takim vremenom zelo zadovoljni in tudi pridelki leta 2000 so bili obilni in kvalitetni. V zadnji tretjini leta pa je bil naš pogost spremljevalec dež. Zima 2000-2001 svojega imena skoraj ni bila vredna.

Deseti brat

Sodelujejo:

Režiser: **Franci Jereb**

IGRAJO:

Deseti brat - Treven Marjan

Piškav, gospod na Polesku - Trček Matija

Marijan, njegov sin - Krvina Rafael

Benjamin, gospod na Slemenicah - Treven Jure

Gospa, njegova žena - Kunc Milena

Manica, grajska gospodična - Oblak Barbara

Balček, njun sin - Mlinar Matej

Dolef, star študent - Treven Aci

Urša, dekla na Slemenicah - Žakelj Jasmina

Lovro Kvas, učitelj - Čelik Franko

Krjavelj, vaški posebnež - Treven Matevž

Obrščak, vaški krčmar - Kogovšek Tone

Matevžek - Kogovšek Roman

Voznik kočije - Kavčič Jure

Godec- Šraj Slavko

Balček starejši - Šraj Marko

Kmet - Eniko Sandi

Miha izpod Gaja, oderuh na vasi - Jelovčan Peter

Krivec, oskrbnik na Polesku - Krvina Janez

Krivčevka, njegova žena - Buh Marija

Franica, Dražarjeva nevesta - Šraj Andreja

Dražarjev Franc, zadolženi kmet - Jelovčan Blaž

Vencelj, zdravnik - Kogovšek Janez

Marička, njegova hči - Oblak Tadeja

Zmuzne, vaški učitelj - Treven Dušan

Župnik - Žust Marjan

Grašič, upokojen oficir - Petrovič Jože

Mežon, sodnik - Treven Vinko

Birič - Eniko Bojan

Deklica - Kogovšek Vesna

Otroci - Treven Jaka, Treven Anja, Buh Alenka, Mlinar Matej, Kogovšek Martin

TEHNIČNA EKIPA:

Eniko Simon, Eniko Bojan, Alič Tomaž, Žakelj Simon, Žakelj Dušan, Justin Tadej, Leskovec Branko, Kogovšek Primož, Tišler Gregor, Malavašič Andrej, Jelovčan Tomaž, Krvina Srečko

INŠPICIENTA: Žust Janez, Žust Marjan

ŠEPETALKE: Lukančič Nataša, Leskovec Klavdija, Jelovčan Monika

MASKA: Oblak Barbara, Jelovčan Monika, Leskovec Julijana, Oblak Tadeja

LUČ: Albreht Slavko, Alič Matjaž, Alič Franci,

OZVOČENJE: Centa Tone s. p.

SCENA, KOSTUMI: Jereb Franci

REDARSKA SLUŽBA: člani PGD Vrh sv. Treh Kraljev

POJEJO:

Mladinski cerkveni pevski zbor:

Renata Cankar

Brigita Gabrovšek

Sonja Kogovšek

Anja Gantar

Vesna Mivšek

Andreja Šraj

Mateja Mivšek

Klara Treven

Zborovodja: Maja Kogovšek

Moški pevski zbor:

Dušan Treven

Jože Petrovčič

Igor Buh

Lovrenc Treven

Rado kogovšek

Janez Bradeško

Marjan Mivšek

Miha Mlinar

Tone kogovšek

zborovodja: Jože štirtof

PLEŠEJO:

Treven Klara

Mivšek Mateja

Gantar Anja

Kogovšek Vesna

Jelovčan Neža

Eniko Bojan

Eniko Sandi

Petrovčič Jože

Buh Igor

Treven Lovrenc

Umetniški vodja: Anita Velkavrh

Les za sceno so podarili naslednji domačini:

Mivšek Marjan

Sedej Matija

Bradeško Janez

Treven Jure

Kokelj Tone

Treven Franc

Kogovšek Tone

Smrtnik Slavko

Predstave bodo:

premiera - 9. 6. 2001

16. 6. 2001

17. 6. 2001

30. 6. 2001

vselej ob 21h za OŠ Vrh

V primeru dežja predstava odpade!

**Prostovoljno gasilsko
društvo
Vrh Sv. Treh Kraljev**

